

Sakralno nazivlje u dvojezičniku Deutsch-illyrisches Werterbruch/Njemačko-ilirski slovar (1842) Ivana Mažuranića i Jakova Užarevića

---

Bičanić, Petra

Master's thesis / Diplomski rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:129009>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom](#).

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-17**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Odsjek za kroatistiku
Odsjek za germanistiku

**SAKRALNO NAZIVLJE U DVOJEZIČNIKU *DEUTSCH-
-ILLYRISCHES WÖRTERBUCH* / NĚMAČKO-ILIRSKI SLOVAR
(1842) IVANA MAŽURANIĆA I JAKOVA UŽAREVIĆA**

DIPLOMSKI RAD

20 ECTS-a

Mentorica:
prof. dr. sc. Bernardina Petrović

Studentica:
Petra Bičanić

Sumentor:
prof. dr. sc. Velimir Piškorec

Zagreb, 10. srpnja 2018.

Sadržaj

1. Uvod.....	5
2. Hrvatska leksikografija u vrijeme hrvatskoga narodnog preporoda.....	6
3. <i>Deutsch-illyrisches Wörterbuch / Němačko-ilirski slovar</i> (1842) Ivana Mažuranića i Jakova Užarevića.....	7
3.1. Prikazi <i>Němačko-ilirskoga slovara</i> u domaćim i stranim publikacijama u 19. i 20. stoljeću.....	7
3.2. Građa <i>Němačko-ilirskoga slovara</i>	11
3.3. Pitanje autorstva <i>Němačko-ilirskoga slovara</i>	14
3.4. Mjesto <i>Němačko-ilirskoga slovara</i> u hrvatskoj leksikografiji.....	15
4. Sadržaj i struktura <i>Němačko-ilirskoga slovara</i>	16
5. Analiza rječničkih natuknica.....	20
6. Analiza prijevodnih istovrijednica.....	23
6.1. Njemačka polazna natuknica i hrvatske istovrijednice.....	23
6.2. Hrvatska polazna natuknica i njemačke istovrijednice.....	26
7. Semantički opis sakralnoga nazivlja u <i>Němačko-ilirskome slovaru</i>	33
8. Sakralno nazivlje u <i>Němačko-ilirskome slovaru</i> (1842) Ivana Mažuranića i Jakova Užarevića i <i>Němačko-hrvatskome rječniku</i> (1860) Bogoslava Šuleka.....	40
8.1. Temeljne značajke <i>Němačko-hrvatskoga rječnika</i> (1860).....	40
8.2. Opće razlike prijevodnih inačica u <i>Slovaru</i> i <i>Rječniku</i>	41
8.3. Pravopisne razlike prijevodnih inačica u <i>Slovaru</i> i <i>Rječniku</i>	42
8.4. Fonološke razlike prijevodnih inačica u <i>Slovaru</i> i <i>Rječniku</i>	42
8.5. Morfološke razlike prijevodnih inačica u <i>Slovaru</i> i <i>Rječniku</i>	44
8.6. Morfonološke razlike prijevodnih inačica u <i>Slovaru</i> i <i>Rječniku</i>	44
8.7. Rječotvorne razlike prijevodnih inačica u <i>Slovaru</i> i <i>Rječniku</i>	45
8.8. Razlike u položaju pridjeva u prijevodnih inačica u <i>Slovaru</i> i <i>Rječniku</i>	46
8.9. Semantičke razlike prijevodnih inačica u <i>Slovaru</i> i <i>Rječniku</i>	46
9. Zaključak.....	51
10. Sažetci.....	53
10.1. Sažetak na hrvatskome jeziku.....	53
10.2. Sažetak na njemačkome jeziku.....	53

11. Bibliografija.....	54
11.1. Izvori.....	54
11.2. Citirana literatura.....	54
11.3. Mrežni izvori.....	55
12. Prilozi.....	56
12.1. Prilog 1. Njemačko-hrvatske natuknice.....	56
12.2. Prilog 2. Hrvatsko-njemački preokretnik.....	85
13. Životopis.....	112

Deutsch - ilirisches

Wörterbuch

von

I. Mažuranić und *Dr. J. Užarević.*

NĚMAČKO-ILIRSKI

S L O V A R,

SASTAVLJEN PO

I. MAŽURANIĆU I DRU. J. UŽAREVIĆU.

97

H 1/23

Agram 1842.

Verlag und Druck der k. priv. ilirischen National-Buchdruckerei
von *Dr. Ujudewit Gaj.*

625. T.

1. Uvod

Njemačko-hrvatski dvojezičnik *Deutsch-illyrisches Wörterbuch / Njemačko-ilirski slovar* Ivana Mažuranića i Jakova Užarevića objavljen je 1842. u Zagrebu, a izdavač mu je i nakladnik Ljudevit Gaj. Polazne njemačke natuknice napisane su goticom, a hrvatske istovrijednice latinicom. U hrvatskoj se leksikografiji taj dvojezičnik smatra prvim hrvatskim modernim rječnikom u kojemu se prikazuje suvremeni hrvatski leksik. Autori su građu prikupljali ponajviše iz njemačko-hrvatskih rječnika koji su im netom prethodili, osobito u oblikovanju i opisivanju znanstvenoga i stručnoga nazivlja. Riječi su preuzimali i iz drugih slavenskih jezika ili su tvorili neologizme. Rječnik sadržava oko 40.000 natuknica, od kojih je 910 natuknica vezano za sakralno nazivlje.

Sakralno se nazivlje u Mažuranić-Užarevićevu rječniku ističe svojom brojnošću, odabirom natukničkih leksema i predloženim istovrijednim rješenjima. Sakralno se nazivlje odnosi na vjeru (katoličku) i bogoštovne obrede, čija je analiza tema ovoga rada. U obradbi sakralnoga nazivlja prvo je zapisana njemačka polazna natuknica i njezina gramatička odrednica (npr. *Abbißung, f.*), a potom hrvatska istoznačnica kojoj je navedena gramatička odrednica (*pokora, ž.*). Ako je njemačkoj natuknici (npr. *Abendgebet, s.*) hrvatska istoznačnica kolokacija, sintagma, frazem ili parafraza, određena je kao *višerječnica* (npr. *večernja molitva*, višerječnica). Zatim je nazivlje razvrstano prema leksičkim i semantičkim kriterijima. Sastavljen je i hrvatsko-njemački preokretnik sakralnoga nazivlja iz Mažuranić-Užarevićeva rječnika. Pri obradbi korištena je PDF inačica Mažuranić-Užarevićeva *Njemačko-ilirskoga slovara*.

Mažuranić-Užarevićev rječnik služio je kao osnova za mnoge rječnike koji su nastali kasnije. Jedan od rječnika nastalih na građi *Slovara* jest Šulekov *Rječnik njemačko-hrvatski*. U završnome dijelu ovoga rada napravljena je usporedba sakralnoga nazivlja iz *Slovara* sa Šulekovim *Rječnikom njemačko-hrvatskim* prema različitim kriterijima.

2. Hrvatska leksikografija u vrijeme hrvatskoga narodnog preporoda

Godina 1595. zauvijek će biti upisana u povijest hrvatske leksikografije kao godina njezina početka u kojoj je Faust Vrančić tiskao svoj petojezičnik *Rječnik pet najuglednijih europskih jezika – latinskoga, talijanskoga, njemačkoga, hrvatskoga i mađarskoga*. Od polovice 17. do početka 19. stoljeća tiskani su brojni rječnici hrvatskih leksikografa. Zatim je uslijedilo vrijeme hrvatskoga narodnog preporoda kojemu je osim buđenja nacionalne svijesti budnicama i davorijama cilj bila i afirmacija hrvatskoga jezika. Tako su se preporoditelji u vrijeme hrvatskoga narodnog preporoda osim književnošću pozabavili i hrvatskom leksikografijom. Na taj su način nastavili kontinuirani rad na leksikografskom opisu hrvatskoga jezika koji traje još od 16. stoljeća. (usp. Samardžija 1997: 67) Uz *Sbirku nekih reči koje su u gornjoj ili doljnoj Ilirii pomanje poznane* objavljenu 1835. u *Danici ilirskoj*, za koju Dukat smatra da joj je autor Antun Mažuranić, „i nekoliko opsegom manjih samostalnih rječnika za narodnoga preporoda objavljena su veća i pretencioznije sastavljena leksikografska djela.“ (Samardžija 1997: 67) Ta su djela redom „Richterov i Ballmannov *Ilirsko-nemacski i nemacsko-ilirski rukoslovník*, Drobničev trojezični *Ilirsko-němačko-talianski mali rěčnik* (izrađen u suradnji s Vjekoslavom Babukićem i Antunom Mažuranićem), *Němačko-ilirski slovar* Ivana Mažuranića i Jakova Užarevića te Veselićev *Rěčnik ilirskoga i němačkoga jezika*.“ (Samardžija 1997: 67–68) U dopreporodnom razdoblju latinski je uvijek bio ili polazni ili ciljni jezik, no to se mijenja s dolaskom preporodnih leksikografskih djela: „U tri samostalno objavljena rječnika, njemačko-hrvatskom/hrvatsko-njemačkom Richter-Ballmannovu (1839. – 1840.), njemačko-hrvatskom Mažuranić-Užarevićevu (1842) i hrvatsko-njemačko-talijanskom Drobničevu rječniku (1846/49), suodnosni jezik je njemački, a ne latinski.“ (Kapetanović 2002: 73–74). Sva su navedena djela u formiranju književnog jezika kod Hrvata odigrala značajnu ulogu. (usp. Putanec 1962: 507)

Među svim tim rječnicima najboljim se smatra upravo Mažuranićev i Užarevićev *Němačko-ilirski slovar* „jer je suvremena mu leksikografska djela 'nadmašio lingvističkom akribijom i smislom za književni izraz' (usp. Putanec 1962: 507).“ (Samardžija 1997: 68)

3. *Deutsch-illyrisches Wörterbuch* / *Němačko-ilirski slovar* (1842) Ivana Mažuranića i Jakova Užarevića

3.1. Prikazi *Němačko-ilirskoga slovara* u domaćim i stranim publikacijama u 19. i 20. stoljeću

Mažuranić-Užarevićev dvojezični rječnik *Deutsch-illyrisches Wörterbuch* / *Němačko-ilirski slovar* objavljen je 1842. godine i, kako tvrdi Zlatko Vince, zaslužan za to da je Ballman-Fröhlichov rječnik brzo pao u zaborav. (usp. Vince 1990: 249) „Iako su se u sjevernoj Hrvatskoj pojavili drugi manji rječnici u tome razdoblju, Mažuranić-Užarevićev pobudio je posebnu pažnju ne samo zbog velike propagande (što je objavljena u tadašnjoj domaćoj i stranoj štampi), kao ni zbog toga što je to bio prvi rječnik pisan novim pravopisom, nego više zbog toga što je to bio prvi veći rječnik koji je sadržavao oko četrdeset tisuća riječi, sastavljen pomno i znalački te je bio prvi moderni hrvatski rječnik u 19. stoljeću.“ (Vince 1990: 249)

Novi rječnik oglašavao se u novinama i časopisima „onoga vremena koji su svi stajali vrlo blizu Gaju i njegovoj štamparnici.“ (Dukat 1937: 2) Ilirske narodne novine „ističu da će to biti 'prvi njemačko-ilirski rječnik ili slovar s organičkim pravopisom'.“ (Dukat 1937: 2) Izdavač i nakladnik Ljudevit Gaj, kao vlasnik štamparnice u kojoj je štampan rječnik (usp. Dukat 1937: 1), pozvao je čitatelje Danice ilirske na kupnju Mažuranić-Užarevićeva *Slovara* svojim *Pozivom k predplati na pèrvi ilirski rěčnik ili slovar s organičkim pravopisom* u kojem navodi „da će novi rječnik biti svima koristan, jer će biti 'vjeran savjetnik nesamo Nijemcu, nego i rođenoj braći našoj Čehu, Lehu i Rusu, a osobito pako nam samim koji osim drugih jezika najviše njemačkomu od mladosti po učionicah, po svagdanjem općenju i po upotrebljavanju njemačkoga knjižestva priviknuti, tuđih se duhovnih veriga već jedanput riješiti i k svome pravom, naravskom izvoru opet bistrijim umom i očišćenim srcem povratiti želimo.“ (Dukat 1937: 5)

Poziv k preplati Ljudevita Gaja „učinio je svoje i upozorio i slavensku i neslavensku javnost na pojavu novog djela od nemale važnosti, jer je Mažuranić-Užarevićev njemačko-ilirski rječnik 'prvi u kojemu se pokušalo u cijelosti njegovoj prikazati novi jezik naše lijepje knjige, naše nauke i našega obrazovanoga društva narodnoga'.“ (Vince 1990: 251-252)

I sam Stanko Vraz u svojem se *Kolu* osvrnuo na dvojezičnik: „On sipa obilne hvale na novi rječnik i na pisce njegove.“ (Dukat 1937: 5) Vraz je dodao opasku kako se nada da će autori čim prije izdati i drugi dio (ilirsko-njemački) „jer prvim dijelom zadovoljena je samo želja 'onizih što knjige pišu' – a tih ima kud i kamo manje; oni drugi 'što knjige štiju' i kojih ima kud i kamo više ... 'ginu i tuže za drugim dijelom kao gladan za hljebom.'“ I Ljudevit Gaj uputio je želju za drugim dijelom, no ona se nije ostvarila.

Bogoslav Šulek pohvalio je izdavanje ovoga rječničkoga blaga te istaknuo njegove kvalitete: „Kao posebne odlike njegove ističe *Bohuslaw*¹ da su pisci upotrebili 'die verbesserte organische Orthographie' (Gajev pravopis) i da djelo sadržava oko četrdeset tisuća 'ilirskih riječi', ali 'keine neugeschmiedeten', već 'bloß solche, die in den älteren Werken zerstreut verzeichnet sind oder doch in dem Munde des Volkes fortleben'.“ (Dukat 1937: 2)

Vladoje Dukat ogromnu pažnju iliraca posvećenu objavljivanju ovoga rječnika objašnjava riječima: „Rječnik izrađen trudom Primorca Ivana Mažuranića i Slavonca Jakova Užarevića prvo je oveće leksikografsko djelo što je izišlo u Zagrebu za vrijeme našega preporoda, pa je stoga prirodno da je ono već samim time pobudilo općenu pažnju.“ (Dukat 1937: 1)

Rječnik je osim u mnogim hrvatskim časopisima i novinama reklamiran i diljem Europe pa su tako mnogi češki, ali i rusko-poljski časopisi prenijeli vijest o njegovu tiskanju. Ta je vijest stigla čak do Leipziga gdje „Jordanovi *Jahrbücher für slawische Literatur, Kunst und Wissenschaft*, što su tamo izlazili, dva puta pominju Mažuranićev rječnik. Najprije ga objavljuju u bibliografskom odsjeku časopisa – počem se razbira da je i uredništvo *Jahrbücher* dobilo na ogled i recenziju jedan eksemplar rječnika – drugi put ga bilježe u članku *Illyrisches Wörterbuch von Herrn I. Mažuranić*.“ (Dukat 1937: 9)

Jordan, koji je ujedno i autor samoga članka, navodi „da su naši stari rječnici teško upotrebljivi zbog nestalne i samovoljne ortografije njihove, domeće: 'Und doch ist gerade die Schreibweise bei einem alphabetisch geordneten Lexicon von entscheidendem Einflusse. Schon in dieser Hinsicht ist das deutsch-illyrische Werk von Gaj [Mažuranić-Užarević] so wichtig, weil es endlich dem Unwesen zu steuern beginnt.'“ (Dukat 1937: 9)

Praški njemački časopis *Ost und West. Blätter für Kunst, Literatur und geselliges Leben* bio je prvi „koji je donio ozbiljan kritički sud o novom djelu. U članku *Mittheilungen über ilirische Literatur* ... nahodimo dosta oštru, a ponešto i preoštru, kritiku Mažuranićeva rječnika.“ (Dukat 1937: 10) Članak je napisao Aleksander Andrić pod pseudonimom *Philoslav*.

---

¹ Bogoslav Šulek, njegovo rođeno ime.

„Philoslav iznosi tri glavna prigovora protiv novog rječnika: 1) da se premalo osvrtao na tehničke i naučne izričaje; 2) da hrvatska jezična građa nije dovoljno kritički probrana; 3) da u rječniku ima mnogo nezgodnih neologizama.“ (Dukat 1937: 12) Dukat zatim daje svoj kratki kritički osvrt na Philoslavove argumente: „Može se priznati da su drugi i treći prigovor opravdani, no onaj prvi prigovor svakako je preoštar i to stim više što se pisci rječnika ispričavaju u predgovoru baš zbog nedostatka tehničkih termina.“ (Dukat 1937: 12) Dukat opravdava Mažuranića i Užarevića zbog nedostatka tehničkih termina u rječniku navodeći kako je to bio vrlo težak posao jer hrvatski narod dotad „nije imao nikakovih svojih tehničkih izričaja osim za neke najprimitivnije seoske vještine (predenje, tkanje, ratarske poslove, opančariju i sl.)“ (Dukat 1937: 13) te zaključuje kako je *Slovar* „svakojako prvi naš moderni rječnik: prvi u kojem se pokušavalo u cijelosti njegovoj prikazati novi jezik naše lijepo knjige, naše nauke i našega obrazovanoga društva narodnoga – jezik koji se dakako istom stvarao, no koji će doskora pobjednički ući i u zakonodavno tijelo, u urede, u poslovnice i u škole – i u kojemu se, najzad, ogleda i moderni život onoga vremena.“ (Dukat 1937: 14)

Uspoređujući Mažuranić-Užarevićev rječnik s drugim rječnicima toga vremena, Dukat navodi „da oni, ma i bili izišli poslije godine 1800, još uvijek, sa svojom skučenom zalihom riječi, zapravo pripadaju u srednji vijek, dok nas M.² prvi uvodi u novo doba – u jek XIX vijeka“ (Dukat 1937: 15), a Vince zaključuje da „naši tadašnji rječnici, pa i oni koji su izašli nakon 1800, svojim skučenim rječničkim fondom zapravo pripadaju prošlosti, dok je Mažuranić-Užarevićev rječnik naznačio novo doba, pa se ni Karadžićev rječnik ne može mjeriti 'u leksikografskom obziru' s Mažuranić-Užarevićevim leksikografskim djelom, te Karadžićev kao praktični priručnik zaostaje za tim prvim većim ilirskim rječnikom.“ (Vince 1990: 253)

Iako je prije ovoga rječnika u hrvatskoj leksikografiji postojao već velik niz objavljenih rječnika, „od toga je bila malena korist, jer 'što bijaše dobro za onda, nije za sada...'“ (Vince 1990: 249) „Nove komunikacijske potrebe *ilirskoga jezika* zahtijevaju i suvremen rječnik koji će, za razliku od starijih i teže dostupnih ili nedostupnih, biti primjereniji (*shodniji*) aktualnim potrebama i dostupniji.“ (Samardžija 2015: 480)

---

² Dukatova kratica za Ivana Mažuranića.

Osim toga u Hrvatskoj, Slavoniji, Istri, Sloveniji i Srbiji „zavladao je njemački jezik, pa je za te krajeve trebalo prevesti 'savkoliki jezik njemački na ilirski', što je bila opća želja domorodaca.“ (Vince 1990: 249) Mažuranić i Užarević tako su „skupili riječi koje su se stvarale pod utjecajem tadašnjeg kulturnog i javnog života uopće, tako da je taj rječnik 'u nas prvi ogled moderne leksikografije koja je u drugih naroda već bila savršeno razvijena, ali do nas, do onoga vremena, nije bila doprla.“ (Vince 1990: 252)

3.2. Građa *Njemačko-ilirskoga slovara*

Vladoje Dukat objašnjava na koji su način Mažuranić i Užarević skupljali građu za svoj rječnik: „Dakako, i M-ev je rječnik u prvom redu nastao onako kako su nastala i kako nastaju sva slična preduzeća: sastavljač je njegov najprije uzeo svoje najbliže prethodnike i iz njih pocrpao svu onu jezičnu građu koja je, po njegovu mišljenju, utvrđena i stalna te ne podliježe više kritičkom sudu. A budući da je M. sastavljao njemački i hrvatski rječnik, prirodno je da je najprije i najviše posezao za onim svojim prethodnicima koji su također hrvatske riječi tumačili njemački ili njemačke hrvatski, a to su Voltić, Vuk i Ballmann-Fröhlich.“ (Dukat 1937: 97) Dukat dodaje kako autori nisu slijepo prepisivali iz njihovih rječnika, već „M. upotrebljava obilno njihovu građu, jednoga više drugoga manje, ali je nigdje ne prenosi slijepo, već je probira prema nekim svojim principima.“ (Dukat 1937: 97) Tako su Mažuranić i Užarević iz Voltićeva *Ricsoslovnika* (Beč, 1803.) preuzeli između ostalog riječi *bogoljubnost* (*Frömmigkeit*), *bogoslovac* (*Gottesgelehrter*), ali ne i riječ *krivoštovanje* (njem. *Aberglaube*). U *Slovaru* je *Aberglaube* prevedeno kao *praznovjerstvo*, *praznovjerje*. (usp. Dukat 1937: 98) „Tu i tamo se dešava da se riječi i tumačenje slažu, ali se ne slažu oblici hrvatske riječi. *Korkrinde* kazuje M.: *pluta*, a Vo.³: *plut*, *pluto*. Voltićev *čun* (*Kegel*) M. je promijenio u *čunj*.“ (Dukat 1937: 98)

Autori su puno više riječi preuzeli iz Vukova *Srpskog rječnika* iz 1818., njih oko 70. (usp. Dukat 1937: 99) „Najzad se M. poslužio i Ballman-Fröhlichovim rječnikom, svojim najbližim prethodnikom, premda je i sâm morao razbirati da je taj rječnik vrlo slabo djelo. No kako je ipak zagledao u nj, nije se dakako uvijek mogao oteti njegovu utjecaju i tako je priličan broj Fröhlichovih riječi prešao i u njegov rječnik. Čini se da je M. prenosio naročito one riječi za koje mu je citat vrela jamčio da su riječi pouzdane.“ (Dukat 1937: 102-103) Ivan Mažuranić građu za svoj rječnik preuzeo je, prema Dukatu, i iz *Sbirke nekih riječi koje su u gornjoj ili doljnoj Ilirii pomanje poznane* objavljene u *Danici* 1835.: „To je stim razumljivije ako je istina da je tu zbirku složio Antun Mažuranić, brat Ivanov.“ (Dukat 1937: 104)

Kako Dukat navodi, autori se pri sastavljanju građe nisu služili starijim rječnicima, jedino Stullijem. Iz njegovih su rječnika preuzeli sljedeće riječi: *evrijen* (*Hebräer*), *lizimir*, *lizimirstvo* (*Frömmel*, *Frömmel*). (usp. Dukat 1937: 104-105) „No ima i takovih riječi u M-a kojih nema nijedan stariji rječnik, pa se mora uzeti da ih je on unio iz svoga materinjega

---

³ Dukatova kratica za Josipa Voltića.

govora. Takova je pr. riječ *požup* kojom se tumači njemačko: *Kirchner* (= *zvonar, požup, prakatur*).“ (Dukat 1937: 105)

Bogoslav Šulek pohvalio je izdavanje ovoga rječnika te je istaknuo „da u njem nema nikakvih *neugeschmiedete Wörter*, već samo takovih koje su pokupljene iz naših starih rječnika i iz naše starije domaće literature.“ (Dukat 1937: 106) Dukat dodaje kako tu Šulekovu opasku trebamo uzeti s rezervom jer se autori ovoga rječnika nisu mogli ograničiti na naše starije rječnike s obzirom na to da su htjeli stvoriti prvi hrvatski moderni rječnik, već su pomoć potražili negdje drugdje. (usp. Dukat 1937: 106) Tako se Mažuranić pri izradi ovoga rječnika poslužio češkim, ruskim i slovenskim riječima: „Maretić je u M-evu rječniku našao dvadeset i dvije riječi koje su po njegovu mišljenju bezuvjetno češkoga podrijetla; šezdeset i osam koje su bez sumnje potekle iz ruskog jezika, pa trideset i dvije za koje se ne može odrediti jesu li prenesene iz češkog ili ruskog jezika.“ (Dukat 1937: 107) Dukat smatra kako su Mažuranić i Užarević pri izradi svojega rječnika jedan dio riječi preuzeli iz Ballman-Fröhlichova *Ilirsko-nemackog i nemacko-ilirskog rukoslovnika*: „Od ruskih i češkoruskih što ih navodi Maretić u svojoj raspravi, velika većina (oko sedamdeset) nahode se već i u B.-F-a⁴, pa ih je po svoj prilici M. odanle i izvadio.“ (Dukat 1937: 112) Neke su od tih riječi *porok, savjest (sovjest), sveštenik*. (usp. Dukat 1937: 112) Unatoč činjenici da je Ballman-Fröhlichov rječnik poslužio Mažuraniću i Užareviću pri izradi *Němačko-ilirskoga slovara* Dukat navodi po čemu se *Slovar* razlikuje od *Rukoslovnika*: „Napredak prema starijem rječniku razbira se u tome što B.-F. kadšto naprosto ispisuje rusku (češku) riječ, dok M. nastoji da svim tim riječima poda hrvatsko lice.“ (Dukat 1937: 112) Osim toga, Dukat je ustvrdio da je *Rukoslovník* „vrlo loše djelo, na brzu ruku izrađeno i od nepoznatih lica.“ (Dukat 1933: 1)

Kada autorima rječnika ni drugi slavenski jezici nisu mogli pomoći, bili su primorani sami skovati nove riječi. Na taj su način „pokretali tvorbene mogućnosti hrvatskoga jezika i tako uglavnom uspješno popunjavali praznine na *ilirskoj* strani svoga djela (npr. s. v. *Religion* donose *věrozakon, bogočastje i bogoštovje*; s. v. *Verkörperung* donose *tělotvorba*; s. v. *Vielgötterei* donose *mnogbožtvo, velebožtvo*).“ (Samardžija 2015: 480-481) Autori su znali preuzimati i neologizme drugih književnika: „U njegovu rječniku ima neologizama koji su općeno prihvaćeni te i danas još žive, a ima i takovih kojima se već davno zameo trag.“ (Dukat 1937: 113-114)

---

⁴ Dukatova kratica za Ballmann-Fröhlich-Richterov *Ilirsko-nemacki i nemacko-ilirski rukoslovník / Illirisch-deutsches und deutsch-illirisches Handwörterbuch* (1839 i 1840).

Mažuranić i Užarević u svoj su rječnik umetnuli kratku njemačku gramatiku napisanu hrvatskim jezikom pod imenom *Pàrvi početki němačke slovnice*, koja je čisti prijevod Henschelove gramatike (usp. Dukat 1937: 124): „Osim hrvatskih i drugih slavenskih rječnika zagledavao je M. i u jedan strani rječnik, a to je Henschelov rječnik francuskog i njemačkog jezika *Neustes französisch-deutsches und deutsch-französisches Wörterbuch*, pa je iz toga rječnika i on u svoj rječnik umetnuo kratku njemačku gramatiku.“ (Dukat 1937: 124) Autori to uopće ne taje, već u predgovoru pišu: „Što se u ovoj knjizi govori o němačkoj slovnici, uzeto je iz slovara němačko-francezkoga od Henšela; njemu dakle i ukor i slava; jer mi němački slovničari nit jesmo nit hoćemo da budemo.“ (Mažuranić-Užarević 1842: 11 nepag.) Pri kraju svoje analize *Slovara* Dukat navodi neke osobitosti u zapisivanju rječničke građe koje se danas smatraju pogrešnima.: „M. piše infinitive glagolâ bez razlike sa *ti* ili *t* (*ći, ć*) na kraju, pa čak i običnije piše *t* (osobito kad je glagol povratan: *topiti, taliti; topit se, talit se*). To dakako nije bila pogreška u vrijeme kad se rječnik izdavao, jer krnji infinitivi živu u narodnom govoru a upotrebljavali su se i u književnom jeziku dugo vremena, pa se i M. posve prirodno služio njima.“ (Dukat 1937: 126)

3.3. Pitanje autorstva *Němačko-ilirskoga slovara*

Němačko-ilirski slovar djelo je dvojice autora – Ivana Mažuranića i Jakova Užarevića koje je upravo Ljudevit Gaj pozvao na izradu ovakvoga rječnika jer su bili „glave u preporodu knjižestva našega mnogo zaslužne i skoro svim europejskim jezikom vėšte.“ (Gaj 1841: 58) Do dandanas ostalo je nepoznato u kojoj su mjeri njih dvojica podijelila posao pa mnogi kritičari smatraju kako je veći dio odradio Mažuranić. Shodno tome mnogi smatraju kako njemu trebaju pripasti veće zasluge: „Tadija Smičiklas čak tvrdi da je Mažuranić sâm i zamislio takav rječnik, jer u biografiji njegovoj, koju je napisao za *Spomenknjigu Matice Hrvatske* (Zagreb, 1892) kazuje: 'U ovo doba rodi mu se sama od sebe misao da obradi rječnik njemačko-hrvatski.'“ (Dukat 1937: 127) Dukat dalje navodi kako iz biografije Ivana Mažuranića, koju je napisao njegov sin Vladimir, možemo doznati „da je Mažuranić školske godine 1839–1840 bio namjesni učitelj u zagrebačkoj gimnaziji i da je u to vrijeme, premda se pripravljaio za advokatski ispit, u društvu s Užarevićem počeo izrađivati rječnik, a u jesen 1840, preselivši se u Karlovac, da ga je 'dovršio i izdao'.“ (Dukat 1937: 127) Dukat dodaje kako je za vrijeme Mažuranićeva boravka u Karlovcu Užarević bio ili u Zagrebu ili u Beču (gdje je 1842. završio medicinu) pa nisu ni mogli zajedno dovršiti rječnik, već je posao zasigurno obavljao samo Mažuranić. (usp. Dukat 1937: 127) Uz spomenuti autorski dvojac Dukat smatra kako je za *Slovar* zaslužan još netko, i to upravo Ivanov brat Antun Mažuranić. Ivan Mažuranić dio građe za rječnik preuzeo je iz Antunove *Sbirke někojih rěčih* i budući da se on veoma zanimao za leksikografiju, „bilo bi pravo čudo da Antun, kraj filološkog znanja i iskustva svoga, ne bi bio pomogao savjetom i djelom brata svog Ivana...“ (Dukat 1937: 128) Dukat tu svoju pretpostavku temelji i na činjenici da je *Slovar* završen u razmjerno kratko vrijeme. (usp. Dukat 1937: 128)

3.4. Mjesto *Njemačko-ilirskoga slovara* u hrvatskoj leksikografiji

Mažuranić-Užarevićev rječnik služio je kao osnova za mnoge rječnike koji su nastali kasnije. Kako je potražnja za hrvatsko-njemačkim i njemačko-hrvatskim rječnicima sve više rasla „tako je trud Mažuranića i Užarevića prelazio iz jednoga rječnika u drugi i vazda se ponovo, da tako rečem, preporučao do najnovijeg vremena.“ (Dukat 1937: 130) Jedan od rječnika nastalih na građi *Slovara* jest Šulekov *Rječnik njemačko-hrvatski*: „M-ev je rječnik nesamo dvadesetak godina starije djelo, već i jedan od temelja na kojima je izgrađen Šulekov rječnik, naročito za onu građu koja objema rječnicima daje moderni karakter.“ (Dukat 1937: 132) Samardžija objašnjava na koji je način *Slovar* poslužio kao temelj za Šulekov rječnik: „Šulek je u svome leksikografskom radu nasljedovao ne samo pojedinačna Mažuranićeva i Užarevićeva leksička rješenja, nego i njihove nazore o jezičnom planiranju u području leksika“ (Samardžija 1997: 69) te dodaje: „U svome leksikografskom radu, pogotovo u oblikovanju hrvatskoga znanstvenog nazivlja, Bogoslav Šulek išao je Mažuranićevim i Užarevićevim tragom preuzevši od njih ili gotova leksička rješenja ili modele po kojima su izrađena ta rješenja, što su potom, iz neznanja i/ili drugih razloga, vukovci kritizirali kao da je sve Šulekovo djelo.“ (Samardžija 1997: 80) Upravo je zbog prepisivanja nekih gotovih leksičkih rješenja iz *Slovara* u svoj *Rječnik njemačko-hrvatski*, s čime kritičari tada nisu bili upoznati, Šulekov rječnik zadobio puno više pozornosti koja je zapravo trebala pripasti Mažuraniću i Užareviću: „U slijedećim će se razdobljima pretežno spominjati veći i opsežniji Šulekov *Njemačko-hrvatski rječnik* iz godine 1860, ali se s pravom smatra da je i Mažuranić-Užarevićev zaslužio veću pažnju, jer je on 'ne samo dvadesetak godina starije djelo, već i jedan od temelja na kojima je izgrađen Šulekov rječnik, naročito za onu građu koja objema rječnicima daje moderni karakter'.“ (Vince 1990: 256)

Samardžija zaključuje da „iako MUR⁵ iz različitih razloga nije u svemu ispunio očekivanja svoga izdavača i njegova kruga, a usto je cijenom bio prilično nedostupan suvremenima (što je sve *pripomoglo* neobjavlivanju njegova drugog, ilirsko-njemačkoga dijela), ipak je imao važnu ulogu u poslijepreporodnim nastojanjima oko leksičke obnove hrvatskoga jezika...“ (Samardžija 1997: 69)

---

⁵ Samardžijina kratica za Mažuranić-Užarevićev *Njemačko-ilirski slovar*.

4. Sadržaj i struktura *Němačko-ilirskoga slovara*

Mažuranić-Užarevićev *Deutsch-illyrisches Wörterbuch / Němačko-ilirski slovar* na samome početku donosi predgovor dvojice autora. Predgovor je najprije napisan na njemačkome jeziku i njemačkome pismu gotici i govori o problemima s kojima se sastavljači rječnika suočavaju: „... *die Verfasser desselben stehen auf diesem Felde auf Niemandes Schultern: nur wolle man nicht die vielen Mängel, wie es leider bei Recensionen slavischer Bücher nicht selten geschieht, so sehr der ilirischen Sprache, als vielmehr der jeßigen nationalen Kulturepoche in unserem Vaterlande, und den diesfälligen Kenntnissen der Verfasser zuschreiben.*“ (Mažuranić-Užarević 1842: 9 nepag.) Slijedi i predgovor na hrvatskome jeziku i latiničnome pismu u kojem autori opisuju teškoće s kojima su se suočavali tijekom sastavljanja rječnika ponajviše zbog različitosti tih dvaju jezika, ali i činjenice da se hrvatskim jezikom do tada vrlo malo govorilo: „*Duh němačkoga jezika različit je jako od duha ilirskoga jezika. Što Němac kadkada kaže jednom reči, to mi nemoremo neg s više; a što mi često s jednom reči izgovorimo, tomu treba u njega kadgod i tri i četiri. A to se još većma ukazuje u frazah, u poslovicah itd.*“ (Mažuranić-Užarević 1842: 10 nepag.) Autori zatim na hrvatskome jeziku donose pregled gramatike njemačkoga jezika *Pàrvi početki němačke slovnice* preuzet iz Henschelova rječnika francuskoga i njemačkoga jezika *Neustes französisch-deutsches und deutsch-französisches Wörterbuch* u kojem je popisana njemačka abeceda te izgovor određenih njemačkih glasova. Navedeni su i sastavljeni suglasnici (*ch, sch, sz, ck, tz*) i dvoglasnici u njemačkome jeziku (*ai, ei, oi, ui, au, äu, eu*). Slijedi pregled njemačkih određenih i neodređenih članova (*der, die, das; ein, eine, ein*) te sklonidbena pravila za imenice u sva tri roda te oba broja:

„*Počela obćena.*

Svako samostavno se more sklanjati.

Ali ženska samostavna u jednobroju nemogu, nego samo u višebroju.

Samo u drugom sklanjanju je različit tužbeni mužkih samostavnih od imenovanja njihova.

Višebrojni dajni se dokonča svigdar na – n.

Sad ne dopuštaju Němci neg dva sklanjanja, od kojih jedno odgovara pàrvomu, drugomu i petomu; a drugo tretjemu i četvårtomu nęgdašnje nauke.“

(Mažuranić-Užarević 1842: 15 nepag.)

Zatim se obrađuje sklonidba vlastitih imena:

„Imena vlastita mužka na –s, a ženska na –e imaju u rodovnom jednobrojnom –ens, a u dajnom –en. Ali tudja vlastita imena na –s nemogu se skoro nikad sklanjati.“

(Mažuranić-Užarević 1842: 18 nepag.)

Slijedi sklonidba određenih i neodređenih članova s pridjevom i imenicom koju dopunjuju:

„Jednbroj

<i>Im. ein guter Mann,</i>	<i>eine gute Frau,</i>	<i>ein gutes Kind,</i>
<i>Rod. eines guten Mannes,</i>	<i>einer guten Frau,</i>	<i>eines guten Kindes,</i>
<i>Daj. einem guten Manne,</i>	<i>einer guten Frau,</i>	<i>einem guten Kinde,</i>
<i>Tuž. einen guten Mann,</i>	<i>eine gute Frau,</i>	<i>ein gutes Kind.“</i>

(Mažuranić-Užarević 1842: 18 nepag.)

Autori pregled nastavljaju s kratkim presjekom komparacije pridjeva:

Postavni.	Prispodobni.	Preuznosni.
Hoch,	höher,	höchste.
Nah,	näher,	nächste.
Gut,	besser,	beste.
Viel,	mehr,	mehrste, meiste.
Œh (neobično),	eher,	ehste.
Min (dolnjoněm.),	minder,	mindeste.
Œat (dolnjoněm.),	—	lezte.

6

Slijedi popis glavnih i rednih brojeva (*stožerni* i *redovni brojnici*) te brojevnih priloga (*pristavci* i *prilozi brojni*), kao i pregled vrsta zamjenica (*zaimena pokazna*, *zaimena odnosna*, *zaimena osobna*, *zaimena posědovna*).

⁶ Slika je preuzeta iz Mažuranić-Užarević 1842: 19 nepag.

Sljedećih nekoliko stranica ove slovnice posvećeno je glagolima. Navedeni su najprije pomoćni glagoli *sein*, *haben* i *werden*, a zatim tvorba prezenta:

S a d a n j e.				
	Znakovni.	Vezni.	Zapovjedni.	
{	<i>Jednobr.</i>	1 — e,	— est,	
		2 — est,	— est,	— e,
		3 — et,	— e,	
	~~			
	<i>Višebr.</i>	1 — en,		
		2 — et,		— et,
3 — en,				

Sadanje pogodbeno.				
{	<i>Jednobr.</i>	1 — e,	<i>Višebr.</i> 1 — en,	U drugoj sprezi je sadanje pogodbeno jednako s poluprošastim znakovnoga.
		2 — est,	2 — et,	
		3 — e,	3 — en,	

Slijedi tvorba aktiva i pasiva te na samome kraju popis kratica koje su autori koristili u sastavljanju rječničkoga dijela s objašnjenjem. Na slici je prikazan dio toga pregleda kratica.

Erklärung der Abfürzungen. K r a t i c e.

- adj.* adjectivum, **Beiwort**, pristavak.
- adv.* adverbium, **Nebewort**, prislovje, prilog.
- comp.* comparativus, **Comparativ**, prispodobni (stupanj).
- conj.* conjunctio, **Bindewort**, veznik.
- f.* femininum, **weiblich**, žensko.
- fig.* figurative, **figürlich**, prenosno.
- gen.* genitivus, **Genitiv**, rodovni (padež).

⁷ Slika je preuzeta iz Mažuranić-Užarević 1842: 25 nepag.

⁸ Slika je preuzeta iz Mažuranić-Užarević 1842: 25 nepag.

⁹ Slika je preuzeta iz Mažuranić-Užarević 1842: 31 nepag.

Sam rječnički dio počinje sa slovom A i završava sa slovom Z (polazna je natuknica u rječniku njemačka). Rječnik sadržava i popis muških i ženskih imena naslovljen kao *Verzeichniß der Manns- und Frauennamen (Mužka i ženska imena)* (npr. Aaron, m. Aron; Theodora, f. Toda (fam. Todica)) te popis zemljopisnih imena – zemljopisnih područja te naziva za etnike i ktetike tih područja *Verzeichniß geographischer Namen (Zemljopisni slovar)* (npr. Feuerland, n. Ognjena zemlja, Feuerländer, m. Ognjenozemac; –in, f. Ognjenozemka, Feuerländisch, adj. ognjenozemski).

Na kraju *Slovara* nalazi se popis njemačkih nepravilnih glagola *Tabla od glagoljah pàrve sprege i glagoljah nepravionih* s navedenim oblikom za preterit te oblikom za particip i infinitiv glagola:

TABLA
o d
glagoljah pàrve sprege i glagoljah nepravionih *).

<i>Perf.</i>	<i>Part.</i>	<i>Infin.</i>	<i>Perf.</i>	<i>Part.</i>	<i>Infin.</i>
Aß,	Gegeßen,	Essen.	Gelang,	Gelungen,	Gelingen.
Band,	Gebunden,	Binden.	Genas,	Genesen,	Genesen.
Barg,	Geborgen,	Bergen.	Genoß,	Genossen,	Geniesen.
Barst,	Geborsten,	Bersten.	Geschah,	Geschehen,	Geschehen.
Bat,	Gebetén,	Bitten.	Gewann,	Gewonnen,	Gewinnen.
Befahl,	Befohlen,	Befehlen.	Ging,	Gegangen,	Gehen.
Befiß,	Beflissen,	Befleissen.	Glich,	Geglichen,	Gleichen.
Begann,	Begonnen,	Beginnen.	Glitt,	Geglitten,	Gleiten.
(Beflomm),	Beflommen,	Befleimmen.	Glomm,	Gglommen,	Glimmen.
Bewog,	Bewogen,	Bewegen.	Gohr,	Gegohren,	Gähren.
Biß,	Gebissen,	Beißen.	Gos,	Gegossen,	Gießen.
Blieb,	Geblieben,	Bleiben.	Griff,	Gegriffen,	Greifen.
Blies,	Geblassen,	Blasen.	Grub,	Gegraben,	Graben.
Bog,	Gebogen,	Biegen.	Half.	Geholfen.	Helfen.

10

Na slici je prikazan dio pregleda nepravilnih glagola uz napomenu: „Ovo je uređeno za moć tražiti poluprošasta vremena nĕmačkih glagoljah i vidĕti, koje im nesvâršeno vrĕme odgovara; a što će koji glagolj reći, pogledaj u slovar na svoje mĕsto.“ (Mažuranić-Užarević 1842: 485)

¹⁰ Slika je preuzeta iz Mažuranić-Užarević 1842: 25 nepag.

5. Analiza rječničkih natuknica

Polazna je natuknica u *Slovaru* na njemačkome jeziku pisana goticom. Natuknice se nižu abecednim redom i protežu na 500 stranica. Prva je natuknica u rječniku slovo A, a posljednja imenica *Zyselmaus*. Nakon navedene natuknice slijedi njezino gramatičko obilježje označeno kraticom i zatim hrvatska istovrijednica (npr. *Bischofskreuz*, n. *biskupski križ*; *Kreuzen*, *sich*, v. r. *križat se*, *kärstit se*).

Sve su kratice zapravo latinski nazivi toga obilježja – npr. kod imenica se navodi *f.* (*femininum*) za ženski, *m.* (*masculinum*) za muški, a *n.* (*neutrum*) za srednji rod. Pokraj imenica kao što su *Allerheiligen* i *Mysterien* (imaju samo množinu) navodi se *pl.* (bez oznake roda), dok kod imenica *Kirchenväter*, *Reliquien* i *Altvordern*, koje također imaju samo oblik u množini, uz oznaku broja stoji i oznaka roda. Nakon gramatičkoga obilježja slijedi njezina istovrijednica na hrvatskome jeziku. Ta istovrijednica ponekad je jedna riječ (npr. *Beikirche* – *kapela*), više riječi istoga ili različitoga značenja za istu natuknicu (npr. *Anfechtung* – *napast*, *tentacia*) ili višerječnica. Kod višerječnica javljaju se sintagme (npr. *Bußtag* – *dan od pokore*) ili kolokacije (npr. *Chorhemd* – *misna košulja*). Uz istovrijednicu na hrvatskome je jeziku ponekad uz samu riječ navedeno i dodatno objašnjenje pojma u zagradama, npr. *augustinac* (kaludjer), *breva* (list papinski), *posvjetjenje* (u misi). I polazna natuknica ponekad uza se ima dodatno objašnjenje u zagradama koje slijedi nakon gramatičkoga obilježja, npr. *Stuhl*, *m.* (in der Kirche), *Frevel*, *m.* (in heiligen Sachen). Sakralno nazivlje u rječniku, koje se propituje u ovome radu, obilno je zastupljeno u *Slovaru* s 910 polaznih njemačkih natuknica. Od toga su 272 imenice ženskoga roda, 286 imenica je muškoga roda, a 150 ih je srednjega roda. Trima je imenicama naveden samo broj (množina), ali ne i kojeg su roda.

Uz pridjeve je kao gramatičko obilježje navedena kratica *adj.*, koju sami autori objašnjavaju riječima *adjectivum*, *Beiwort*, *pristavak* (npr. *Lutherisch*, *adj.* *luteranski*). Nakon toga slijedi hrvatska istovrijednica, najčešće kao jedna (*Allerheiligst* – *presvet*) ili dvije riječi istoga ili sličnoga značenja (npr. *Abbitlich* – *prostiv*, *oprostiv*). Rijetko je to sintagma (npr. *Bibelfest* – *věšt pismu svetomu*). Osim opisnih (npr. *Barmherzig* – *milosàrdan*, *milostiv*) u rječniku postoji i velik broj posvojnih pridjeva (npr. *Apostolisch* – *apostolski*). Ponekad se određena natuknica osim kao pridjev mogla odrediti i kao prilog jer pridjev i prilog u njemačkome jeziku imaju isti oblik (npr. *Heilig* – *svet*, *sveto*). Natuknici *Auferstanden* autori su dali gramatičko obilježje pridjeva, dok njezina istovrijednica na hrvatskome jeziku glasi

uskársnuvši i riječ je o glagolskome prilogu prošlom (koji njemački jezik ne poznaje), a ne o pridjevu. Pridjeva vezanih za sakralno nazivlje u *Slovaru* ukupno je 99.

Glagole su autori s obzirom na gramatičko obilježje podijelili na *verbum activum, thätiges Zeitwort, čineći, tvoreći glagol* (v. a.), *verbum neutrum, intransitives Zeitwort, glagolj srédnji* (v. n.) i *verbum reciprocum, zurückführendes Zeitwort, glagol zaměniti, odbojni* (v. r.), tj. na aktivne, neprijelazne i povratne glagole (npr. *Einpfarren, v. a. parokii, plovanii podložiti, užupiti; Erstehen, v. n. uskársnuti; Erbarmen, sich, v. r. smilovat se, smilit se, milosárdje, pomilovanje, milost imati*). Aktivnih je glagola vezanih za sakralno nazivlje ukupno 71, neprijelaznih 11, a dva su glagola okarakterizirana i kao aktivna i kao neprijelazna (*Communiciren – pričestiti; pričestit se i Beichten – izpoviděti, izpovědati; izpovědat se, izpovidět se*), dok je povratnih ukupno četiri. Nakon gramatičkoga obilježja često slijedi neka fraza na njemačkome u okviru natuknice i tek onda hrvatska istovrijednica za tu frazu (npr. *Begehen → ein Fest begehen – svetkovati, slaviti koi blagdan, Führen → in Versuchung führen – uvest u napast*). Kao istovrijednica na hrvatskome ponekad je to jedna riječ (npr. *Abgeißeln – bičevati*), često više riječi istog ili različitog značenja za istu natuknicu (npr. *Celebriren – slaviti, dičiti, hvaliti*) ili kolokacija (npr. *Abbiten – dobiti, dobivati silom od molitve*). Rijetko se javljaju višerječnice u formi sintagme (npr. *Annageln – pribijati čavlom*). Autori su najčešće glagole bilježili s infinitivnim nastavkom *-ti*, jedino ako je bila riječ o povratnome glagolu, frazemu ili sintagmi, izostavili bi završno *-i* (npr. *postiti, postit se*), no to svoje načelo nisu provodili dosljedno (npr. *metnuti u broj od svetacah, zabrojiti medju svetce*). Kod bilježenja istovrijednica za glagole su najčešće u prijevodu na hrvatski jezik pisali glagol i u svršenome i u nesvršenome obliku (npr. *Verkündigen – navěstiti, navěstivati*) jer njemački jezik ne razlikuje vid glagola.

Od nepromjenjivih vrsta riječi koje su dio sakralnoga nazivlja ovoga rječnika u analizi su uočeni prilozima koje su autore bilježili zajedno s pridjevima. Izuzetak je jedino sljedeći primjer u kojem je njemačka natuknica određena samo kao prilog, ali ne i kao pridjev: *Testamentisch, Testamentlich – u testamentu, po testamentu*, no u prijevodu na hrvatski riječ je o višerječnici koja se sastoji od prijedloznoga izraza, odnosno prijedloga i imenice, a ne o prilogu. Autori prilog zapisuju kraticom *adv.* koju definiraju kao *adverbium, Nebenwort, prislovje, prilog*. Osim priloga dio rječnika sakralnoga nazivlja jesu i jedan usklik i jedan prijedlog. Usklik je *Kyrie eleison* koji autori bilježe kraticom *interj.* (*interjectio, Zwischenwort, medjumetak*) i prevode kao zaziv *gospodine pomiluj*. Kratica za prijedlog jest *prp.* (*praepositio, Vorwort, predlog*), a primjer na koji nailazimo jest *um* i uz njega odmah

fraza *um Gottes Willen*; *um Ostern* te prijevod za *boga, za ljubav božju; okò uzkàrsa*. Dvije su natuknice ostale bez opisa svojega gramatičkog obilježja *Amen (amen, amin; tako budi)* i *Gotteskasten (kasa càrkovna; škrinjica za milostinju)*. Pretpostavlja se da riječi *Amen* autori nisu dali nikakvo gramatičko obilježje jer nisu znali kamo bi je svrstali (Anić i Goldstein npr. u svojem *Rječniku stranih riječi* definiraju *amen* kao uzvik), dok su riječi *Gotteskasten* vjerojatno zaboravili staviti oznaku *m.* za muški rod jednine s obzirom na kompleksnost i veličinu rječnika (autorima su se potkrale još neke greške tijekom sastavljanja dvojezičnika). Ostale se promjenjive i nepromjenjive vrste riječi ne spominju u okviru sakralnoga nazivlja pa ih se nećemo posebno ni doticati. Mažuranić i Užarević svaku su natuknicu pisali velikim početnim slovom bez obzira na to je li riječ o pridjevu, imenici ili glagolu (u njemačkome se jeziku jedino imenice uvijek pišu velikim početnim slovom), dok su njezine istovrijednice na hrvatskome uvijek pisane malim početnim slovom, čak i riječi koje bi se prema pravopisnim pravilima u hrvatskome jeziku trebale pisati velikim slovom, kao što su riječi iz poštovanja i počasti, imena blagdana i sl. (npr. *božić, svi sveti, spasitelj, uzašastje gospodinovo*).

Gramatička su obilježja za potrebe ovoga rada samostalno dodana hrvatskoj istovrijednici. Od ukupnoga broja imenica u korpusu sakralnoga nazivlja 269 ih je muškoga roda i a-deklinacije (npr. *vikar*), a 15 muškoga roda i e-deklinacije (npr. *papa, vangjelista*). Osam imenica muškoga roda imaju oblik samo u množini (te riječi formalno imaju oblik u jednini u hrvatskome jeziku, no jednina i množina iste riječi imaju drugačiji oblik u njemačkome jeziku, npr. *praotac* je *Altvater*, a *praotci* su *Altvordern*). Takvih je sedam imenica a-deklinacije (npr. *praotci, redovnici*), a samo jedna e-deklinacije (*poglavice (popovske)*). Imenica *višnji*, koja se također pojavljuje u korpusu, jest poimeničeni pridjev muškoga roda i deklinira se prema pridjevskoj deklinaciji. Srednji rod čini 148 imenica, sve su a-deklinacije (npr. *poganstvo*), a jedna ima samo množinu (npr. *otajstva*). Imenica ženskoga roda ima ukupno 206 i od toga ih 166 pripada e-deklinaciji (npr. *parokia*), a 35 i-deklinaciji (npr. *pravovèrnost, pričest*) dok ih pet ima oblik samo u množini (četiri pripadaju e-deklinaciji (*relikvie, kvatre*), a jedna i-deklinaciji (*moći*)).

Glagoli su, također, samostalno razvrstani prema vidu. U korpusu sakralnoga nazivlja hrvatskih istovrijednica tako je 50 glagola nesvršenoga vida (npr. *svetiti, štovati*), 71 je glagol svršeni (*sagrèšiti, pokàrstiti*), a tri su dvovidna (*znati, biti, htjeti*).

6. Analiza prijevodnih istovrijednica

6.1. Njemačka polazna natuknica i hrvatske istovrijednice

Analizom je sakralnoga nazivlja Mažuranić-Užarevića *Slovara* uočeno da je hrvatsku istovrijednicu za jednu natuknicu na njemačkome jeziku često činilo više riječi (npr. *Abgott – nebog, idol, kumir, krivi bog*), a rjeđe samo jedna riječ (*Hölle – pakao*), što znači da je za određenu riječ na njemačkome jeziku u hrvatskome postojalo nekoliko sinonima za to isto značenje.

U nastavku slijedi tablica većega dijela njemačkih natuknica kojima su hrvatske istovrijednice činile tri ili više riječi istoga ili sličnoga značenja, a rijetko različitoga značenja.

Njemačka polazna natuknica	Hrvatske istovrijednice
Abbild	ikona; prilika, kip
Abbitte	odpros, moljenje, pitanje proštenja
Abgott	nebog, idol, kumir, krivi bog
Absolviren	oprostiti; odrješiti, odrješivati
Abteilich	opatov; opatski, opatovski
Allgewaltig	svemoguć, svemogućan, svemog
Andacht	pobožnost, bogoljubnost; molitva
Anerkennung	priznanje, izpovjedanje, izpovjed
Anfechter	protivnik, neprijatelj; napastnik
Anflehen	moliti; zamoliti, zaprositi; zazivati
Aeschern	opepeliti, pepeliti, pepeljaviti; obratit, obratjat u pepeo
Aufopferung	posvetjenje, žrtvovanje; žrtva, posvetilište
Auspreisen	dičiti, hvaliti, slaviti
Beerdigen	pokopati, zakopati, sahraniti
Begrabung	pokop, sahranjenje, ukop
Benedeien	blagosloviti, slaviti, hvaliti

Bestattung	pokop, pogreb, ukop, sahranjenje
Betbuch	molitvenik, sbornik, knjiga molitvena, molitvarica
Betglocke	pozdravljenje, zdrava maria; molitveno zvono
Bethaus	čarkva; kuća božja, dom od molitve, molitveni dom
Bibelmäßig	shodan, skladan podoben pismu svetomu; polag pisma, po pismu svetom
Bilderaanbeter	ikonoklanjalac, kipoklanjalac, idolopoklonik
Bußsalm	psalam, salam pokorni, pësma od pokore
Canonisiren	svetiti, posvetiti, učiniti, razglasiti za svetca
Capucinerkloster	manastir, namastir, samostan kapucinski
Choralist	koralista, pevac, pevač čarkveni
Christenthum	kárstjanstvo, zakon, vëra kárstjanska
Collecte	kolekta, milostinja, dar, pobiranje, sabiranje
Einsegnen	blagosloviti; posvetiti; potvãrditi
Erbarmen, Erbarmung	milosãrdje, milost, pomilovanje, smilovanje, smiljenje
Erlösen	spasiti, odkupiti, izbaviti
Fasttag	post, dan postni, dan od posta
Feier	blagdan; svetac, svetkovina
Firmung, Firmelung	krizmanje, krizma, birma, potvãrdjenje
Fromm	pobožan, bogoljuban, bogomio, bogaboječ
Geheimnißvoll	tajan, otajan; otajanstven
Geistlich	duhovni, čarkovni, čarkveni, redovnički
Geistlichkeit	duhovništvo, popovstvo, duhovnici, redovnici, popovi
Glaubensbekenntniß	vëra; izpovëd, vëroizpovëdanje
Gnädig	milostiv, milosãrdan, smiljen
Gottesfürchtig	bogaboječ, pobožan, bogomio
Gotteshaus	dom božji, kuća božja, čarkva
Hebräisch	evrienski, židovski, žudielski, žudinski
Heiliger	svetac, sveti, blaženi

Höllenangst	veliki trepet, strah smártan, muka paklena
Kirchendiener	sluga cárkovni; cárkvenjak, cárkovnjak
Kirchner	zvonar, požup, prakatur
Klosterfrau, Klosterjungfrau, Klosterschwester	duvna, koludrica, opatica
Kreuzigung	razpinjanje; razpetje, propetje
Kreuzzug	križoboj, kárstoboj, vojna osveta
Mette	jutrenja; zornica; polnoćnica
Mönchskloster	namastir, manastir, samostan, kloštar
Oberpfarrer, Oberpriester	protopop, arkipop, arkijerej
Ostern	vazam, uskárs; vaskresenie
Pfingsten, Pfingstfest	blagdan duhovah, duhovi, trojaki
Pilgerschaft, Pilgrimschaft, Pilgerfahrt	hodočastje, hodočastvo, pobožno putovanje
Predigen	predikati, pripovédati, propovédati
Prediger	predikatur, predikač, pripovédnik, pripovédalac, propovédnik
Priesteramt	redovništvo, svetjениčtvo, popovstvo
Priesterstand	redovništvo, popovstvo, stališ redovnički
Rechtgläubigkeit	pravovérnost; pravoslavnost, pravoslavje
Religion	vėrozakon, bogočastje, bogoštovje
Reliquien	moći, relikvie, ostatci od svetacah
Sacramentlich	sakramentalan; sakramentaoski; svetotajan
Satanisch	sotonski, djávoski, vražji
Stiftisch	kapitulski; biskupski; manastirski
Teufel	vrag, djavao, hudoba
Ungöttlich	nebožji, nebožanski; bezbožan
Vergebung	proštenje, oproštenje, odpuštenje
Weihrauchfaß	kadilo, kadionica, kadionik
Weihwedel, Weihsprenkel	kropilo, kropionik, škropionik

Iz prikazanih se natuknica i njihovih istovrijednica može zaključiti da u *Slovaru* za velik broj njemačkih natuknica postoje tri hrvatske istovrijednice ili više njih. Te istovrijednice mogu biti istoznačnice (npr. *kropilo*, *kropionik*, *škropionik*; *predikatur*, *predikač*, *pripovédnik*,

pripovjedač, propovjedač), bliskoznačnice (npr. *spasiti, odkupiti, izbaviti*), ali i riječi različitoga značenja (npr. za natuknicu *Mette* tri su riječi: *jutrenja; zornica; polnoćnica*, gdje se *jutrenja* odnosi na jutarnju misu tijekom godine, *zornica* na jutarnju misu u adventu, a *polnoćnica* na misu koja se služi u ponoć s Badnjaka na Božić).

6.2. Hrvatska polazna natuknica i njemačke istovrijednice

Da bi se dobila cjelovita slika o odnosu njemačkih i hrvatskih leksema, sastavljen je preokretnik, tj. izrađen je popis riječi u kojima je početni leksem hrvatska riječ. Tijekom rada na preokretniku puno je češći slučaj bio da je za hrvatsku natuknicu njemačka istovrijednica bila samo jedna riječ (npr. *poluvjerač – Keßer* [usporedi s njemačkom polaznom natuknicom gdje za riječ *Keßer* u prijevodu stoji *poluvjerač, krivovjerač*]), a rjeđe dvije ili više (npr. *potvrdjenje – Firmung, Firmelung, Einsegnung; duvna – Klosterfrau, Klosterjungfrau, Klosterschwester, Nonne, Ordensschwester*). Unatoč tome, postoji određen broj hrvatskih polaznih natuknica kojima je njemačka istovrijednica dvije riječi ili više njih, tj. više sinonima. Slijede primjeri hrvatskih polaznih natuknica s više njemačkih istovrijednica.

Hrvatska polazna natuknica	Njemačka istovrijednica
arkijerej	Oberpfarrer, Oberpriester
badnjak, badnji	Christabend, Christnacht, Weihnachtsabend
bezbožan	Gottesvergessen, Gottlos, Heillos, Ungöttlich, Unheilig
bezbožanstvo	Gottlosigkeit, Heillosigkeit, Verruchtheit
bezgrešan	Unsündig, Unsündlich
birma	Firmung, Firmelung
birmati	Firmen, Firmeln
biskupia	Kirchsprengel, Stift, Bischofsamt, Bischofswürde, Bisthum, Bischofsthum, Diöces
blagdan	Feier, Feiertag, Fest, Festtag
blagdanji	Feiertäglich, Festtäglich

blagosivljanje	Einsegnung, Einweihung
blagoslov	Einsegnen, Einweihen, Segnen, Benedeien
blaženstvo	Seligkeit, Glückseligkeit, Heil
bogoljuban, bogoljubno	Fromm, Religiös, Andächtig
bogoljubnost	Religiösität, Andacht, Frömmigkeit
bogomio	Fromm, Gottesfürchtig
bogomolja	Kopfhänger, Frömming, Frömmler
bogomoljac	Pietist, Andächtler, Betbruder, Bigott
bogomoljstvo	Pietisterei, Andächtelei
bogoslovac	Gottesgelehrter, Theolog
bogoslovje	Gottesgelahrtheit, Gottesgelehrsamkeit, Theologie
božić	Weihnachten, Weihnachtsfest, Weihnachtszeit, Christfest, Christtag
dekan	Decanus, Dechant
děte, dětešce	Christkindlein, Christkindchen
djavaoski, djavoski	Teufelisch, Teuflisch
duhovi	Pfingsten, Pfingstfest
duhovništvo	Clerisei, Geistlichkeit
duhovnik	Geistlicher, Priester
duvna	Klosterfrau, Klosterjungfrau, Klosterschwester, Nonne, Ordensschwester
fratar	Mönch, Ordensgeistliche
grěh	Missethat, Sünde, Sündenfall
grěšnik	Sünder, Missethäter
hodočastje	Pilgerschaft, Pilgrimschaft, Pilgerfahrt, Wallfahrt, Betfahrt
hodočastnik	Pilger, Pilgrim, Wallfahrter, Wallfahrer
hodočastvo	Pilgerschaft, Pilgrimschaft, Pilgerfahrt
idolopoklonik	Bilderanbeter, Bilderverehrer
ikona, prilika	Bild, Abbild
ikonopoklonstvo	Bilderdienst, Bilderverehrung
Isukárst, Krist	Christ, Christus

izpověd	Anerkennung, Beichte, Beicht, Glaubensbekenntniß
izpovědnik	Beichtvater, Beichtiger
izpověst	Beichte, Beicht
izpoviděti, izpovidět se	Beichten, Anerkennen
jednověřac	Glaubensgenöß, Religionsverwandte
kaludjer	Mönch, Ordensbruder, Ordensgeistliche
kaludjerica	Nonne, Ordensschwester
kaludjerski	Klösterlich, Mönchisch
kaludjerstvo	Möncherei, Mönchswesen
kanonik	Canonicus, Capitelherr, Capitular, Capitularherr, Chorherr, Domherr, Stiftsherr
kapela	Capelle, Beikirche, Tochterkirche, Filial
kapituo	Capitel, Stift
kárst	Taufe, Kindtaufe, Wasserbad
kárstit se	Kreuzen, sich, Kreuzigen, sich, Segnen
kárstjanstvo	Christenheit, Christenthum
kárštenje	Taufe, Kindtaufe, Wasserbad
klecalo	Betbank, Betstuhl, Stuhl
koludrica	Klosterfrau, Klosterjungfrau, Klosterschwester, Nonne, Ordensschwester
korista	Chorschüler, Chorist
korizma	Fasten, Fastenzeit
krizma	Chrisam, Firmung, Firmelung
križat se	Kreuzen, sich, Kreuzigen, sich, Segnen
kropilo	Weihwedel, Weihsprenkel
lajk	Laie, Laienbruder
lemozinar	Almosenier, Almosenpfleger
lemozinarstvo	Almosenamnt, Almosenpflege
lemoznica	Almosenbüchse, Almosenkasten, Klingelbeutel
manastir	Kloster, Mönchskloster, Stift
manastirski	Klösterlich, Stiftisch

milosárdan	Barmherzig, Erbarmungsvoll, Gnädig
milosárdje	Barmherzigkeit, Erbarmen, Erbarmung, Gnade
milost	Gnade, Gnadenbezeigung, Gnadenzeichen, Mildthätigkeit, Barmherzigkeit, Begnadigung, Erbarmen, Erbarmung
milostiv	Gnädig, Gnadenreich, Mildthätig, Barmherzig, Erbarmungsvoll
milostinja	Collecte, Almosen
mitra	Bischofshut, Bischofsmütze
moliti, molit se	Beten, Anflehen
molitva	Gebet, Andacht
namastir, samostan	Kloster, Mönchskloster
napast	Anfechtung, Versuchung
navěštenje, navěštivanje	Verkündigung, Aufgebot
negrěšan	Unsündig, Unsündlich
nemilosárdan	Unbarmherzig, Ungnädig
nemilosárdje	Unbarmherzigkeit, Ungnade
nemilost	Ungnade, Unbarmherzigkeit
odkupiti	Erlösen, Einlösen
oprostiti	Absolviren, Vergeben
oproštenje	Vergebung, Begnadigung
ostia	Abendmahlsbrot, Hostie
otajanstven	Geheimnißvoll, Mystisch
otajstvo	Geheimniß, Heimlichkeit, Mystik
papa	Papst, Pabst
papinac	Papist, Päbster
parokia	Pfarre, Sprengel, Kirchspiel
parokianac	Pfarrgenoß, Pfarrfind
plovania	Pfarre, Sprengel, Pfarrkirche
pobožan; pobožno	Andächtig, Fromm, Gottesfürchtig, Gottselig, Religiös
poganin	Heide, Unchrist

pogreb	Beerdigung, Bestattung
pokop	Beerdigung, Begrabung, Bestattung
pokora	Abbüßung, Buße, Kasteiung
pokornica	Beichtfind, Büberin
pokornik	Beichtiger, Beichtfind, Büber
polnočnica, polnočka	Christmesse, Christmette, Mette
ponočnica, ponočka	Christmesse, Nachtmette
popovski	Pfaffenmäßig, Pfäffisch, Priesterlich
popovstvo	Priesteramt, Priesterschaft, Priesterstand, Priesterthum, Geistlichkeit
post	Fasten, Fasttag
posveta	Weihe, Weihung, Canonisirung, Canonisation
posvetilište	Aufopferung, Meßopfer
posvetiti	Weihen, Einweihen, Canonisiren, Aufopfern, Einsegnen, Heiligen, Heiligsprechen
posvjetjenje	Weihe, Weihung, Einweihung, Canonisirung, Canonisation, Aufopferung, Einsegnung, Seligsprechung, Heiligung, Heiligsprechung; Wandlung (bei den Katholiken)
potvârditi	Firmen, Firmeln, Einsegnen
potvârdjenje	Firmung, Firmelung, Einsegnung
požup	Kirchner, Küster, Meßner, Sacristan
predikač	Prediger, Kanzelredner
prepozit	Probst, Propst
pričest	Communion, Abendmahl, Nachtmahl
pričeštjenje	Communion, Nachtmahl
procesia	Procession, feierlicher Aufzug, Umgang, Umzug, Zug
protopop	Oberpfarrer, Oberpriester
redovništvo	Priesteramt, Priesterschaft, Priesterstand,

	Priesterthum
redovnik	Geistlicher, Ordensgeistliche, Priester
saltër	Psalter, Psalmbuch
serafin	Seraph, Seraphin
smilovanje, smiljenje	Erbarmen, Erbarmung
spasenje	Erlösung, Seligkeit, Heil, Ausweg
svečan; svečano	Feierlich, Feiertäglich, Festlich
svemoguć, svemogućan, svemog	Allmächtig, Allgewaltig
svet; sveto	Heilig, Gottselig, Gottesdienstlich, Hehr
svetiti	Heiligen, Weißen, Canonisiren, ein Fest feiern
svetjениčtvo	Priesteramt, Priesterschaft, Priesterthum
svetjenje	Heiligung, Seligsprechung, Feierung
svetkovan, svetkovano	Feierlich, Festlich
svetkovati	ein Fest begehen, ein Fest feiern
škropionik	Weihwedel, Weihspengel
tajna	Geheimniß, Heimlichkeit
templar	Tempelherr, Tempelritter
ukop	Begrabung, Bestattung
uskárs	Ostern, Osterfest, Auferstehung, Auferstehungsfest
uskársnutje	Auferstehung, Erstehung
vazam	Ostern, Osterfest, Auferstehungsfest
večernja	Abendmesse, Vesper
věrovan	Glaubhaft, Glaubwürdig
věrozakon	Religion, Glaube
vražji	Teufelisch, Teuflisch, Satanisch
vrědan	Glaubhaft, Glaubwürdig
vreteno	Drehbaum, Drehkreuz
zadušnica	Seelenamt, Seelamt
zagovor	Angelobung, Gelübde
zvonar	Sacristan, Kirchner, Küster, Meßner
žid, židov	Hebräer, Jude

židovski	Hebräisch, Jüdisch
župa	Pfarre, Kirchspiel, Sprengel
župljanin	Pfarrgenoß, Pfarrfind

Iz navedene se povećé tablice mogu uočiti mnogi slučajevi u kojima je za hrvatske natuknice postojalo nekoliko njemačkih istovrijednica. Te su istovrijednice mogle biti istoznačnice (npr. *Tempelherr, Tempelritter; Communion, Nachtmahl*), bliskoznačnice (npr. *Religion, Glaube; Kloster, Mönchskloster*) i vrlo rijetko riječi različitoga značenja (npr. za glagol *svetiti* – *Canonisiren, ein Fest feiern*, gdje *Canonisiren* znači *proglasiti koga svetim*, a fraza *ein Fest feiern* – *slaviti koji blagdan*).

7. Semantički opis sakralnoga nazivlja u *Němačko-ilirskome slovaru*

Slovar sadržava 910 polaznih njemačkih natuknica koje se odnose na sakralno nazivlje. To se sakralno nazivlje može podijeliti u 17 kategorija. Neki se nazivi odnose na bogoslužje, drugi pak na samoga Boga, treći na sakrament ispovijedi, četvrti na obred pokapanja, zatim na sakralne objekte i sl. U nastavku slijedi prikaz kategorija s primjerima njemačkih natuknica i hrvatskih istovrijednica za određene kategorije.

1. U *Slovaru* se uočavaju brojni nazivi koji se odnose na bogoslužje (bogoslužno nazivlje):

Abendmesse (večernja), *Abfanzeln* (glasiti, razglasiti s predikaonice; fig. karati, pokarati), *Hochamt* (velika misa), *Antrittspredigt* (pārva predika, nastupna, početna predika), *Auspredigen* (dovāršit prediku), *die Ranzel betreten* (stupit na predikaonicu), *Bischofshut* i *Bischofsmũße* (mitra), *Bischofskreuz* (biskupski križ), *Bischofsmantel* (plašt), *Bischofsstab* (kućma, pastěrski štap), *Brautmesse* (maša, misa vėnčana), *Seelenamt*, *Seelamt* (zadušnica), *Todtenamt* (cārna, mārtačka misa).

Bogoslužje je čin služenja Bogu, odnosno sveta misa, pa tako Mažuranić i Užarević razlikuju misu za umrle, tj. misu zadušnicu (*Todtenamt*, *Seelamt*), vjenčanu misu (*Brautmesse*), večernju misu (*Abendmesse*) i dr. U bogoslužje se ubrajaju i dijelovi mise kao što je propovijed koja slijedi odmah nakon službe riječi. Uz nju se vezuju mnogi izrazi, kao na primjer oni vezani za propovjedaonicu (*die Ranzel betreten*), ali i oni vezani za sam završetak propovijedi (*Auspredigen*).

2. U pažljivoj analizi *Slovara* uočeni su mnogi nazivi koji se odnose na klerike, tj. na službene predstavnike Katoličke crkve, kao što su npr.:

Abt (opat), *Abteilich* (opatov; opatski, opatovski), *Aebtissin* (opatica), *Abtlich* (opatov; opatski, opatovski), *Augustiner* (augustinac), *Augustinerin* (augustinka), *Benedictiner* (benediktinac), *Benedictinerin* (benediktinka), *Benedictinerorden* (red benediktinski), *Bernardiner* (bernardin), *Bernardinerin* (bernardinka), *Bettelmönch* (fratar, kaludjer proševni), *Bettelorden* (proševni red, red prosećih (fratarah)), *Bischof* (biskup), *Bischöfllich* (biskupski; biskupov), *Bischofsamt* (čast biskupska), *Bischofswürde* (čast biskupska), *Capellan* (kapelan), *Chorbischof* (naměstnik, vikar biskupski), *Geistlicher* (redovnik), *Mönch* (fratar), *Ordensgeistliche* (fratar, redovnik), *Papst*, *Pabst* (papa), *Päpstlich* (papinski),

Pfarrer (župnik), *Priester* (svećenik, redovnik), *Priesteramt*, *Priesterschaft*, *Priesterstand*, *Priesterthum* (sve redovništvo), *Vicar* (vikar).

U rječniku su navedeni razni redovnički redovi, npr. *Augustinerin* (augustinka), *Benedictiner* (benediktinac), *Bernardiner* (bernardin), ali i nazivi za klerike prema hijerarhiji: *Bischof* (biskup), *Papst*, *Pabst* (papa), *Priester* (svećenik, redovnik).

3. Nazivi koji se odnose na upravna područja Katoličke crkve:

Abtei (opatia; opatovina), *Bischofsamt* (biskupia), *Bischofsthum* (biskupia), *Bischofswürde* (biskupia), *Bisthum* (biskupia), *Kloster* (manastir, namastir, samostan), *Pfarre* (župa), *Kirchspiel* (župa), *Sprengel* (župa).

Katolička je Crkva teritorijalno podijeljena na nadbiskupije i biskupije koje se onda dijele na župe. U sakralno su nazivlje ovoga rječnika uvršteni nazivi za sva navedena upravna područja, kao i za crkvene zgrade u kojima žive redovnici (*Kloster* (manastir, namastir, samostan)).

4. Nazivi koji se odnose na sakralni objekt jesu sljedeći:

Beikirche (kapela), *Bethaus* (ćarkva; kuća božja, dom od molitve, molitveni dom), *Capelle* (kapela), *Dom* (ćarkva stolna, p̄rvostolna, glavna, saborna), *Domkirche* (ćarkva stolna, p̄rvostolna, glavna, saborna), *Hauptkirche* (ćarkva stolna), *Kirche* (ćarkva), *die lateinische Kirche* (ćarkva rimska, zapadna, latinska), *Pfarrkirche* (plovanska, župna, parokialna ćarkva), *Tochterkirche* (kapela, kći (ćarkva)).

U *Slovaru* su uočeni mnogi nazivi za katedralu koja označava središnju crkvu (nad)biskupije, odnosno stolnu crkvu: *Dom* (ćarkva stolna, p̄rvostolna, glavna, saborna), *Domkirche* (ćarkva stolna, p̄rvostolna, glavna, saborna), *Hauptkirche* (ćarkva stolna), kao i za kapelu koja je crkvica s jednim oltarom: *Beikirche* (kapela), *Capelle* (kapela), *Tochterkirche* (kapela, kći (ćarkva)).

5. Osim naziva koji se odnose na sakralne objekte česti su i nazivi koji opisuju predmete koji se nalaze unutar tih objekata, kao npr.:

Abbild (ikona; prilika, kip), *Altar* (oltar, žartvenik), *Altardecke* (kip od oltara), *Altarlehen* (pokrivač od oltara), *Altarleuchter* (světnjak od oltara), *Altarstüch* (kip od oltara), *Altartuch* (ubrus od oltara), *Betbank* (klecalo), *Betstuhl* (klecalo), *Bild* (kip, prilika, ikona), *Stuhl* (in der Kirche) (město, klupa, klecalo), *Tabernakel* (svetohranište).

U svakoj se crkvi nalazi oltar (*Altar*), klecalo (*Betbank, Betstuhl*), klupa (*Stuhl*), ikona (*Abbild, Bild*), svetohranište (*Tabernakel*) i mnogi drugi predmeti.

6. Dio sakralnoga nazivlja iz Mažuranić-Užarevićeva rječnika jesu i nazivi koji se odnose na Boga:

Allerheiligst (presvet), *Allerhöchste Gott* (višnji bog), *Allgewaltig* (svemoguć, svemogućan, svemog), *Allgütig* (sveblag), *Allmächtig* (svemoguć, svemog), *Allsehend* (svevideć), *Allwissend* (sveznan, sveznajuć), *Barmherzig* (milosàrdan, milostiv), *Barmherzigkeit* (milosàrdje, milost), *Begnadigen* (podèliti, darovati milost), *Begnadigung* (oproštenje, milost), *behüte Gott!*; *behüt' dich Gott!* (sačuvaj bože, nedaj bože; sačuvaj bog, nedaj bog), *Gott ist mein Berather* (Bog je moje uzdanje), *Gott ist der Bestrafer des Bösen* (Bog kažtiguje, Bog pedepsa, kazni, kara zlo), *Heilig* (svet).

Za katolike Bog je onaj koji je sve stvorio, i nebo i zemlju, i ima moć nad svime. Zbog toga je svemoguć, svemoćan (*Allgewaltig, Allmächtig*). Bog je također i sveznajuć (*Allwissend*) i svevideć (*Allsehend*). Ljudi imaju razne predobžbe o Bogu – za neke je On onaj u kojega se čovjek uvijek može pouzdati (*Gott ist mein Berather* (Bog je moje uzdanje)), a za neke je strašni bog koji kažnjava (*Gott ist der Bestrafer des Bösen* (Bog kažtiguje, Bog pedepsa, kazni, kara zlo)).

7. Za svakoga je kršćanina molitva upravo razgovor s Bogom. Zbog toga je izuzetno bitna u vjerničkome životu pa ne čudi velik broj naziva u *Slovaru* koji se odnose na čin molitve:

Abbeten (moliti, izmoliti), *seine Sünden abbeten*; *das Gewitter abbeten wollen* (molit se za oproštenje grèhah svojih; htèť ukloniti, odvratiti, odvàrnut nevrème, oluju, nepogodu molitvom), *Abbitten* (dobiti, dobivati silom od molitve), *Abendandacht* (pobožnost, molitva večernja), *Abendgebet* (večernja molitva), *Abendglocke* (zdrava maria), *Amen* (amen, amin; tako budi), *Andacht* (molitva), *Anflehen* (moliti; zamoliti, zaprositi; zazivati), *Anflehung* (ponizna prošnja), *Ausbeten* (izmoliti), *Berggebeth* (rudarska molitva), *Betbuch* (molitvenik, sbornik, knjiga molitvena, molitvarica), *Beten* (moliti, molit se), *Beter* (molitelj), *Beterin* (moliteljica), *Betglocke* (pozdravljenje, zdrava maria), *Betstunde* (ura od molitve, doba molitveno), *Tischgebet* (molitva stolna).

Mažuranić i Užarević razlikuju nekoliko vrsti molitve: *Abendgebet* (večernja molitva), *Berggebeth* (rudarska molitva), *Tischgebet* (molitva stolna) i dr. Svaka molitva završava jednom jedinstvenom riječju – *amen*, koja znači potvrdu te izrečene molitve

(Tako neka bude!). Molitelji (*Beter* i *Beterin*) najčešće mole ponizno (*Anflehung* (*ponizna prošnja*)), a moli se i kada se želi otkloniti neka nevolja, kao na primjer oluja ili nevrijeme (*das Gewitter abbeten wollen*).

8. Uz pojam *vjernika* oduvijek se kao antonim veže pojam *nevjernika*. Nevjernici su također zastupljeni u ovome rječniku, kao i nazivi za sve one koji su se odmetnuli od Crkve:

Abschwören (*odmetat se, odmetnut se, odricat se, odreći se vjere*), *die Religion abschwören* (*pod zakletvu tajiti, zatajiti, nekati*), *Abtrünnig* (*odpadan, odmetan*), *abtrünnig werden; abtrünnig machen* (*odpasti, odmetnut se; odricat se, odreći se; učinit, uzrok biti, da se tko odmetne*), *Abtrünnigkeit* (*odmetnost, odpadnost*), *Abtrünnige* (*odmetnik, odpadnik; odmetnica, odpadnica*).

Nevjernika, kao i onih koji su se odmetnuli od vjere, oduvijek je bilo pa su tako nazivi tih pojmova zastupljeni u ovome rječniku. Netko je tako mogao odpasti od vjere (*abtrünnig werden*), a bilo je i onih koji su uzrokovali da se tko odmetne (*abtrünnig machen*).

9. Nazivi koji se odnose na idolopoklonstvo:

Abgott (*nebog, idol, kumir, krivi bog*), *Abgötter* (*krivobožac*), *Abgötterin* (*krivobožica*), *Abgötterei* (*krivobožstvo*), *Abgöttlich* (*krivobožan; krivobožno*), *einen abgöttlich verehren* (*koga preko mjere štovati*), *Baal* (*baal*), *Baalsdiener* (*baalovac*), *Baalspaffe* (*baalov pop*), *Bilderanbeter* (*ikonoklanjalac, kipoklanjalac, idolopoklonik*), *Bilderdienst* (*ikonopoklonstvo*), *Bilderverehrer* (*ikonoklanjalac, kipoklanjalac, idolopoklonik*), *Bilderverehrung* (*ikonopoklonstvo*).

Idolopoklonstvo ili idolatrija, odnosno pretjerano štovanje kipova ili klanjanje nekome stvorenju koji nije Bog smatra se grijehom u Katoličkoj Crkvi. Autori ih nazivaju *krivobošcima* (*Abgötter*), ali i *ikonoklanjaocima, kipoklanjaocima i idolopoklonicima* (*Bilderanbeter*). Baal je lažni bog kojemu su se mnogi krivobošci klanjali pa su nazvani baalovci (*Baalsdiener*).

10. Osobina onih koji prakticiraju katoličanstvo jest pobožnost. Pobožan je onaj koji je pun vjere, a pobožnost se mogla iskazivati na razne načine, najčešće molitvom. Oduvijek je bilo onih koji su lažno pobožni, najčešće kako bi u tuđim očima bili bolji od drugih. Shodno tome postoji određen broj naziva koji se odnose na čin (prave ili lažne) pobožnosti:

Andacht (*pobožnost, bogoljubnost*), *Andächtelei* (*pobožnost laživa; bogomoljstvo*), *Andächtig* (*pobožan, bogoljuban, bogaboječ; pobožno, bogoljubno, bogabojno*), *Andächtler*

(bogomoljac), Betbruder (bogomoljac), Betschwester (bogomoljka), Bigott (bogomoljac), Fromm (pobožan), Pilger (putnik pobožni), Pilgerschaft (hodočastje), Wallfahrt (hodočastje, zavět, oproštenje), Wallfahrter (putnik pobožni).

Hodočašće je putovanje u vjersko svetište. Hrvati su oduvijek hodočastili u svoja, ali i europska marijanska svetišta. Stoga ne čudi velik broj pojmova vezanih za hodočašće u *Slovaru: Wallfahrt, Pilgerschaft* i onih koji hodočaste: *Pilger, Wallfahrter*.

11. Nazivi vezani za obred pokapanja:

Beerdigen (pokopati, zakopati, sahraniti), Beerdigung (pokop, pogreb, sahranjenje), Begräbnisfeier (svečanost ukopna), Begräbnisfest (svetkovina ukopna), Begrabung (pokop, sahranjenje, ukop), Bestattung (pokop, pogreb, ukop, sahranjenje).

Smrt je prestanak života, konačni kraj, završetak za jednoga čovjeka, no za kršćanina smrt nije kraj, već označava prijelazak u novi, vječni život. Ljudi su se oduvijek s poštovanjem odnosili prema svojim pokojnima te ih pokapali uz razne obrede. I u kršćanstvu je nastavljena *praksa* pogrebnih obreda, a o tome svjedoči i niz pojmova vezanih za sam pokop: *Beerdigung, Begrabung, Bestattung*.

12. Sakramenti su nevidljivi znakovi Božje ljubavi prema nama. Pričest je jedan od sedam sakramenata i svakako središte života jednoga vjernika. Uz taj se pojam vežu sljedeći termini:

zum Abendmahl gehen (pričestiti se, pričeštjivat se, ić se pričestiti), einem das Abendmahl geben (pričestiti, pričeštjivati koga), Abendmahlsbrot (ostia), einen Kranken abspeisen (pričestiti bolesnika), Allerheiligste (oltarski sakrament), einen Sterbenden berichten (pričestiti umirajućega), Communion (pričest), Nachtmahl (pričest).

Koliko je pričest (*Communion, Nachtmahl*) važna za jednoga kršćanina, možemo vidjeti iz bogatstva ovoga rječnika. Pričešćivali su se i bolesnici (*einen Kranken abspeisen*), ali i umirući (*pričestiti umirajućega*).

13. Ispovijed je sakrament za čiji je preduvjet potrebno pokajanje i želja za novim životom bez grijeha. Termini koji se odnose na sakrament ispovijedi jesu:

Abbüßen (tárpěti, činiti, učiniti pokoru rad česa; prati, oprati (grěh)), Abbüßung (pokora), Anerkennen (priznati, izpověditi, izpoviděti), Anerkennung (priznanje, izpovědanje, izpověd), Beichte, Beicht (izpověst, izpověd), Beichten (izpoviděti, izpovědati; izpovědat se, izpovidět se), Beichtfind (pokornik; pokornica), Beichtgeld (izpovědina, platja od izpovědi), Beichtiger

(pokornik; ispovjednik), Beichtpfennig (ispovjedina, platja od ispovjedi), Beichtschein (cedulja od ispovjedi), Beichtspiegel (zárcalo, ogledalo od ispovjedi), Beichtstuhl (ispovjedaonica), Beichtvater (ispovjednik, otac duhovni).

14. Nazivi vezani za oprost:

Abbitte (odpros, moljenje, pitanje proštenja), Abbittlich (prostiv, oprostiv), Ablaß (oproštenje), vollkommener Ablaß (oproštenje potpuno, obilno, obilato), Absolviren (oprostiti; odrješiti, odrješivati), Vergeben (oprostiti), Vergebung (oproštenje).

Oproštenje (*Ablaß, Vergebung*) može biti potpuno (*vollkommener Ablaß*), a da bi nam netko oprostio, najprije ga moramo pitati za oproštenje (*Abbitte*).

15. Liturgijska ili Crkvena godina jest „godišnji ciklus razdoblja i blagdana u kršćanskim crkvama kojim se određuje u koje doba treba održavati koji liturgijski obred i na koji način.“¹¹ Tijekom godine mnogo je kršćanskih blagdana, a u *Slovaru* su spomenuti mnogi blagdani i dijelovi liturgijske godine:

Advent (prišastje, došastje (gospodinovo)), Allerheiligen (svi sveti (blagdan)), Aschermittwoch (čista srěda), Auferstehung (uskárs), Auferstehungsfest (uskárs, vazam), Auferstehungstag (dan uskársnutja), feierlicher Aufzug (procesia), ein Fest begehen (svetkovati, slaviti koi blagdan), Bettag (prošenje, križevo), Christabend (badnjak), Christnacht (badnjak), der grüne Donnerstag (veliki četvårtak), Fasten (korizma), Fastenzeit (korizma), Himmelfahrt (Christi) (uzašastje gospodinovo), Marterwoche (velika nedělja), Ostern (vazam, uskárs), Palmsonntag (cvětna nedělja), Pfingsten (duhovi), Rüsttag (veliki petak), Weihnachten (božić).

Uskrsu (*Auferstehung, Ostern*), kao najvećem kršćanskom blagdanu, prethodi vrijeme od četrdeset dana pripreve – *Fastenzeit (korizma)*. Korizma počinje Pepelnicom ili Čistom srijedom (*Aschermittwoch*), a vrhunac joj je Cvjetnica (*Palmsonntag*) i Veliki tjedan (*Marterwoche*). Pedeset dana nakon Uskrsa slavi se blagdan Duhova (*Pfingsten*), odnosno silaska Duha Svetoga na apostole.

Rođendan Isusa Krista, kao središnje osobe u kršćanstvu, u Katoličkoj se Crkvi slavi 25. prosinca – *Božić (Weihnachten)*. Četiri nedjelje prije Isusova rođenja u Crkvi započinje vrijeme iščekivanja Isusova rođenja – *Advent (prišastje, došastje (gospodinovo))*.

---

¹¹ Liturgijska godina, pregled: 30. 5. 2018.

16. Biblija osim što je sveta knjiga jest i najčitanija, ali i najprodavanija knjiga na svijetu. Naziva se još i Sveto pismo (*Bibel (sveto pismo, biblija)*). Postoji nebrojeno biblijskih izdanja (*Bibelausgabe (izdanje svetog pisma)*), a napravljena je i ilustrirana Biblija za djecu (*Bilderbibel (biblija, sveto pismo s kipovi)*). Biblija nije samo knjiga, ona je od Boga nadahnuta, sveta knjiga, a najbolji su tumači Biblije (*Bibelausleger (tumačnik, tumačitelj svetoga pisma)*) bili upravo sveci. Mnogo je izraza vezanih za Bibliju:

Bibelauslegung (tumačenje svetoga pisma), Bibelausspruch (osuda svetoga pisma), Bibelfest (vješt pismu svetomu, tko se razumie u bibliu), Bibelmäßig (shodan, skladan podoban pismu svetomu; polag pisma, po pismu svetom), Bibelwert (sveto pismo s protumačenjem), Biblisch (biblički; polag svetog pisma).

17. Kršćanstvo je religija nastala iz židovstva, a povezanost tih dviju religija vidljiva je i kod Mažuranića i Užarevića. Pripadnike židovstva (*Judenthum*) autori nazivaju *Hebräer (evrien, židov, žudia, žudio)* i *Jude (žid, židov)*. Naziv za sinagogu, odnosno židovski hram jest *Judenschule*, a *Abendopfer* jest *žàrtva večernja, posvetilište večernje*.

8. Sakralno nazivlje u *Němačko-ilirskome slovaru* (1842) Ivana Mažuranića i Jakova Užarevića i *Němačko-hrvatskome rěčniku* (1860) Bogoslava Šuleka

8.1. Temeljne značajke *Němačko-hrvatskoga rěčnika* (1860)

Hrvatski jezikoslovac slovačkoga podrijetla Bogoslav Šulek autor je *Němačko-hrvatskoga rěčnika* (1860), *Hrvatsko-njemačko-talijanskoga rječnika znanstvenoga nazivlja* (1874. – 1875.) te *Jugoslavenskoga imenika bilja* (1879). U njegovu se opusu posebno ističe upravo dvojezičnik *Němačko-hrvatski rěčnik*, objavljen u dva sveska. Šulek je svoj rad na njemu započeo 1848. godine „kada je hrvatski jezik na prečac uveden u škole, urede i sudove, pa je naglo porasla potreba za priručnikom sa službenim i znanstvenim nazivljem.“ (Frančić – Petrović 2016: 97) Dvojezičnik je prvenstveno zamišljen kao manji rječnik za početnike i trebao je poslužiti kao dorada Mažuranić-Užarevićeva *Slovara* (usp. Frančić – Petrović 2016: 98): „Rječnik je objavljen u dvjema knjigama te sadržava ukupno 1712 stranica (107 araka). U njemu je više od 70.000 riječi, obilje fraza, sveza i znanstvenih termina. Autor ga je posvetio biskupu Strossmayeru.“ (Frančić – Petrović 2016: 98)

Slovar je, bez sumnje, poslužio Bogoslavu Šuleku kao građa za *Němačko-hrvatski rěčnik*. Samardžija tvrdi kako je Šulek iz *Slovara* preuzeo gotova leksička rješenja ili modele po kojima su izrađena ta rješenja. (usp. Samardžija 1997: 80) Upravo je zbog prepisivanja nekih gotovih leksičkih rješenja iz *Slovara* Šulekov rječnik zadobio puno veću pažnju koja je trebala pripasti Mažuranić-Užarevićevu rječniku. Zbog toga je napravljena usporedba sakralnoga nazivlja ovih dvaju rječnika, odnosno 910 natuknica sakralnoga nazivlja te njihovih prijevodnih inačica iz *Slovara* s natuknicama i inačicama iz Šulekova *Němačko-hrvatskoga rěčnika*. Analiza je započela s pretpostavkom kako će velik broj hrvatskih istovrijednica iz Šulekova dvojezičnika biti identičan hrvatskim istovrijednicama iz *Slovara*, no nakon pomne analize nazivlja stanje je ipak drugačije od onoga što se prvotno očekivalo.

8.2. Opće razlike prijevodnih inačica u *Slovaru i Rječniku*

Njemačko-hrvatski rječnik puno je opsežniji, temeljitiji od *Slovara*, o čemu svjedoči kako broj stranica toga dvojezičnika tako i činjenica da je objavljen u dva sveska. Od 910 natuknica u *Slovaru* vezanih za sakralno nazivlje njih 75 nije pronađeno kod Šuleka, a 108 ih je identično. Preostale su natuknice, pak, kod Šuleka u velikoj većini opširnije obrađene. Dok Mažuranić i Užarević za jednu njemačku natuknicu imaju tek jednu ili više hrvatskih istovrijednica, Šulekove natuknice uz prijevod sadrže još i mnoge kolokacije i sintagme, što možemo iščitati i iz tablice.

		Njemačko-ilirski slovar (1842)	Njemačko-hrvatski rječnik (1860)
NJEMAČKA POLAZNA NATUKNICA	KOLOKACIJA, FRAZEM, PARAFRAZA U OKVIRU NATUKNICE (Njemačko-hrvatski rječnik)	HRVATSKA ISTOVRIJEDNICA	HRVATSKA ISTOVRIJEDNICA
Apostolisch	apostolisches Glaubensbekenntniß; apostolischer Stuhl	apostolski	apoštolski; apoštolsko vëroizpovëdanje; apoštolska stolica
Heiligkeit	Seine Heiligkeit	svetost	svetost; sveti otac
Theologie	dogmatische Theologie	teologia, bogoslovje	bogoslovje; vëroznanstvo

Samo na temelju navedenih brojčanih podataka teško se može zaključiti je li Šulek doista prepisao riječi iz Mažuranić-Užarevićeva rječnika, no nakon provedene iscrpne analize *Njemačko-hrvatskoga rječnika* skloniji smo mišljenju kako je Šulek ipak veći dio posla odradio sâm s obzirom na puno veće jezično bogatstvo njegovih natuknica, dok se *Slovarom* služio tek kao pomoćnim priručnikom za svoj rječnik, a ne kao građom koja je bila njegovim temeljem.

8.3. Pravopisne razlike prijevodnih inačica u *Slovaru* i *Rječniku*

Jedan je dio natuknica u *Rječniku* sličan onome iz *Slovara*, ali razlikuje se u pravopisu. Od pravopisnih su razlika uočene one u pisanju maloga i velikoga početnog slova. Šulek velikim slovom piše riječi iz poštovanja i počasti te pripadnika naroda, dok je kod Mažuranića i Užarevića sve pisano malim početnim slovom.

	Němačko-ilirski slovar (1842)	Němačko-hrvatski rěčnik (1860)
NJEMAČKA POLAZNA NATUKNICA	HRVATSKA ISTOVRIJEDNICA	HRVATSKA ISTOVRIJEDNICA
Advent	prišastje, došastje (gospodinovo)	prišašće, došašće (Gospodinovo)
Abendglocke	zdrava maria	zdrava Maria
Gott	bog	Bog
(der) Finger Gottes	ruka božja	ruka Božja, prst Božji
Jude	žid, židov	Žid, Židov, Čifutin

Kada je riječ o pisanju blagdana i dijelova liturgijske godine, što bi prema pravopisnoj normi današnjega hrvatskog standardnog jezika trebalo pisati velikim početnim slovom, oba rječnika donose isto rješenje – pišu ih malim početnim slovom (npr. *božić*, *badnjak*, *svi sveti*, *veliki petak*, *uskárs/uzkrs*).

8.4. Fonološke razlike prijevodnih inačica u *Slovaru* i *Rječniku*

U pažljivoj analizi ovih dvaju rječnika uočene su razlike na fonološkoj razini. One se odnose i na samoglasnike i suglasnike. Tako se, na primjer, u *Němačko-hrvatskome rěčniku* umeće intervokalno *j* na kraju riječi.

	Němačko-ilirski slovar (1842)	Němačko-hrvatski rěčnik (1860)
NJEMAČKA POLAZNA NATUKNICA	HRVATSKA ISTOVRIJEDNICA	HRVATSKA ISTOVRIJEDNICA
Abtei	opatia	opatija
Hostie	ostia	*hostija
Bibel	biblia	biblija
Bisthum	biskupia	biskupija
Keßgericht	inkvizicia	inkvizicija

Ipak, kao što je to čest slučaj s rječnicima, ni ovo se pravilo nije provodilo dosljedno pa tako Šulek za njemačku natuknicu *Abendmahlsbrod* za hrvatski prijevod bilježi *hostia*, a ne očekivano *hostija* kao u primjeru iz tablice (*Hostie – hostija*).

S pojavom Šulekova rječnika vidljiva je i razlika u pisanju slogotvornoga *r*. Mažuranić i Užarević slogotvorno *r* bilježe uz vokal *a*, dok Šulek u *Rěčniku* uz slogotvorno *r* ne piše vokal.

	Němačko-ilirski slovar (1842)	Němačko-hrvatski rěčnik (1860)
NJEMAČKA POLAZNA NATUKNICA	HRVATSKA ISTOVRIJEDNICA	HRVATSKA ISTOVRIJEDNICA
der grüne Donnerstag	veliki četvrtak	veliki četvrtak
Kirche	carkva	crkva
Kreuz	kárst	krst
zu Grabe läuten	zvonit na mártvaca	zvoniti na mrtvaca, oglasiti na mrtvaca
Märtertod	smárt od mučenika	mučenička smrt
Ostern	uskárs	uzkrs

8.5. Morfološke razlike prijevodnih inačica u *Slovaru i Rječniku*

Na morfološkoj su razini uočene razlike u pisanju infinitiva. Mažuranić i Užarević najčešće su bilježili glagole s infinitivnim nastavkom *-ti*, osim ako se radilo o povratnome glagolu, frazemu ili sintagmi. U tom bi slučaju izostavili završno *-i* (npr. *postiti, postit se*), ali to načelo nisu provodili dosljedno (npr. *metnuti u broj od svetacah, zabrojiti medju svetce*). Šulek, pak, u svojem *Njemačko-hrvatskome rječniku* glagole u infinitivu bilježi isključivo s nastavkom *-ti* i time „uvodi red“ u pisanje infinitivnoga nastavka (npr. *Büßen – činiti pokoru, Communiciren – pričestiti; pričestiti se, pričješćivati se*).

8.6. Morfonološke razlike prijevodnih inačica u *Slovaru i Rječniku*

U Šulekovu se rječniku provodi jotacija i jednačenje po mjestu tvorbe, što sa *Slovarom* nije slučaj. Tako u *Rječniku* dolazi do alternacije *t* i *j* u *ć* i zatim *s* u *š*.

	Njemačko-ilirski slovar (1842)	Njemačko-hrvatski rječnik (1860)
NJEMAČKA POLAZNA NATUKNICA	HRVATSKA ISTOVRIJEDNICA	HRVATSKA ISTOVRIJEDNICA
Advent	prišastje, došastje (gospodinovo)	prišašće, došašće (Gospodinovo)
Christ	kárstjanin	kršćanin
Himmelfahrt (Christi)	uzašastje gospodinovo	uzašašće na nebo
Kindtaufe	kárštenje	kršćenje (děteta)
Pilgerschaft	hodočastje	hodočašće

Iako Šulek većinom provodi jotaciju (npr. *Heiligung – posvećenje*), ne čini to dosljedno. Kada je riječ o spajanju glasa *d* i *j*, uopće ne dolazi do jotacije (npr. *Engel – andjeo, Erzdechant – arcidjkon, Erbsünde – iztočni, prirodjeni gréh*). Autori *Slovara* glas *đ* bilježe kao *g* i *j* (npr. *Engel – angjeo, Evangelium – evangjelje, vangjelje*). Uz jotaciju, kod Šuleka u rijetkim

primjerima dolazi i do epenteze (npr. *Gottesacker – groblje*), ali većinom se ne provodi (npr. *Glorie – slavje, Gottesdienst – bogoštovje*). Od drugih glasovnih promjena razlike između ovih dvaju rječnika vidljive su i u (ne)provođenju jednačenja po zvučnosti. Za najveći kršćanski blagdan Uskrs (njem. *Ostern*) Mažuranić i Užarević pišu *uskárs*, a Šulek *uzkrs*. Šulek, dakle, ne provodi jednačenje po zvučnosti, što je vidljivo i iz sljedećih primjera: *Abkanzeln – izkarati, ein Fest begehen – obsluživati svetkovinu, Capellmeister – glasbeni čeonik*. Ipak, u *Slovaru* se jednačenje ne provodi dosljedno pa tako imamo i primjere *vollkommener Ablass – oproštenje podpuno, obilno, obilato, Beichte, Beicht – izpovjšt, izpovjšt*.

8.7. Rječotvorne razlike prijevodnih inačica u *Slovaru* i *Rječniku*

Šulek u svojem rječniku u većini slučajeva ne bilježi oblike za ženski rod, već samo za muški. Ipak, postoje primjeri kada Mažuranić i Užarević nemaju mocijski parnjak u ženskome rodu, a Šulek ima.

	Njemačko-ilirski slovar (1842)	Njemačko-hrvatski rječnik (1860)
NJEMAČKA POLAZNA NATUKNICA	HRVATSKA ISTOVRIJEDNICA	HRVATSKA ISTOVRIJEDNICA
Benedictinerin	benediktinka	/
Bernardinerin	bernardinka	/
Capucinerin	kapucinka	/
Beterin	moliteljica	moliteljica
Pietistin	/	bogomoljka, svetoška

8.8. Razlike u položaju pridjeva u prijevodnih inačica u *Slovaru i Rječniku*

Još je jedna razlika između ovih dvaju rječnika u pisanju pridjeva uz imenicu. U *Slovaru* pridjev u velikoj većini slučajeva stoji iza imenice. Izuzetci su, na primjer, *veliki četvrtak*, *smártni gréh*, *cárna*, *mártačka misa*. Kod Šuleka se, pak, pridjev nalazi isključivo ispred imenice.

	Němačko-ilirski slovar (1842)	Němačko-hrvatski rěčnik (1860)
NJEMAČKA POLAZNA NATUKNICA	HRVATSKA ISTOVRIJEDNICA	HRVATSKA ISTOVRIJEDNICA
Beichtvater	otac duhovni	duhovni otac
Betbuch	knjiga molitvena	molitvena knjiga
Cardinalshut	klobuk kardinalski	kardinalski klobuk
Carthause, Carthäuserkloster	manastir, samostan kartuzianski	kartuzianski samostan (manastir)
Consistorium	sud duhovni	duhovni stol
Hofkirche	cárkva dvorska	dvorska crkva
Höllengeist	duh pakleni	paklen duh
Kirchenrecht	pravo cárkovno	crkveno pravo, crkveni zakon
Weihnachtsgeschenk	dar božićni	božićni dar

8.9. Semantičke razlike prijevodnih inačica u *Slovaru i Rječniku*

Među prijevodnim inačicama ovih dvaju rječnika uočene su razlike i na semantičkoj razini. Semantičke su razlike najopsežnije i kreću od onih manjih do potpunih razlika u značenju riječi.

Šulek sve natuknice vezane za propovijed kao dijela liturgije prevodi riječju *propověd*, dok Mažuranić i Užarević prednost daju riječi *predika* (*prědika*), a rjeđe *besěda* i *propověd*. Pregled izraza vezanih za propovijed slijedi u tablici.

	Němačko-ilirski slovar (1842)	Němačko-hrvatski rěčnik (1860)
NJEMAČKA POLAZNA NATUKNICA	HRVATSKA ISTOVRIJEDNICA	HRVATSKA ISTOVRIJEDNICA
Antrittspredigt	pārva predika, nastupna, početna predika	prva i nastupna propověd
Bußpredigt	predika, besěda od pokore	pokorna propověd
Leichenpredigt	besěda pogrebna	pogrebna propověd
Predigen	predikati, pripovědati, propovědati	propovědati, predikati
Prediger	predikatur, predikač, pripovědnik, pripovědalac, propovědnik	propovědnik, predikatur, predikač
Predigt	prědika, propověd, besěda duhovna, rěč božja	propověd, prědika; poučenije
Predigtamt	predikačtvo, propovědnictvo	propovědnictvo
Predigtbuch	knjiga od prědikah	knjiga od propovědih
Probepredigt	predika od prokušanja	propověd za ogled, kušnju
Vesperpredigt	predika večernja	večernja propověd

Tijekom usporedbe sa *Slovarom* uočena je još jedna prijevodna novina u *Němačko-hrvatskome rěčniku*. Mažuranić i Užarević ne rade razliku između pojmovna vezanih za svećenika i redovnika te ih semantički uopće ne razdvajaju. Bogoslav Šulek, pak, ide korak dalje i razdvaja pojam *svećenika (svetjenika)* od *redovnika (kaludjera)*. Svaki svećenik ne mora biti redovnik, kao što ni svaki redovnik ne mora biti svećenik, tako da je riječ o različitim pojmovima koji i iziskuju različite prijevode.

U tablici je prikazan usporedni prikaz pojmova vezanih za svećeništvo i redovništvo i njihovih prijevodnih inačica.

	Němačko-ilirski slovar (1842)	Němačko-hrvatski rěčnik (1860)
NJEMAČKA POLAZNA NATUKNICA	HRVATSKA ISTOVRIJEDNICA	HRVATSKA ISTOVRIJEDNICA
Mönch	kaludjer, fratar, monak, samoživac	redovnik, samotnik, fratar; kaludjer, monah
Mönchswesen	kaludjerstvo	redovništvo, kaludjerstvo
Priester	redovnik, duhovnik, svetjenik, pop	svećenik; svećenstvo
Priesteramt	redovništvo, svetjениčtvo, popovstvo	svećeništvo
Priesterschaft	redovništvo, popovstvo, stališ redovnički	svećenički stališ
Priesterstand	redovništvo, popovstvo, svetjениčtvo	svećeništvo

Ono što Šulekov rječnik osim po opsegu uvelike razlikuje od Mažuranića i Užarevića, jest uvođenje pojmova vezanih za pravoslavlje. Dok su u *Slovaru* autori zapisivali gotovo isključivo katoličke nazive, Šulek uz svaku katoličku inačicu donosi i njezinu pravoslavnu.

	Němačko-ilirski slovar (1842)	Němačko-hrvatski rěčnik (1860)
NJEMAČKA POLAZNA NATUKNICA	HRVATSKA ISTOVRIJEDNICA	HRVATSKA ISTOVRIJEDNICA
Abt	opat	opat, arhimandrit
Bischof	biskup	vladika, biskup, episkop; arhierej
Bischöflich	biskupski; biskupov	vladičin, biskupski, episkopski
Bischofsamt	biskupia, čast biskupska	vladičanstvo, biskupska i

		episkopska čast
Bisthum	biskupia	biskupija; eparhija
Christ	kárstjanin	kršćanin; hrišćanin
Christenheit	kárstjanstvo, kárstjani	kršćanstvo, kršćanluk, hrišćanluk
Christin	kárstjanka	kršćanka, hrišćanka, hrišćanica
Christus	Isukárst, Krist, Kárst	Isukrst, Krst; Hristos
Diöces(e)	dieceza, biskupia	biskupija; eparkija
Erzbischof	arcibiskup, arkibiskup	nadvladika; nadbiskup, arcibiskup; arhiepiskop
Erzbisthum	arcibiskupia	nadbiskupija, arhiepiskopija
Erzpriester	arcipop	nadžupnik, arcidjakon, jašprist; proto
Kirchspiel	župa, parokia	župa, parokija; nurija
Kirchspengel	biskupia	biskupija, eparkija
Kreuzerhöhung	uzdignutje sv. križa	krstov dan, uzdignuće (vozdiženje) svetoga križa i častnoga krsta
Lichtmesse	světlo marinje, očištenje mariino	světlo Marinje, očišćenje Marijino; sretenije
Mönchskutte	habit	habit, habet, hrka; mantija
Ostern	vazam, uskárs; vaskresenie	uzkrs (vazkrs, vaskresenije), vazam
Pfarre	parokia, plovania, župa	župa, parokija, plovanija; parohija; nurija
Pfarrer	parok, plovan, župnik	župnik, parok, plovan; paroh; popo, popa
Todtenamt	čárna, mártačka misa	zadušnice; parastos
Weihnachten, Weihnachtsfest	božić, narodjenje Isusovo	božić; narodjenje (roždestvo) Hristovo

U samoj analizi Šulekova rječnika uočen je manji broj natuknica čija je prijevodna inačica potpuno drugačija od one u *Slovaru*. Tako su, na primjer, njemačku natuknicu *Clausur* Mažuranić i Užarević preveli kao *klauzura*¹², što bi i bio točan prijevod, a Šulek kao *zatvor*, *zapor*. *Rüsttag* je u *Slovaru* preveden kao *veliki petak*, referirajući se na dan Isusove smrti, dva dana prije Uskrsa, a u *Rječniku* kao *predvečerje*. U tablici slijedi prikaz natuknica i prijevodnih istovrijednica koje se značenjski potpuno razlikuju u ovim dvama rječnicima.

	Njemačko-ilirski slovar (1842)	Njemačko-hrvatski rječnik (1860)
NJEMAČKA POLAZNA NATUKNICA	HRVATSKA ISTOVRIJEDNICA	HRVATSKA ISTOVRIJEDNICA
Choramt	ure, časi kanonički	pjevana misa
Clausur	klauzura	zatvor, zapor
Drehbaum, Drehkreuz	križ, vreteno	obrtalo, obrtaljka
Friedensfest	svetkovina od mira	mirovno, mirovina
Geburtsbrief	list kárstni, pismo káršteno	porodni list, rodjenica
Glaubhaft	věrovan, věre dostojan, vrědan; što se věrovat može	věrovatan
Heillos	bezbožan; proklet	opak; zao i naopak
Kirchenbuch	običajnik, ritual	crkvena matica
Mildthätig	milostiv	darovit, dobrotvoran
Religionsübung	izpovědanje věre	bogoštovje, bogoslužje
Rüsttag	veliki petak	predvečerje
Stoßgebet	vruća, usárdna molitva	uzdah

¹² Zatvoreni dio samostana u koji nije dopušten pristup gostima.

9. Zaključak

Deutsch-illyrisches Wörterbuch / Němačko-ilirski slovar dvojezični je rječnik autora Ivana Mažuranića i Jakova Užarevića te prvi hrvatski moderni rječnik. Sastavljajući građu za rječnik, autori su se ponajviše služili dvojezičnicima koji su im prethodili, ali i riječima iz drugih slavenskih jezika. Kada ni to nije bilo od pomoći, sami su kovali novotvorenice. O pitanju autorstva kritičari smatraju kako je veći dio odradio Mažuranić, a Dukat tvrdi kako mu je u tome zasigurno pomogao i njegov brat Antun. *Slovar* je poslužio mnogim kasnijim rječnicima kao osnova, osobito Šuleku pri sastavljanju njegova *Rječnika němačko-hrvatskoga*. Šulekov je rječnik zadobio mnogo više pažnje u hrvatskoj leksikografiji koja je, kako Vince zaključuje, ipak trebala pripasti Mažuraniću i Užareviću.

Autori na početku *Slovara* uz predgovor donose i pregled njemačke gramatike nakon čega slijedi sam rječnički dio. Polazna je natuknica u dvojezičniku na njemačkome jeziku pisana goticom. Natuknice se nižu abecednim redom i protežu na 500 stranica. Nakon natuknice slijedi njezino gramatičko obilježje označeno kraticom, a zatim hrvatska istovrijednica. Kod imenica se navodi oznaka za rod, a glagoli se dijele na aktivne, neprijelazne i povratne glagole.

Analizom je sakralnoga nazivlja uočeno da je hrvatsku istovrijednicu za jednu natuknicu na njemačkome jeziku često činilo više riječi (npr. *Abgott – nebog, idol, kumir, krivi bog*), a rjeđe samo jedna riječ (*Hölle – pakao*). Za velik broj njemačkih natuknica postoje tri hrvatske istovrijednice ili više njih koje mogu biti istoznačnice (npr. *kropilo, kropionik, škropionik*), bliskoznačnice (npr. *spasiti, odkupiti, izbaviti*), ali i riječi različitoga značenja (npr. za natuknicu *Mette* tri su riječi: *jutrenja; zornica; polnoćnica*). Za hrvatsku natuknicu njemačka istovrijednica bila je često samo jedna riječ (npr. *poluvěrac – Keßer*), a rjeđe dvije ili više (npr. *duvna – Klosterfrau, Klosterjungfrau, Klosterschwester, Nonne, Ordensschwester*). Te su istovrijednice mogle biti istoznačnice (npr. *Communion, Nachtmahl*), bliskoznačnice (npr. *Kloster, Mönchskloster*) i vrlo rijetko riječi različitoga značenja (npr. za glagol *svetiti – Canonisiren, ein Fest feiern*).

Slovar sadržava 910 polaznih njemačkih natuknica koje se odnose na sakralno nazivlje koje se može podijeliti u 17 kategorija. Neki se nazivi odnose na bogoslužje, neki na klerike, drugi na sakrament pričesti, zatim na obred pokapanja, sakralne objekte i sl.

Kako Samardžija tvrdi, Šulek je iz *Slovara* preuzeo gotova leksička rješenja ili modele po kojima su izrađena ta rješenja. Zbog toga je napravljena usporedba sakralnoga nazivlja tih dvaju rječnika. Početna pretpostavka kako će velik broj hrvatskih istovrijednica iz Šulekova rječnika biti identičan hrvatskim istovrijednicama iz *Slovara* pokazala se netočnom. *Němačko-hrvatski rěčnik* puno je opsežniji i temeljitiji od *Slovara*. Od 910 natuknica u *Slovaru* vezanih za sakralno nazivlje njih 75 nije pronađeno u *Rěčniku*, a 108 ih je identično. Ostale Šulekove natuknice puno su opširnije jer uz prijevod sadrže još i mnoge kolokacije i sintagme. Šulek se, dakle, *Slovarom* služio tek kao pomoćnim priručnikom za svoj rječnik, a ne kao građom koja je bila njegovim temeljem. Razlike su između ovih dvaju rječnika uočene na pravopisnoj, fonološkoj, morfološkoj, morfonološkoj, rječotvornoj, semantičkoj razini i u položaju pridjeva.

10. Sažetci

10.1. Sažetak na hrvatskome jeziku

Sakralno nazivlje u dvojezičniku *Deutsch-illyrisches Wörterbuch / Němačko-ilirski slovar* (1842) Ivana Mažuranića i Jakova Užarevića
(Sažetak)

Njemačko-hrvatski dvojezičnik *Deutsch-illyrisches Wörterbuch / Němačko-ilirski slovar* Ivana Mažuranića i Jakova Užarevića objavljen je 1842. u Zagrebu, a izdavač mu je i nakladnik Ljudevit Gaj. Polazne njemačke natuknice napisane su goticom, a hrvatske istovrijednice latinicom. U hrvatskoj se leksikografiji taj dvojezičnik smatra prvim hrvatskim modernim rječnikom. Rječnik sadržava oko 40.000 natuknica, od kojih je 910 natuknica vezano za sakralno nazivlje. Sakralno se nazivlje u Mažuranić-Užarevićeve rječniku ističe svojom brojnošću, a odnosi se na vjeru (katoličku) i bogoštovne obrede. Sakralno je nazivlje obrađeno prema leksičkim i semantičkim kriterijima. Sastavljen je i hrvatsko-njemački preokretnik sakralnoga nazivlja iz Mažuranić-Užarevićeve rječnika. *Němačko-ilirski slovar* služio je kao osnova za mnoge kasnije rječnike. Jedan od rječnika nastalih na građi *Slovara* jest Šulekov *Rěčnik němačko-hrvatski*. U završnome dijelu ovoga rada napravljena je usporedba sakralnoga nazivlja iz *Slovara* s *Rěčnikom němačko-hrvatskim*.

10.2. Sažetak na njemačkome jeziku

Sakrale Terminologie im zweisprachigen Wörterbuch *Deutsch-illyrisches Wörterbuch / Němačko-ilirski slovar* (1842) von Ivan Mažuranić und Jakov Užarević veröffentlicht
(Zusammenfassung)

Das Deutsch-kroatische zweisprachige Wörterbuch *Deutsch-illyrisches Wörterbuch / Němačko-ilirski slovar* wurde 1842 von Ivan Mažuranić und Jakov Užarević in Zagreb veröffentlicht. Der Verleger war Ljudevit Gaj. Deutsche Ausgangsstichwörter wurden in gotischer Schrift gedruckt und kroatische Äquivalente in lateinischer Schrift. In der kroatischen Lexikografie gilt dieses zweisprachige Wörterbuch als das erste kroatische moderne Wörterbuch. Das Wörterbuch umfasst ungefähr 40.000 Ausgangsstichwörter, von denen 910 Ausgangsstichwörter mit der sakralen Terminologie in Verbindung stehen. Die sakrale Terminologie im Wörterbuch von Mažuranić und Užarević bezieht sich auf den katholischen Glauben und auf die Anbetungszeremonien. Sie wurde nach lexikalischen und semantischen Kriterien bearbeitet. Das *Deutsch-kroatisches Wörterbuch* von Bogoslav Šulek entstand nach der Struktur von *Deutsch-illyrisches Wörterbuch*. Am Ende dieser Diplomarbeit erfolgt ein Vergleich dieser zwei obengenannten Wörterbücher.

Ključne riječi: Ivan Mažuranić, Jakov Užarević, *Němačko-ilirski slovar*, dvojezičnik, Bogoslav Šulek

Schlüsselwörter: Ivan Mažuranić, Jakov Užarević, *Němačko-ilirski slovar*, zweisprachiges Wörterbuch, Bogoslav Šulek

Keywords: Ivan Mažuranić, Jakov Užarević, *Němačko-ilirski slovar*, bilingual dictionary, Bogoslav Šulek

11. Bibliografija

11.1. Izvori

Mažuranić, Ivan – Užarević, Jakov (1842) *Deutsch-illyrisches Wörterbuch / Němačko-ilirski slovar*. Zagreb: Ljudevit Gaj.

Šulek, Bogoslav (1860) *Deutsch-kroatisches Wörterbuch / Rěčnik němačko-hrvatski*. Zagreb.

11.2. Citirana literatura

Knjige

Samardžija, Marko (1997) *Iz triju stoljeća hrvatskoga standardnog jezika*. Zagreb: Matica hrvatska.

Vince, Zlatko (1990) *Putovima hrvatskoga književnog jezika. Lingvističko-kulturnopovijesni prikaz filoloških škola i njihovih izbora*. Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske.

Poglavlje u knjizi

Dukat, Vladoje (1933) Richter-Ballmann-Fröhlichov rječnik. U: *Prilozi za književnost, jezik, istoriju i folklor*, knj. XIII, sv. 1-2. Str. 1–2. Beograd: Filološki fakultet.

Putanec, Valentin (1962) Leksikografija kod Hrvata, Srba i Crnogoraca [natuknica Leksikografija]. U: *Enciklopedija Jugoslavije. Jugos-Mak*. Str. 503–507. Zagreb: Leksikografski zavod FNRJ.

Samardžija, Marko (2015) Hrvatski leksik i leksikografija u 19. stoljeću. U: *Povijest hrvatskoga jezika*. Str. 469–508. Zagreb: Društvo za promicanje hrvatske kulture i znanosti CROATICA.

Članci u časopisima, novinama i zbornicima

Dukat, Vladoje (1937) Rječnik Mažuranića i Užarevića. U: *Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Razredi filologičko-historički i filosofičko-juridički*. Str. 83–132. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.

Frančić, Anđela – Petrović, Bernardina (2016) Osobna imena u *Němačko-hrvatskome rječniku* Bogoslava Šuleka (1860). U: *Bogoslav Šulek a jeho filologické dílo*. Str. 95–106. Česká asociace slavistů – Ústav slavistiky FF MU.

Gaj, Ljudevit (1841) Poziv k predplati na pèrvi ilirski rěčnik ili slovar s organičkim pravopisom. U: *Danica ilirska*. Zagreb: Ljudevit Gaj.

Kapetanović, Amir (2002) Drobničev rječnik i hrvatska preporodna leksikografija. U: *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*. Str. 73–85.

Internetski i elektronički izvori

Liturgijska godina. <http://www.ivanjareka.zupa.hr/duhovnost/liturgijska-razmisljanja/>

11.3. Mrežni izvori

Deutsches Wörterbuch von Jacob Grimm und Wilhelm Grimm.

http://woerterbuchnetz.de/cgi-bin/WBNetz/wbgui_py?sigle=Adelung

Duden. <https://www.duden.de/>

Grammatisch-Kritisches Wörterbuch der Hochdeutschen Mundart.

http://woerterbuchnetz.de/cgi-bin/WBNetz/wbgui_py?sigle=DWB

Hrvatski jezični portal. <http://hjp.znanje.hr/>

12. Prilozi

12.1. Prilog 1. Njemačko-hrvatske natuknice

NJEMAČKA NATUKNICA	GRAMATIČKA ODREDNICA (navedena izvorno)	DODATNO OBJAŠNJENJE RIJEČI STAVLJENO U ZAGRADE	KOLOKACIJA, FRAZEM, PARAFRAZA U OKVIRU NATUKNICE	HRVATSKA ISTOVRIJEDNICA	GRAMATIČKA ILI LEKSIČKA ODREDNICA	DODATNO OBJAŠNJE -NJE RIJEČI STAVLJENO U ZAGRADE	UPUĆENICA
Abbeten	v. a.		seine Sünden abbeten; das Gewitter abbeten wollen	moliti, izmoliti; molit se za oprostjenje gréhah svojih; htët ukloniti, odvratiti, odvárnut nevrême, oluju, nepogodu molitvom	višerječnica, kolokacija		
Abbild	n.			ikona; prilika, kip	višerječnica		
Abbitte	f.			odpros, moljenje, pitanje proštenja	višerječnica, sintagma		
Abbitten	v. a.			dobiti, dobivati silom od molitve	višerječnica, kolokacija		
Abbittlich	adj.			prostiv, oprostiv	višerječnica		
Abbüßen	v. a.			tárpëti, činiti, učiniti pokoru rad česa; prati, oprati (gréh)	višerječnica, sintagma		
Abbüßung	f.			pokora	ž E		
Abendandacht	f.			pobožnost, molitva večernja	višerječnica, kolokacija		
Abendgebet	n.			večernja molitva	višerječnica, kolokacija		
Abendglocke	f.			zdrava maria	višerječnica, kolokacija		
Abendmahl	n.		zum Abendmahl gehen, einem das Abendmahl geben	poslëdnja, tajna večera; pričest; pričestit se, pričestjivat se, ić se pričestiti; pričestiti, pričestjivati koga	višerječnica, kolokacija		
Abendmahlsbrot	n.			ostia	ž E		
Abendmesse	f.			večernja	ž E		
Abendopfer	n.			žártva večernja, posvetilište večernje	višerječnica, kolokacija		
Abgeißeln	v. a.			bićevati	nesvrš.		
Abgott	m.			nebog, idol, kumir, krivi bog	višerječnica, sintagma		

Abgötter	m.			krivobožac	m A		
Abgötterin	f.			krivobožica	ž E		
Abgötterei	f.			krivobožstvo	s A		
Abgöttlich	adj., adv.		einen abgöttlich verehren	krivobožan; krivobožno; koga preko mere štovati	višerječnica		
Abgunst	f.			zavist	ž I		
Abkanzeln	v. a.			glasiti, razglasiti s predikaonice; fig. karati, pokarati	višerječnica, frazem		
Ablaß	m.		vollkommener Ablaß	oproštenje; oproštenje podpuno, obilno, obilato	višerječnica, kolokacija		
Abschwören	v. a.		die Religion abschwören	odmetat se, odmetnut se, odricat se, odreći se věre; pod zakletvu tajiti, zatajiti, nekati	višerječnica, kolokacija		
Absolviren	v. a.			oprostiti; odrešiti, odrešivati	višerječnica		
Abspeisen	v. a.		einen Kranken abspeisen	pričestit bolesnika	višerječnica, sintagma		
Abt	m.			opat	m A		
Abtei	f.			opatia; opatovina	višerječnica		
Abteilich	adj.			opatov; opatski, opatovski	višerječnica		
Aebtissin	f.			opatica	ž E		
Abtlich	adj.			opatov; opatski, opatovski	višerječnica		
Abtrünnig	adj.		abtrünnig werden; abtrünnig machen	odpadan, odmetan; odpasti, odmetnut se; odricat se, odreći se; učinit, uzrok biti, da se tko odmetne	višerječnica, kolokacija		
Abtrünnige	m.; f.			odmetnik, odpadnik; odmetnica, odpadnica	višerječnica		
Abtrünnigkeit	f.			odmetnost, odpadnost	višerječnica		
Abverdienen	v. a.		seine Sünden durch Fasten abverdienen	prati, oprati grēhe svoje postom	višerječnica, frazem		
Advent	m.			prišastje, došastje (gospodinovo)	višerječnica		
Allerheiligen	pl.			svi sveti (blagdan)	višerječnica, kolokacija		
Allerheiligst	adj.			presvet	višerječnica		
Allerheiligste	n.			oltarski sakrament	višerječnica, kolokacija		
Allerhöchste	m.		Allerhöchste Gott	višnji bog	višerječnica, kolokacija		
Allgewaltig	adj.			svemoguć, svemogućan, svemog	višerječnica		

Allgütig	adj.			sveblag	pridj.		
Allmächtig	adj.			svemoguć, svemog	višerječnica		
Allsehend	adj.			svevideć	pridj.		
Allwissend	adj.			sveznan, sveznajuć	višerječnica		
Almosen	n.			lemozina, milostinja	višerječnica		
Almosenamnt	n.			lemozinarstvo, milostinjstvo	višerječnica		
Almosenbüchse	f.			lemoznica, kutia za lemozinu	višerječnica, sintagma		
Almosenier	m.			lemozinar	višerječnica		
Almosenkasten	m.			škrinja za lemozinu, lemoznica	višerječnica, sintagma		
Almosenpflege	f.						Almosenamnt
Almosenpfleger							Almosenier
Almosensammlung	f.			sabiranje, kúpljenje lemozine	višerječnica, sintagma		
Altar	m.			oltar, žartvenik	višerječnica		
Altarblatt	n.			kip od oltara	višerječnica, sintagma		
Altardecke	f.			pokrivač od oltara	višerječnica, sintagma		
Altarlehen	n.			čárkveni feud (dar)	višerječnica, kolokacija		
Altarleuchter	m.			světnjak od oltara	višerječnica, sintagma		
Altarstück							Altarblatt
Altartuch	n.			ubrus od oltara	višerječnica, sintagma		
Altvater	m.			praotac, praroditelj	višerječnica		
Altvordern	m. pl.			praotci	m A (mn.)		
Amen	/			amen, amin; tako budi	višerječnica, kolokacija		
Amt	n.		Hochamt	velika misa	višerječnica, sintagma		
Anbethen	v. a.			klanjati, štovati	višerječnica		
Andacht	f.			pobožnost, bogoljubnost; molitva	višerječnica		
Andächtelei	f.			pobožnost laživa; bogomoljstvo	višerječnica, sintagma		
Andächtig	adj., adv.			pobožan, bogoljuban, bogaboječ; pobožno, bogoljubno, bogabojno	višerječnica		
Andächtler	m.			bogomoljac	m A		
Andreaskreuz	n.			križ, kárst sv. Andrie	višerječnica, kolokacija		
Anerkennen	v. a.			priznati, izpověditi, izpoviděti	višerječnica		
Anerkennung	f.			priznanje, izpovědanje, izpověd	višerječnica		
Anfechter	m.			protivnik, neprijatelj; napastnik	višerječnica		

Anfechtung	f.			napast, tentacia	višerječnica		
Anflehen	v. a.			moliti; zamoliti, zaprostiti; zazivati	višerječnica		
Anflehung	f.			ponizna prošnja	višerječnica, sintagma		
Angelobung	f.			zagovor	m A		
Annageln	v. a.			pribijati čavlom	višerječnica, sintagma		
Annagelung	f.			prikivanje	s A	(čavlom)	
Antichrist	m.			antikárst, lažokárst	višerječnica		
Antoniuskreuz	n.			križ Antunov	višerječnica, kolokacija		
Antrittspredigt	f.			párva predika, nastupna, početna predika	višerječnica, sintagma		
Apostel	m.			apostol, apoštó	višerječnica		
Apostelamt	n.			apostolstvo	s A		
Apostelbrief	m.			list, pismo apostolsko	višerječnica, kolokacija		
Apostelgeschichte	f.			čini apostolski	višerječnica, sintagma		
Aposteltag	m.			apostolski dan	višerječnica, sintagma		
Apostolisch	adj.			apostolski	pridj.		
Aschermittwoch	f.			čista srěda	višerječnica, kolokacija		
Aeschern	v. a.			opepeliti, pepeliti, pepeljaviti; obratit, obratjat u pepeo	višerječnica, frazem		
Auferstanden	adj.			uskársnuvši	glagolski prilog prošli		
Auferstehen	v. n.			uskársnuti	svršeni		
Auferstehung	f.			uskársnutje; uskárs	višerječnica		
Auferstehungsfest	n.			uskárs, vazam	višerječnica		
Auferstehungstag	m.			dan uskársnutja	višerječnica, sintagma		
Auferwecken	v. a.			uskrisiti	svrš.		
Auferweckung	f.			uskrišenje	s A		
Auffahrt	f.		die Auffahrt Christi	uzašastje gospodinovo	višerječnica, kolokacija		
Aufgebot	n.			navěštenje	s A		
Aufopfern	v. a.			posvetiti, žártvovati, priněti, prinositi na posvetilište	višerječnica, sintagma		
Aufopferung	f.			posvetjenje, žártvovanje; žártva, posvetilište	višerječnica		
Aufsteigung	f.			uzašastje	s A	(tělesah nebeskih)	
Aufzug	m.		feierlicher Aufzug	procesia	ž E		
Augustiner	m.			augustinac	m A	(kaludjer)	
Augustinerin	f.			augustinka	ž E		
Ausbeten	v. a.			izmoliti	svrš.		
Auspeitschen	v. a.			izbičevati	svrš.		
Auspeitschung	f.			bičevanje,	višerječnica		

				šibanje			
Auspredigen	v. a.			dováršit prediku	višerječnica, sintagma		
Auspreisen	v. a.			dičiti, hvaliti, slaviti	višerječnica		
Ausweg	m.			fig. spasenje	s A		
Baal	m.			baal	m A	(krivi bog)	
Baalsdiener	m.			baalovac	m A		
Baalspfaffe	m.			baalov pop	višerječnica, sintagma		
Barmherzig	adj.			milosárdan, milostiv	višerječnica		
Barmherzigkeit	f.			milosárdje, milost	višerječnica		
Beerdigen	v. a.			pokopati, zakopati, sahraniti	višerječnica		
Beerdigung	f.			pokop, pogreb, sahranjenje	višerječnica		
Begehen	v. a.		ein Fest begehen	svetkovati, slaviti koi blagdan	višerječnica, kolokacija		
Begnadigen	v. a.			podčeliti, darovati milost	višerječnica, sintagma		
Begnadigung	f.			oproštenje, milost	višerječnica		
Begräbnisfeier	f.			svečanost ukopna	višerječnica, kolokacija		
Begräbnisfest	n.			svetkovina ukopna	višerječnica, kolokacija		
Begrabung	f.			pokop, sahranjenje, ukop	višerječnica		
Behüten	v. a.		behüte Gott!; behüt' dich Gott!	sačuvaj bože, nedaj bože; sačuvaj bog, nedaj bog	višerječnica, frazem		
Beichte, Beicht	f.			izpovest, izpovéd	višerječnica		
Beichten	v. a.; v. n.			izpoviděti, izpovědati; izpovědat se, izpovidět se	višerječnica		
Beichtgeld	n.			izpovědina, platja od izpovědi	višerječnica, sintagma		
Beichtiger	m.						Beichtkind; Beichtvater
Beichtkind	n.			pokornik; pokornica	višerječnica		
Beichtpfennig	m.						Beichtgeld
Beichtschein	m.			cedulja od izpovědi	višerječnica, sintagma		
Beichtspiegel	m.			zárcalo, ogledalo od izpovědi	višerječnica, sintagma		
Beichtstuhl	m.			izpovědaonica	ž E		
Beichtvater	m.			izpovědnik, otac duhovni	višerječnica, kolokacija		
Beikirche	f.			kapela	ž E		
Benedeien	v. a.			blagosloviti, slaviti, hvaliti	višerječnica		
Benedictiner	m.			benediktinac	m A		
Benedictinerin	f.			benediktinka	ž E		
Benedictinerkloster	n.			benediktinski samostan	višerječnica, kolokacija		
Benedictinerorden	m.			red	višerječnica,		

				benediktinski	kolokacija		
Berather	m.		Gott ist mein Berather	Bog je moje uzdanje	višerječnica, frazem		
Bergebeth	n.			rudarska molitva	višerječnica, kolokacija		
Berichten	v. a.		einen Sterbenden berichten	pričestit umirajućega	višerječnica, sintagma		
Bernardiner	m.			bernardin	m A		
Bernardinerin	f.			bernardinka	ž E		
Bestattung	f.			pokop, pogreb, ukop, sahranjenje	višerječnica		
Bestrafer	m.		Gott ist der Bestrafer des Bösen	Bog kašiguje, Bog pedepsa, kazni, kara zlo	višerječnica, kolokacija, frazem		
Betbank	f.			klecalo	s A		
Betbruder	m.			bogomoljac	m A		
Betbuch	n.			molitvenik, sbornik, knjiga molitvena, molitvarica	višerječnica, kolokacija		
Beten	v. n.			moliti, molit se	višerječnica		
Beter	m.			molitelj	m A		
Beterin	f.			moliteljica	ž E		
Betfahrt	f.						Wallfahrt
Betglocke	f.			pozdravljenje, zdrava maria; molitveno zvono	višerječnica, kolokacija, sintagma		
Bethaus	n.			čarkva; kuća božja, dom od molitve, molitveni dom	višerječnica, sintagma, kolokacija		
Betreten	v. a.		die Ranzel betreten	stupit na predikaonicu	višerječnica, kolokacija		
Betschwester	f.			bogomoljka	ž E		
Betstuhl	m.			klecalo	m A		
Betstunde	f.			ura od molitve, doba molitveno	višerječnica, sintagma, kolokacija		
Bettag	m.			prošenje, križevo	višerječnica		
Bettelmönch	m.			fratar, kaludjer proševni	višerječnica, sintagma		
Bettelorden	m.			proševni red, red prosećih (fratarah)	višerječnica, sintagma		
Bibel	f.			sveto pismo, biblia	višerječnica, kolokacija		
Bibelausgabe	f.			izdanje svetog pisma	višerječnica, sintagma		
Bibelausleger	m.			tumačnik, tumačitelj svetoga pisma	višerječnica, sintagma		
Bibelauslegung	f.			tumačenje svetoga pisma	višerječnica, sintagma		
Bibelausspruch	m.			osuda svetoga pisma	višerječnica, sintagma		
Bibelfest	adj.			věšt pismu svetomu, tko se razumie u bibliu	višerječnica, sintagma, kolokacija		
Bibelmäßig	adj.; adv.			shodan, skladan podoban pismu svetomu; polag	višerječnica, kolokacija, sintagma		

				pisma, po pismu svetom			
Bibelwerk	n.			sveto pismo s protumačenjem	višerječnica, sintagma		
Biblich	adj.			biblički; polag svetog pisma	višerječnica, sintagma		
Bigott	adj.			bogomoljac	m A		
Bild	n.			kip, prilika, ikona	višerječnica		
Bilderanbeter	m.			ikonoklanjalac, kipoklanjalac, idolopoklonik	višerječnica		
Bilderbibel	f.			biblia, sveto pismo s kipovi	višerječnica, sintagma		
Bilderdienst	m.			ikonopoklonstvo	m A		
Bilderverehrer, Bilderverehrung							Bilderanbeter, Bilderdienst
Bindschlüssel	m.			ključ sv. Petra	višerječnica, kolokacija		
Bischof	m.			biskup	m A		
Bischöflich	adj.			biskupski; biskupov	višerječnica		
Bischofsamt	n.			biskupia, čast biskupska	višerječnica, kolokacija		
Bischofshut, Bischofsmütze	f.			mitra	ž E		
Bischofskreuz	n.			biskupski križ	višerječnica, sintagma		
Bischofsmantel	m.			plašt	m A		
Bischofsstab	m.			kučma, pastërski štap	višerječnica, kolokacija		
Bischofsthum	n.						Bisthum
Bischofswürde	f.			biskupia, čast biskupska	višerječnica, kolokacija		
Bisthum	n.			biskupia	ž E		
Brautmesse	f.			maša, misa vënčana	višerječnica, kolokacija		
Breve	n.			breva	ž E	(list papinski)	
Buße	f.			pokora; pokajanje	višerječnica		
Büßen	v. n.			činit pokoru, pokajat se	višerječnica, sintagma		
Büßer	m.			pokornik	m A		
Büßerin	f.			pokornica	ž E		
Bußfertig	adj.			skrušen, pokajan	višerječnica		
Bußgebeth	n.			molitva pokorna	višerječnica, kolokacija		
Bußlied	n.			pësma, pësan pokorna	višerječnica, sintagma		
Bußpredigt	f.			predika, besëda od pokore	višerječnica, sintagma		
Bußpsalm	m.			psalam, salam pokorni, pësma od pokore	višerječnica, kolokacija, sintagma		
Bußtag	m.			dan od pokore	višerječnica, sintagma		
Cälibat	n.	(von Männern)		bezženstvo	s A		
Canonicat	n.			kanonia	ž E		
Canonicus	m.			kanonik	m A		
Canonisch	adj.			kanonički; kanonski	višerječnica		
Canonisiren	v. a.			svetiti, posvetiti,	višerječnica, frazem		

				učiniti, razglasiti za svetca			
Canonisierung, Canonisation	f.			posveta, posvetjenje	višerječnica		
Capellan	m.			kapelan	m A		
Capellanei	f.			kapelania	ž E		
Capelle	f.			kapela	ž E		
Capellmeister	m.			meštar od kapele	višerječnica, sintagma		
Capitel	n.			kaptol, kapituo	višerječnica		
Capitelherr, Capitular, Capitularherr	m.			kanonik	m A		
Capuciner	m.			kapucin	m A		
Capucinerin	f.			kapucinka	ž E		
Capucinerkloster	n.			manastir, namastir, samostan kapucinski	višerječnica, kolokacija		
Cardinal	m.			kardinal, stožernik	višerječnica		
Cardinalshut	m.			klobuk kardinalski	višerječnica, sintagma		
Cardinalswürde	f.			kardinalstvo	s A		
Carmeliter	m.			karmelitan	m A		
Carmeliterorden	m.			karmelitanski red	višerječnica, kolokacija		
Carthause, Carthäuserkloster	f.; n.			manastir, samostan kartuzianski	višerječnica, kolokacija		
Carthäuser-Mönch	m.			kartuzian	m A		
Celebriren	v. a.			slaviti, dičiti, hvaliti	višerječnica		
Charfreitag	m.			veliki petak	višerječnica, kolokacija		
Charwoche	f.			velika nedelja, veliki tjeđan	višerječnica, kolokacija		
Cherub	m.			kerubin	m A		
Chor	m.			kor, sbor	višerječnica		
Choral; Choralmusik	m.; f.			čarkvena muzika	višerječnica, kolokacija		
Choralist	m.			koralista, pěvac, pěvač čarkveni	višerječnica, sintagma		
Choraltar	m.			veliki oltar	višerječnica, kolokacija		
Choramt	n.			ure, časi kanonički	višerječnica, sintagma		
Chorbischof	m.			naměstnik, vikar biskupski	višerječnica, sintagma		
Chorbuch	n.			antifonar	m A		
Chorhemd	n.			misna košulja	višerječnica, kolokacija		
Chorherr	m.			kanonik	m A		
Chorist	m.			korista	m E		
Chorschüler, Chorist	m.			korista	m E		
Chrisam	n.			krizma, sveto ulje	višerječnica, kolokacija		
Christ	m.			Krist, Isukárst; kárstjanin	višerječnica		
Christabend	m.			badnji (dan), badnjak	višerječnica, sintagma		

Christenheit	f.			kárstjanstvo, kárstjani	višerječnica		
Christenthum	n.			kárstjanstvo, zakon, véra kárstjanska	višerječnica, kolokacija		
Christfest	n.			božíc, narodjenje Isusovo	višerječnica, kolokacija		
Christgeschenk							Weihnachtsges- chenk
Christin	f.			kárstjanka	ž E		
Christkindlein, Christkindchen	n.			déte, détešce (Isus)	višerječnica		
Christlich	adj.			kárstjanski	pridj.		
Christmesse	f.			polnočnica, pónočka	višerječnica		
Christmette	f.			polnočnica, polnočka	višerječnica		
Christnacht	f.			badnji (večer), badnjak	višerječnica, sintagma		
Christtag; Christfest	m.; f.			božíc	m A		
Christus	m.			Isukárst, Krist, Kárst	višerječnica		
Clausur	f.			klauzura	ž E		
Clerisei	f.			duhovništvo, duhovnici	višerječnica		
Cölestiner	m.			celestinac	m A		
Cölestinerorden	m.			celestinski red	višerječnica, kolokacija		
Collecte	f.			kolekta, milostinja, dar, pobiranje, sabiranje	višerječnica		
Colectiren	v. a.			kupiti, sabirati	višerječnica		
Communicant	m.			pričesnik	m A		
Communiciren	v. a.; v. n.			pričestiti; pričestit se	višerječnica		
Communion	f.			pričest, pričestjenje	višerječnica		
Consistorium	n.			konsistorija, sud duhovni	višerječnica, sintagma		
Dank	m.		Gott sei Dank	hvala Bogu	višerječnica, kolokacija		
Darbepfarre	f.			čárkavica od župe, od parokie, od plovane	višerječnica, sintagma		
Decanat, Decanei	n.; f.			dekania	ž E		
Decanus, Dechant	m.			dekan	m A		
Deist	m.			bogovérac	m A		
Deisterei	f.			bogovérstvo	s A		
Denkzettel	m.		Denkzettel der Juden	list od zapovédih božjih	višerječnica, sintagma		
Diaconus	m.			diakon, žakan	višerječnica		
Diöces	f.			dieceza, biskupia	višerječnica		
Dom; Domkirche	m.; f.			čárkva stolna, párvostolna	višerječnica, kolokacija		
Domcapitel	n.			kapitul, kaptol stolni, párvostolni	višerječnica, sintagma		
Domdechant	m.			dekan kapitulski	višerječnica, sintagma		

Domherr	m.			kanonik	m A		
Dominikaner	m.			dominikan	m A		
Dominikanerin	f.			dominikanka	ž E		
Domkirche							Dom
Domprobst	m.			prepozit, prepušt kapitulski	višerječnica, sintagma		
Domprobstei	f.			prepuštia, prepozitora kapitulska	višerječnica, sintagma		
Drehbaum, Drehkreuz	m.; n.			križ, vreteno	višerječnica		
Dreikönigsfest	n.			tri kralja, bogojavljenje	višerječnica, kolokacija		
Ehesegen	m.			blagoslov ženitbeni	višerječnica, kolokacija		
Eingang	m.			pristup	m A	(od mise)	
Eingebinde	n.			dar kumov (pri kárštenju)	višerječnica, sintagma		
Einläuten	v. n.		das Fest einläuten	zvonit na blagdan, na večernju, na misu, itd.	višerječnica, sintagma		
Einlegen	v. a.		eine Fürbitte einlegen	molit se za koga	višerječnica, kolokacija		
Einlösen	v. a.			odkupiti, izkupiti	višerječnica		
Einlösung	f.			odkupljenje	s A		
Einpfarren	v. a.			parokii, plovanii podložiti, užupiti	višerječnica, sintagma		
Einsegnen	v. a.			blagosloviti; posvetiti; potvárditi	višerječnica		
Einsegnung	f.			blagoslov; posvetjenje; potvárdjenje	višerječnica		
Einweihen	v. a.		in ein Geheimniß einweihen	posvetiti, blagosloviti; pověriti, zaufati komu otajstvo	višerječnica, frazem		
Einweihung	f.			posvetjenje; blagoslov	višerječnica		
Emporkirche	f.			kor	m A	(od carkve)	
Engel	m.			angjeo	m A		
Engelschar	f.			četa angjeoska	višerječnica, kolokacija		
Englisch	adj.			angjeoski	pridj.		
Enthauptung	f.		Enthauptung Johannis des Täufers	usékovanje sv. Ívana kárstítelja, glavosék	višerječnica, sintagma		
Erbarmen, sich	v. r.			smilovat se, smilit se, milosárdje, pomilovanje, milost imati	višerječnica, sintagma		
Erbarmen, Erbarmung	n.; f.			milosárdje, milost, pomilovanje, smilovanje, smiljenje	višerječnica		
Erbarmen	m.			milosárdnik	m A		
Erbarmungsvoll	adj.			smiljen, milostiv, milosárdan	višerječnica		

Erbsünde	f.			gréh iztočni	višerječnica, kolokacija		
Erheben	v. a.		sein Herz zu Gott erheben	dignuti sárce svoje k Bogu, molit mu se	višerječnica, frazem, kolokacija		
Erhören	v. a.			uslišiti	svrš.		
Erhörung	f.			uslišenje	s A		
Erlösen	v. a.			spasiti, odkupiti, izbaviti	višerječnica		
Erlöser	m.			spas, spasitelj, odkupitelj	višerječnica		
Erlösung	f.			spasenje, odkupljenje, izbavljenje	višerječnica		
Erstehen	v. n.			uzkársnuti	svrš.		
Erstehung	f.			uskársnutje	s A		
Erwecken	v. a.		von dem Tode erwecken	uzkrisiti	svrš.		
Erzbischof	m.			arcibiskup, arkibiskup	višerječnica		
Erzbischöflich	adj.			arcibiskupski	pridj.		
Erzbisthum	n.			arcibiskupia	ž E		
Erzdechant	m.			arcidekan, arhidjakon	višerječnica		
Erzengel	m.			arkangjeo	m A		
Erzpriester	m.			arcipop	m A		
Erzpriesterlich	adj.			arcipopovski	pridj.		
Erzstift	n.			arcibiskupia	ž E		
Evangelisch	adj.			evangjeoski; evangjelički	višerječnica		
Evangelist	m.			evangelista, vangjelist	višerječnica		
Evangelium	n.			evangelje, vangjelje	višerječnica		
Fahren	v. n.		der Blitzstrahl fuhr in die Kirche; gen Himmel fahren	udario, šinuo grom u cárkvu; uzić na nebo	višerječnica, frazem, kolokacija		
Fasten	v. n.			postiti, postit se	višerječnica		
Fasten	n.			post, žežin	višerječnica		
Fasten	f.			korizma; post	višerječnica		
Fastenspeise	f.			jělo postno	višerječnica, kolokacija		
Fastenzeit	f.			korizma, post veliki	višerječnica, kolokacija		
Fasttag	m.			post, dan postni, dan od posta	višerječnica, kolokacija, sintagma		
Fegefeuer	n.			purgatorij, očistilo	višerječnica		
Fehlbitte	f.			prošnja neuslišana	višerječnica, kolokacija		
Feier	f.			blagdan; svetac, svetkovina	višerječnica		
Feierlich	adj.; adv.			svečan, svetkovan; svečano, svetkovano	višerječnica		
Feierlichkeit	f.			svetkovina	višerječnica		

Feiern	v. a.		ein Fest feiern	svetiti, svetkovati, slaviti, častiti	višerječnica		
Feiertag	m.			blagdan, svetac; praznik; svetkovina	višerječnica		
Feiertäglich	adj.			blagdanji, svečan	višerječnica		
Feierung	f.			svetkovanje, svetjenje	višerječnica		
Feldkirche	f.			čarkva seoska, poljska	višerječnica, sintagma		
Fern	adj.		das sei fern von mir	bože me sačuvaj	višerječnica, frazem		
Fest (Festtag)	n. (m.)			svetac, blagdan, praznik; svetkovina	višerječnica		
Festlich	adj.			svetkovan, svečan	višerječnica		
Festlichkeit	f.			svetkovina, svečanost	višerječnica		
Festtag	m.			svetac, blagdan, praznik	višerječnica		
Festtäglich	adj.			blagdanji, svečan	višerječnica		
Filial	f.						Tochterkirche
Finger	m.		Finger Gottes	ruka božja	višerječnica, frazem		
Firmen, Firmeln	v. a.			krizmati, birmati, potvårditi	višerječnica		
Firmung, Firmelung	f.			krizmanje, krizma, birma, potvårdjenje	višerječnica		
Fishtag	m.			dan postni	višerječnica, kolokacija		
Franziscaner	m.			franciškan, malobračanin (kaludjer)	višerječnica		
Franziscanernonne	f.			franciškanka	ž E		
Frauenkloster	f.						Nonnenkloster
Frevel	m.	(in heiligen Sachen)		bezzakonje, svetogårdje	višerječnica		
Friedensbote	m.			věstnik od mira, angejo mira	višerječnica, sintagma		
Friedensfest	n.			svetkovina od mira	višerječnica, sintagma		
Frohnaltar	m.			oltar veliki	višerječnica, sintagma		
Frohnfasten	f.			kvatre	ž mn.		
Frohleichnam	m.			tělo gospodinovo	višerječnica, kolokacija		
Fromm	adj.			pobožan, bogoljuban, bogomio, bogaboječ	višerječnica		
Frömmigkeit	f.			pobožnost, bogoljubnost, bogumilost, bogabojaznost	višerječnica		
Frömmling, Frömmler	m.			bogomolja	m E		
Frühgebet							Morgengebet
Frühmette	f.			jutrinja, rana misa	višerječnica, kolokacija		
Frühpredigt	f.			predika jutarnja	višerječnica, sintagma		
Fügung	f.		Gottes Fügung	volja božja; providjenje, providjestvo	višerječnica, kolokacija		

Führen	v. a.		in Versuchung führen	uvest u napast	višerječnica, frazem		
Führung	f.		die göttliche Führung	providjenje božje	višerječnica, kolokacija		
Fürchten	v. a.		fürchte Gott	boj se boga	višerječnica, kolokacija		
Geben	v. a.		Gott gebe es	bože daj, da bog dá	višerječnica, frazem		
Gebet	n.			molitva, molba	višerječnica		
Gebetbuch	n.			knjiga molitvena	višerječnica, kolokacija		
Gebot	n.		die zehn Gebote Gottes	deset zapovédih božjih	višerječnica, kolokacija		
Geburtsbrief	m.			list kárstni, pismo káršteno	višerječnica, kolokacija		
Gegenpapst	m.			lažopapa	m E		
Geheimniß	n.			tajna; otajstvo	višerječnica		
Geheimnißvoll	adj.			tajan, otajan; otajanstven	višerječnica		
Geisterwelt	f.			svět duhovah, svět duhovni	višerječnica, sintagma		
Geistesgegenwart	f.			prisutnost duha	višerječnica, sintagma		
Geistig	adj.		die geistige Welt	duhovan; svět duhovni	višerječnica, sintagma		
Geistlich	adj.			duhovni, cárkovni, cárkveni, redovníčki	višerječnica		
Geistlicher	m.			duhovnik, redovník, pop	višerječnica		
Geistlichkeit	f.			duhovništvo, popovstvo, duhovnici, redovníci, popovi	višerječnica		
Gelübde	n.			zavět, zagovor	višerječnica		
Gewissensrath	m.			otac duhovni	višerječnica, kolokacija		
Glaube	m.			věra; věrozakon	višerječnica		
Glauben	v. a.		an etwas glauben	věrovati; věrovat u što	višerječnica, kolokacija		
Glaubensbekenntniß	n.			věra; izpověd, věroizpovědanje	višerječnica		
Glaubensgenoß	m.			jednověrac, istoga věrozakona, jednoga věrozakona člověk	višerječnica, sintagma		
Glaubenslehre	f.			nauk cárkovni	višerječnica, sintagma		
Glaubhaft	adj.			věrovan, věre dostojan, vrědan; što se věrovat može	višerječnica, kolokacija		
Gläubige	m.			věrní, pravověrní	višerječnica		
Glaubwürdig							Glaubhaft
Glockentaufe	f.			blagosivljanje zvona	višerječnica, sintagma		
Glorie	f.	(heiligsein)		slava	ž E		
Glückselig	adj.			blažen	pridj.		
Glückseligkeit	f.			blaženstvo	s A		

Gnade	f.			milost, milosárdje	višerječnica		
Gnaden	v. a.		gnade euch Gott!	neka vam se Bog smiluje, Bog vam bio u pomoći	višerječnica, kolokacija, frazem		
Gnadenbezeugung	f.			milost	ž I		
Gnadenbild	n.			kip, prilika čudotvorna	višerječnica, sintagma		
Gnadenblick	m.			pogled milostiv	višerječnica, sintagma		
Gnadenjahr	n.			godina, lèto, godište od milosti	višerječnica, sintagma		
Gnadenreich	adj.			milostiv	pridj.		
Gnadenreich	n.			kraljestvo nebesko	višerječnica, kolokacija		
Gnadenzeichen	n.			milost, znamenje od milosti	višerječnica, sintagma		
Gnadenzeit	f.			vreme od milosti	višerječnica, sintagma		
Gnädig	adj.			milostiv, milosárdan, smiljen	višerječnica		
Göße, Gößenbild	m.; n.			idol, krivi bog	višerječnica, sintagma		
Gößenaltar	m.			oltar krivoga boga	višerječnica, sintagma		
Gößenbild	n.			prilika, kip boga krivoga	višerječnica, sintagma		
Gößendiener	m.			idoloklanjalac	m A		
Gößendienerin	f.			idoloklanjalica	ž E		
Gößendienst	m.			idolopoklonstvo	s A		
Gößenopfer	n.			posvetilište bogu krivomu	višerječnica, sintagma		
Gott	m.		Gottlob, Gott sei Dank; Gott gebe; Gott behüte, bewahre	bog; hvala bogu; bože daj, da bog da; bože sačuvaj, nedaj bože	višerječnica, frazem		
Gottesacker	m.			grobje	s A		
Gottesdienst	m.			služba božja, bogoštovje	višerječnica, kolokacija		
Gottesdienstlich	adj.			čárkovan, svet, bogoštovan	višerječnica		
Gottesfurcht	f.			strah božji	višerječnica, kolokacija		
Gottesfürchtig	adj.			bogaboječ, pobožan, bogomio	višerječnica		
Gottesgebäerin	f.			bogorodica	ž E		
Gottesgelehrtheit, Gottesgelehrsamkeit	f.			bogoslovje, teologia	višerječnica		
Gottesgelehrter	m.			teolog, bogoslovac	višerječnica		
Gotteshaus	n.			dom božji, kuća božja, čárkva	višerječnica, kolokacija		
Gotteskasten	/			kasa čárkovna; škrinjica za milostinju	višerječnica, sintagma		
Gotteslästerer	m.			bogopsovník	m A		
Gotteslästerlich	adj.			bogopsovan	pridj.		
Gotteslästerung	f.			bogopsovanje	s A		
Gottesleugner	n.			bezbožnik	m A		

Gottesleugnung	f.			bezbožanstvo	s A		
Gottestisch	m.			stol božji, tárpeza božja	višerječnica, sintagma		
Gottesurtheil	n.			sud božji	višerječnica, kolokacija		
Gottesverräther	m.			gárditelj boga, čověk bezbožan	višerječnica, sintagma		
Gottesvergessen	adj.			bezbožan	pridj.		
Gotteswort	n.			rěč božja	višerječnica, kolokacija		
Gottlos	adj.			bezbožan	pridj.		
Gottlosigkeit	f.			bezbožnost	ž I		
Gottmensch	m.			bog-čověk	m A		
Gottselig	adj.			pobožan, svet	višerječnica		
Gottseligkeit	f.			pobožnost, bogumilost	višerječnica		
Grablied	n.			pogrebna pěsma	višerječnica, sintagma		
Grün	adj.		der grüne Donnerstag	veliki četvártak	višerječnica, kolokacija		
Guardian	m.			gvardian	m A		
Halten	v. a.		den Gottesdienst halten	obavljat službu božju	višerječnica, sintagma, kolokacija		
Harren	v. n.		auf Gott harren	ufat u boga	višerječnica, kolokacija		
Hauptaltar	m.			oltar veliki	višerječnica, sintagma		
Hauptkirche	f.			cárkva stolna	višerječnica, kolokacija		
Hauptsünde	f.			grěh glavni; grěh smártni	višerječnica, sintagma, kolokacija		
Hauskreuz	n.			križ domaći	višerječnica, sintagma		
Heben	v. a.		ein Kind aus der Taufe heben	dáržat na kárštenju děte	višerječnica, sintagma		
Hebräer	m.			evrien, židov, žudia, žudio	višerječnica		
Hebräisch	adj.			evrienski, židovski, žudielski, žudinski	višerječnica		
Hehr	adj.			svet, nebeski, rajski	višerječnica		
Heide	m.			poganin	m A		
Heidenbekehrer	m.			misionar, obračalac poganh	višerječnica, sintagma		
Heidenthum	n.			poganstvo	s A		
Heidnisch	adj.			poganski	pridj.		
Heil	n.			spasenje, blaženstvo; sreča	višerječnica		
Heilig	adj.; adv.			svet; sveto	višerječnica		
Heilige	f.			svetica, sveta; blažena	višerječnica		
Heiligen	v. a.			svetiti; posvetiti	višerječnica		
Heiliger	m.			svetac, sveti, blaženi	višerječnica		
Heiligkeit	f.			svetost	ž I		
Heiligmachend	adj.			svetotvoran	pridj.		

Heiligmacher	m.			svetitelj	m A		
Heiligmachung	f.			svetotvorje	s A		
Heiligsprechen	v. a.			posvetit, unět medju svetce	višerječnica		
Heiligsprechung	f.			posvetjenje	s A		
Heiligthum	n.			svetinja; svetište, svetnica	višerječnica		
Heiligung	f.			svetjenje; posvetjenje	višerječnica		
Heillos	adj.			bezbožan; proklet	višerječnica		
Heillosigkeit	f.			bezbožnost	ž I		
Heilsordnung	f.			put spasenja	višerječnica, kolokacija		
Heimlichkeit	f.			tajna, otajstvo	višerječnica		
Herbeten	v. a.			molit na izust, molit na pamet	višerječnica, sintagma		
Himmel	m.		das weiß der Himmel; dem Himmel sei Dank	nebo; raj; bog zna; bogu hvala, hvala bogu!	višerječnica, frazem, kolokacija		
Himmelfahrt	f.		Himmelfahrt (Christi); Himmelfahrt (Mariä)	spasovo, nebohod, uzašastje gospodinovo; velika gospojina, velika gospoja	višerječnica, sintagma		
Himmelreich	n.			kraljestvo nebesko, raj, nebo	višerječnica, kolokacija		
Himmelschreiend	adj.			u nebo vapjuć	višerječnica, sintagma		
Hoch	adj.		hohes Fest	velika svetkovina	višerječnica, kolokacija		
Hochaltar	n.			oltar veliki	višerječnica, sintagma		
Hochamt	m.			velika misa	višerječnica, sintagma		
Höchste	adj.		der Höchste (Gott)	višnji	m -eg	(bog)	
Hochstift	n.			ćarkva stolna	višerječnica, kolokacija		
Hochwürdige	n.			sveti sakramenat	višerječnica, kolokacija		
Hoffen	v. a.		auf Gott hoffen	ufat se u boga	višerječnica, kolokacija		
Hofkirche	f.			ćarkva dvorska	višerječnica, sintagma		
Hohepriester	m.			poglavica popovska	višerječnica, sintagma		
Hohepriesterlich	adj.			poglavice popovske	višerječnica, sintagma		
Hohepriesterthum	n.			poglararstvo popovsko	višerječnica, sintagma		
Hölle	f.			pakao	m A		
Höllenangst	f.			veliki trepet, strah smärtan, muka paklena	višerječnica, kolokacija		
Höllensbrand	m.			prokleta duša	višerječnica, sintagma		
Höllensfahrt	f.			sišastje, silazak nad pakao	višerječnica, sintagma		
Höllengeist	m.			duh pakleni	višerječnica, sintagma		
Höllenspein	f.			muka paklena	višerječnica, kolokacija		
Höllensreich	n.			kraljestvo	višerječnica,		

				vražje, paklensko	sintagma		
Höllisch	adj.			paklen, paklenski	višerječnica		
Hostie	f.			ostia	ž E		
Irrglaube	m.			kriva vëra	višerječnica, kolokacija		
Irrgläubig	adj.			krivovëran	pridj.		
Irrgläubigkeit	f.			krivovërnost	ž I		
Irrlehre	f.			kriv, lažljiv nauk	višerječnica, sintagma		
Irrlehrer	m.			lažljiv naučitelj	višerječnica, sintagma		
Jesuit	m.			jezuita	m E		
Jesus	m.			Isus, Jezus	višerječnica		
Johannisfest	n.			ivanja, ivanje, ivanj dan	višerječnica, kolokacija		
Jude	m.			žid, židov	višerječnica		
Judenschaft	f.			židovstvo	s A		
Judenschule	f.			sinagoga	ž E		
Judenthum	n.			židovstvo	s A		
Jüdin	f.			židovka	ž E		
Jüdisch	adj.			židovski	pridj.		
Kanzel	f.			predikaonica	ž E		
Kanzelredner	m.			predikač, propovëdalac	višerječnica		
Kasteien	v. a.			trapiti, pokoriti	višerječnica		
Kasteiung	f.			trapljenje, pokora	višerječnica		
Katechet	m.			kateketa, učitelj u vëri	višerječnica, sintagma		
Katechisation	f.			nauk kárstjanski	višerječnica, kolokacija		
Katechisiren	v. a.			učit nauk kárstjanski	višerječnica, sintagma		
Katechismus	m.			katekizam	m A		
Kathedralkirche	f.			čarkva stolna	višerječnica, kolokacija		
Katholik	m.			katolik	m A		
Katholikin	f.			katoličanka, katoličkinja	višerječnica		
Katholisch	adj.			katoličanski, katolički	višerječnica		
Kehren	v. r.		sich kehren	obárnut se, obratit se	višerječnica		
Kelch	m.			kalež	m A		
Keßer	m.			poluvërac, krivovërac	višerječnica		
Keßerin	f.			poluvërka, krivovërka	višerječnica		
Keßerei	f.			poluvërstvo, krivovërstvo	višerječnica		
Keßbergericht	n.			sud za poluvërce, inkvizicia	višerječnica, sintagma		
Keßerisch	adj.			poluvërski, krivovërski	višerječnica		
Keßerrichter	m.			inkvizitur, sudac poluvëracah	višerječnica, sintagma		
Kinderlehre	f.			katekizam, nauk za děcu	višerječnica, sintagma		

Kindtaufe	f.			kárštenje, kárst	višerječnica		
Kirche	f.			cárkva	ž E		
Kirchenälteste	m.			starešina cárkovna	višerječnica, sintagma		
Kirchenamt	n.			služba cárkovna	višerječnica, kolokacija		
Kirchenbann	m.			proklestvo, anatema	višerječnica		
Kirchenbuch	n.			običajnik, ritual	višerječnica		
Kirchenbuße	f.			pokora očita	višerječnica, sintagma		
Kirchendieb	m.			tat, kradljivac cárkovni	višerječnica, sintagma		
Kirchendiener	m.			sluga cárkovni; cárkvenjak, cárkovnjak	višerječnica, sintagma		
Kirchendienst	m.			služba cárkovna, služba božja	višerječnica, kolokacija		
Kirchenfest	n.			oproštenje, panačur	višerječnica		
Kirchengägnner	m.			cárkvar	m A		
Kirchengeräthe	n.			sprava cárkovna	višerječnica, sintagma		
Kirchengeschichte	f.			historia cárkovna	višerječnica, kolokacija		
Kirchenlied, Kirchengesang	n.; m.			pěsma, pěsan cárkovna	višerječnica, sintagma		
Kirchenpfleger	m.			starešina cárkovna	višerječnica, sintagma		
Kirchenraub	m.			svetokradja	ž E		
Kirchenräuber	m.			svetokradac, tat cárkovni	višerječnica, sintagma		
Kirchenrechnung	f.			račun cárkovni	višerječnica, sintagma		
Kirchenrecht	n.			pravo cárkovno	višerječnica, sintagma		
Kirchensänger	m.			pěvac	m A	(cárkovni)	
Kirchenschmuck	m.			ures cárkovni	višerječnica, sintagma		
Kirchenstaat	m.			dáržava papinska	višerječnica, kolokacija		
Kirchenväter	pl. m.			sveti otc	višerječnica, kolokacija		
Kirchenversammlun g	f.			sabor	m A		
Kirchenvorsteher	m.			starešina cárkovna	višerječnica, sintagma		
Kirchgang	m.			hod, put do cárkve	višerječnica, sintagma		
Kirchhof	m.			porta, dvorište oko cárkve	višerječnica, sintagma		
Kirchlich	adj.			cárkven, cárkovan	višerječnica		
Kirchmesse, Kirchweihe, Kirchweihfest	f.; n.			oproštenje	s A		
Kirchner	m.			zvonar, požup, prakatur	višerječnica		
Kirchspiel	n.			župa, parokia	višerječnica		
Kirchsprengel	m.			biskupia	ž E		
Kirchthurm	m.			zvonik	m A		
Kirchvater	m.			cárkveni otac	višerječnica, kolokacija		
Kirchweihe							Kirchmesse
Kirmse							Kirchmesse

Kleingläubig	adj.			malovėran	pridj.		
Kleingläubigkeit	f.			malovėrnost	ž I		
Klingelbeutel	m.			lemoznica, torbica za milostinju	višerječnica, sintagma		
Kloster	n.			manastir, namastir, samostan	višerječnica		
Klosterbruder	m.			laik	m A		
Klosterfrau, Klosterjungfrau, Klosterschwester	f.			duvna, koludrica, opatica	višerječnica		
Klosterleben	n.			život kaludjerski	višerječnica, sintagma		
Klösterlich	adj.			kaludjerski; manastirski, samostanski	višerječnica		
Kopfhänger	m.			bogomolja	m E		
Kreuz	n.			kārst, križ	višerječnica		
Kreuzen, sich	v. r.			križat se, kārstit se	višerječnica		
Kreuzerfindung	f.			našastje sv. križa	višerječnica, sintagma		
Kreuzerhöhung	f.			uzdignutje sv. križa	višerječnica, sintagma		
Kreuzigen	v. a.		sich kreuzigen; v. r.	razpeti; križat se, kārstit se	višerječnica		
Kreuzigung	f.			razpinjanje; razpetje, propetje	višerječnica		
Kreuzritter	m.			križar, vitez kārstonosni	višerječnica, sintagma		
Kreuzträger	m.			kārstonoša	m E		
Kreuzweg	m.	(in den Kirchen)		križni put, put križa	višerječnica, sintagma		
Kreuzzug	m.			križboj, kārstoboj, vojna osveta	višerječnica, kolokacija		
Küster	m.			zvonar, cārkvjenjak, požup	višerječnica		
Kutte	f.		die Kutte anlegen	ić u fratre, zabrojtit se međju kaludjere	višerječnica, kolokacija, frazem		
Kyrie eleison	interj.			gospodine pomiluj	višerječnica, frazem		
Laie	m.			lajk; svėtovnjak	višerječnica		
Laienbruder	m.			lajk	m A		
Laienpriester	m.			svėtovni pop	višerječnica, sintagma		
Laienschwester	f.			lajkinja	ž E		
Landpfarrer	m.			župnik seoski	višerječnica, kolokacija		
Lateinisch	adj.		die lateinische Kirche	cārква rimska, zapadna, latinska	višerječnica, kolokacija		
Läuten	v. n.		zu Grabe läuten	zvonit na mārtvaca	višerječnica, sintagma		
Leichenpredigt	f.			besėda pogrebna	višerječnica, sintagma		
Lichtmesse	f.			svėtlo marinje, očištenje mariino	višerječnica, sintagma		
Liebesmahl	n.		Liebesmahl Christi	poslėdnja večera; sv. tėlo, sv. sakramenat	višerječnica, kolokacija		

Lutheraner	m.			luteran	m A		
Lutherisch	adj.			luteranski	pridj.		
Lutherthum	n.			luteranstvo	s A		
Marienbild	n.			ikona, kip majke božje	višerječnica, sintagma		
Märterkrone	f.			kruna od mučenika	višerječnica, sintagma		
Märterthum	n.			mučeničtvo	s A		
Märtertod	m.			smärt od mučenika	višerječnica, sintagma		
Marterwoche	f.			velika nedelja, veliki tedanj	višerječnica, kolokacija		
Märthrer	m.			mučenik	m A		
Märthrin	f.			mučenica	ž E		
Meßamt	n.			misa, služba božja	višerječnica, kolokacija		
Meßbuch	n.			misal	m A		
Messe	f.	(in der Kirche)		misa, maša	višerječnica		
Meßgewand	n.			riza, odělo carkveno	višerječnica, sintagma		
Messias	m.			mesia	m E		
Meßner	m.			zvonar, carkvenjak, požup	višerječnica		
Meßopfer	n.			misa, maša, posvetilište	višerječnica		
Mette	f.			jutrenja; zornica; polnoćnica	višerječnica		
Mildthätig	adj.			milostiv	pridj.		
Mildthätigkeit	f.			milost	ž I		
Missethat	f.			grěh	m A		
Missethäter	m.			grěšnik	m A		
Mitchrist	m.			brat u Isukarstu	višerječnica, kolokacija		
Mönch	m.			kaludjer, fratar, monak, samoživac	višerječnica		
Möncherei	f.			kaludjerstvo	s A		
Mönchisch	adj.			kaludjerski, fratarski	višerječnica		
Mönchskappe	f.			kapa	ž E	(kaludjerska)	
Mönchskloster	n.			namastir, manastir, samostan, kloštar	višerječnica		
Mönchskutte	f.			habit	m A	(kaludjerski)	
Mönchsleben	n.			život kaludjerski	višerječnica, sintagma		
Mönchsorden	m.			red kaludjerski	višerječnica, kolokacija		
Mönchsstand	m.			stanje, stališ kaludjerski	višerječnica, sintagma		
Mönchswesen	n.			kaludjerstvo	s A		
Morgengebet, Morgensegen	n.; m.			molitva jutarnja	višerječnica, kolokacija		
Morgensegen							Morgengebet
Münster	m.			stolna carkva	višerječnica, kolokacija		
Mutterkirche	f.			stolna carkva	višerječnica,		

					sintagma		
Mysterien	pl.			otajstva	s A		
Mystik	f.			mistika, otajstvo	višerječnica		
Mystiker	m.			mistik; otajanstvenik	višerječnica		
Mystisch	adj.			otajanstven	pridj.		
Nachtmahl	n.			pričest, pričeštenje	višerječnica		
Nachtmette	f.			ponoćnica, pónoćka	višerječnica		
Nagelfest	adj.			pribijen čavli, pribijen	višerječnica, kolokacija		
Neutestamentlich	adj.			od novoga testamenta, zakona	višerječnica, sintagma		
Nonne	f.			duvna, kaludjerica, koludrica			
Nonnenkloster	n.			ženski namastir, samostan koludarski	višerječnica, kolokacija		
Nothtaufe	f.			kárštenje u potrebi	višerječnica, sintagma		
Oberpfarrer, Oberpriester	m.			protopop, arkipop, arkijerej	višerječnica		
Oelung	f.		letzte Oelung	poslédnje pomazanje	višerječnica, kolokacija		
Oratorium	n.			oratorij; cárkvica, molište	višerječnica		
Ordensbruder	m.			brat (reda kojega); kaludjer	višerječnica		
Ordensgeistliche	m.			kaludjer, fratar, redovnik	višerječnica		
Ordenskette	f.			lanac	m A	(reda)	
Ordensmeister	m.			meštar reda kojega	višerječnica, sintagma		
Ordensregel	f.			zakon reda kojega	višerječnica, sintagma		
Ordensschwester	f.			kaludjerica, duvna, dumna, koludrica	višerječnica		
Osterabend	m.			nadvečerje vazmeno, večer pred uskárskom	višerječnica, sintagma		
Osterfest	n.			vazam, uskárs	višerječnica		
Oesterlich	adj.			vazmen, uskáršnji	višerječnica		
Ostern	f.			vazam, uskárs; vaskresenie	višerječnica		
Ostertag	m.			dan vazmeni	višerječnica, kolokacija		
Osterwoche	f.			uskáršnja nedělja, vazmeni tjedan	višerječnica, kolokacija		
Pabst							Papst
Päbster							Papist
Palmsontag	m.			cvětna nedělja	višerječnica, kolokacija		
Papist	m.			papista, papinac	višerječnica		
Papistisch	adj.			papistički	pridj.		
Papst	m.			papa	m E		

Päpstlich	adj.			papin; papinski	višerječnica		
Papstthum	n.			papinstvo	s A		
Papstwahl	f.			izabiranje pape	višerječnica, sintagma		
Passion	f.		Passion Christi	muka Isukârstova	višerječnica, kolokacija		
Paternoster	n.			otčenaš	m A		
Pestprediger	m.			kužnički duhovnik	višerječnica, sintagma		
Pfaffenmäßig, Pfäffisch	adj.			popovski	pridj.		
Pfafferei	f.			popovština	ž E		
Pfarre	f.			parokia, plovania, župa	višerječnica		
Pfarrer	m.			parok, plován, župnik	višerječnica		
Pfarrgebühren	pl.			dohodci cârkovni	višerječnica, sintagma		
Pfarrgenoß, Pfarrkind	m.; n.			parokianac, župljanin	višerječnica		
Pfarrhaus	n.			plovania, parokova, župnikova kuća	višerječnica, sintagma		
Pfarrkirche	f.			plovanska, župna, parokialna cârkva	višerječnica, sintagma		
Pfarrwohnung	f.						Pfarrhaus
Pfingsten, Pfingstfest	f.; n.			blagdan duhovah, duhovi, trojaki	višerječnica, kolokacija		
Pfingsttag	m.			pârvi dan duhovah	višerječnica, sintagma		
Pfingstwoche	f.			duhovska nedělja	višerječnica, kolokacija		
Pfründe	f.			prebenda, dobro cârkovno	višerječnica, sintagma		
Pfründer	m.			prevendar	m A		
Pietist	m.			bogomoljac	m A		
Pietisterei	f.			bogomoljstvo	s A		
Pilger, Pilgrim	m.			hodočastnik, putnik pobožni	višerječnica, sintagma		
Pilgerin	f.			hodočastnica, pobožna putnica	višerječnica, sintagma		
Pilgerschaft, Pilgrimschaft, Pilgerfahrt	f.			hodočastje, hodočastvo, pobožno putovanje	višerječnica, sintagma		
Präfect	m.			prefekt, nadstojnik	višerječnica		
Prälat	m.			prelat, glavoredovnik	višerječnica		
Prälatur	f.			prelatura, glavoredovništvo	višerječnica		
Predigen	v. a.			predikati, pripovédati, propovédati	višerječnica		
Prediger	m.			predikatur, predikač, pripovédnik, pripovédalac, propovédnik	višerječnica		
Predigt	f.			prédika, propovéd, besêda duhovna, rêč	višerječnica, sintagma, kolokacija		

				božja			
Predigtamt	n.			predikačtvo, propovédničtvo	višerječnica		
Predigtbuch	n.			knjiga od předikah	višerječnica, sintagma		
Preisen	v. a.		Gott loben und preisen	slaviti i hvaliti Boga	višerječnica, sintagma		
Priester	m.			redovnik, duhovnik, svetjenik, pop	višerječnica		
Priesteramt	n.			redovničtvo, svetjeničtvo, popovstvo	višerječnica		
Priesterin	f.			redovnica, svetjenica, popinja	višerječnica		
Priesterlich	adj.			redovnički, svetjenički, popovski	višerječnica		
Priesterrock	m.			popovska haljina	višerječnica, sintagma		
Priesterschaft	f.			redovničtvo, svetjeničtvo, popovstvo	višerječnica		
Priesterstand	m.			redovničtvo, popovstvo, stališ redovnički	višerječnica, sintagma		
Priesterthum	n.			redovničtvo, popovstvo, svetjeničtvo	višerječnica		
Priesterweihe	f.			red redovnički	višerječnica, sintagma		
Primas	m.			primas, párvostolnik	višerječnica		
Primat	n.			primacia, párvenstvo	višerječnica		
Probepredigt	f.			predika od prokušanja	višerječnica, sintagma		
Probst	m.			prepozit	m A		
Probstei	f.			prepozitura	ž E		
Procession	f.			procesia, prošenje	višerječnica		
Propst							Propst
Protestant	m.			protestant	m A		
Protestantin	f.			protestantkinja	ž E		
Protestantisch	adj.			protestantički	pridj.		
Psalmist	m.			psalmista, psalamnik	višerječnica		
Psalter, Psalmbuch	m.; n.			saltěr	m A		
Rechtgläubig	adj.			pravovėran; pravoslavan	višerječnica		
Rechtgläubigkeit	f.			pravovėrnost; pravoslavnost, pravoslavje	višerječnica		
Reformation	f.			reformacia	ž E		
Reformiren	v. a.			reformirati	svrš.		
Reformirt	adj.			reformiran	pridj.		
Reformirte	m.			reformat	m A		
Religion	f.			vėrozakon, bogočastje, bogoštvje	višerječnica		
Religionseifer	m.			žestina bogoštovna	višerječnica, sintagma		

Religionsfreiheit	f.			sloboda bogoštovna	višerječnica, sintagma		
Religionsfriede	m.			mir bogoštovni	višerječnica, sintagma		
Religionskrieg	m.			rat bogoštovni	višerječnica, sintagma		
Religionspötker	m.			porugivalac vére	višerječnica, sintagma		
Religionsstreit	m.			zavada bogoštovna	višerječnica, sintagma		
Religionstrennung	f.			razdor, razkol bogoštovni, razkolništvo	višerječnica, kolokacija		
Religionsübung	f.			izpovedanje vére	višerječnica, kolokacija		
Religionsverwandte	m.			jednovérac, istovérac	višerječnica		
Religiös	adj.			pobožan, bogoljuban	višerječnica		
Religiösität	f.			pobožnost, bogoljubnost	višerječnica		
Reliquien	pl. f.			moči, relikvie, ostatci od svetacah	višerječnica, sintagma		
Reliquienskästchen	n.			škrinjica za relikvie	višerječnica, sintagma		
Ritterzug	m.			rat križarski	višerječnica, kolokacija		
Rosenkranz	m.	(zum Beten)		krunica, čislo, patrice, brojanice	višerječnica		
Rüsttag	m.			veliki petak	višerječnica, kolokacija		
Sacrament	n.			sakramenat, svetotajstvo	višerječnica		
Sacramentlich	adj.			sakramentalan; sakramentaoski; svetotajan	višerječnica		
Sacristan	m.			čarkvenjak, požup, zvonar	višerječnica		
Sacristei	f.			sakristia	ž E		
Sadrach	m.			zao, pogan čovék; pogana žena	višerječnica, kolokacija		
Salböl	n.			sveto ulje	višerječnica, kolokacija		
Satan	m.			sotona	m E		
Satanisch	adj.			sotonski, djávoski, vražji	višerječnica		
Scapulier	m.			skapular	m A		
Schedelstätte	f.			kalvária, kalvarij	višerječnica		
Scheinchrist	m.			lažljiv, pretvoran kárstjanin	višerječnica, sintagma		
Schicken	v. a.		Gott hat es einmal so geschickt	Bog je takó htio, bila je božja volja	višerječnica, frazem		
Schiff	n.		das Schiff in einer Kirche	brod od čarkve	višerječnica, sintagma		
Schilfmeer	n.	(in der Bibel)		čarljeno more	višerječnica, sintagma		
Schirmvogt	m.			zaštitnik čarkve koje	višerječnica, sintagma		
Schußengel	m.			angjeo čuvar	višerječnica, kolokacija		
Seelenamt, Seelamt	n.			zadušnica, misa za dušu	višerječnica, sintagma		
Seelenhirt	m.			pastér duhovni	višerječnica, kolokacija		
Segnen	v. a.	(sich kreuzigen)		blagosloviti; kárstit se, križat	višerječnica		

				se			
Seligkeit	f.			blaženstvo; spasenje	višerječnica		
Seligspredung	f.			svetjenje; posvetjenje	višerječnica		
Seraph, Seraphin	m.			serafin	m A		
Simonie	f.			simonia, svetoprodaja	višerječnica		
Sprengel	m.	(eines Pfarrers)		parokija, plovania, župa	višerječnica		
Stift	n.			manastir; biskupia; kapituo; carkva stolna, saborna	višerječnica, kolokacija, sintagma		
Stiftisch	adj.			kapitulski; biskupski; manastirski	višerječnica		
Stiftsfrau	f.			kanonikinja	ž E		
Stiftsherr	m.			kanonik	m A		
Stiftskirche	f.			saborna carkva	višerječnica, sintagma		
Stoßgebet	n.			vruća, usárdna molitva	višerječnica, sintagma		
Stuhl	m.	(in der Kirche)		město, klupa, klecalo	višerječnica		
Sünde	f.			grěh, grěhota	višerječnica		
Sündenfall	m.			grěh, sagrašenje	višerječnica		
Sündenschuld	f.			krivnja, krivina	višerječnica		
Sündenvoll	adj.			grěšan, pun grěhah	višerječnica, sintagma		
Sünder	m.			grěšnik	m A		
Sünderin	f.			grěšnica	ž E		
Sündfluth	f.			potop	m A		
Sündhaft, Sündig	adj.			grěšan	pridj.		
Sündigen	v. n.			grěšiti; sagrašiti	višerječnica		
Sündlich	adj.			grěšan	pridj.		
Sündlichkeit	f.			grěšnost	ž I		
Sündopfer	n.			žartva, posvetilište od pokore	višerječnica, sintagma		
Synode	f.			sinod, sabor carkveni	višerječnica, kolokacija		
Synodisch	adj.			sinodski, saboran	višerječnica		
Tabernakel	n.			tabernakul, svetohranište	višerječnica		
Tag	m.		der jüngste Tag	sudnji dan	višerječnica, kolokacija		
Taufbuch	n.			matica od kárštenja	višerječnica, sintagma		
Taufe	f.			kárst, kárštenje	višerječnica		
Taufen	v. a.			kárstiti, pokárstiti	višerječnica		
Täufer	m.			kárstitelj	m A		
Taufhemd	n.			kárštena, kárstna košulja	višerječnica, kolokacija		
Taufkleid	n.			kárstna, kárštena haljina	višerječnica, sintagma		
Taufling	m.			kárstnik	m A		
Taufname	m.			kárstno ime	višerječnica, sintagma		

Taufpathe	m.			kárstni, káršteni kum	višerječnica, kolokacija		
Taufschein	m.			kárstni list, kárst	višerječnica, kolokacija		
Taufstein	m.			kárstionica	ž E		
Tauftag	m.			kárstni dan	višerječnica, sintagma		
Taufwasser	n.			kárstna voda	višerječnica, sintagma		
Taufzeuge	m.			kárstni kum	višerječnica, kolokacija		
Taufzeugin	f.			kárstna kuma	višerječnica, kolokacija		
Tempelherr	m.			templar	m A		
Tempelorden	m.			red templarski	višerječnica, kolokacija		
Tempelritter							Tempelherr
Testament	n.		altes und neues Testament	stari i novi zakon	višerječnica, kolokacija		
Testamentisch, Testamentlich	adv.			u testamentu, po testamentu	višerječnica, sintagma		
Teufel	m.			vrag, djavao, hudoba	višerječnica		
Teufelisch, Teuflich	adj.			vražji, djavaoski	višerječnica		
Theolog	m.			teolog, bogoslovac	višerječnica		
Theologie	f.			teologia, bogoslovje	višerječnica		
Theologisch	adj.			teologički, bogoslovski	višerječnica		
Tisch	m.		der Tisch des Herrn	stol gospodinov, tárpeza gospodinova	višerječnica, sintagma		
Tischgebet	n.			molitva stolna	višerječnica, kolokacija		
Tochterkirche	f.			kapela, kći (cárkva)	višerječnica		
Todsünde	f.			smártni gréh	višerječnica, kolokacija		
Todtenamt	n.			cárna, mártlačka misa	višerječnica, sintagma		
Trauschein	m.			věčano pismo, svědočba od vėnčanja	višerječnica, kolokacija, sintagma		
Treue	f.		bei meiner Treue	věra i bog; vėre mi; Bog i duša; tako mi duše!	višerječnica, frazem		
Um	prp.		um Gottes Willen; um Ostern	za boga, za ljubav božju; okó uzkársa	višerječnica, kolokacija, sintagma		
Umgang	m.	(Procession)		procesia	ž E		
Umtaufen	v. a.			prekárstítí	svršeni		
Umzug	m.			procesia	ž E		
Unandächtig	adj.			nepobožan	pridj.		
Unbarmherzig	adj.			nemilosárdan, nemilostiv	višerječnica		
Unbarmherzigkeit	f.			nemilosárdje, nemilost	višerječnica		
Unchrist	m.			nekárstjanin, poganin	višerječnica		
Unchristlich	adj.			nekárstjanski, pogan	višerječnica		
Ungnade	f.			nemilost	ž E		
Ungnädig	adj.			nemilostan, nemilosárdan,	višerječnica		

				nesmiljen			
Ungöttlich	adj.			nebožji, nebožanski; bezbožan	višerječnica		
Unheilig	adj.			nesvet; bezzakon, bezbožan	višerječnica		
Unsündig	adj.			negrěšan, bezgrěšan	višerječnica		
Unsündlich	adj.			negrěšan, bezgrěšan	višerječnica		
Unsündlichkeit	f.			negrěšnost, bezgrěšnost	višerječnica		
Vaterunser	n.			otčenaš, molitva gospodinova	višerječnica, sintagma		
Vergeben	v. a.		die Sünde vergeben	oprostiti, odpustiti grěh	višerječnica, frazem		
Vergebung	f.			proštenje, oproštenje, odpuštenje	višerječnica		
Vergreifen, sich	v. r.		sich an heiligen Dingen vergreifen	oskvárnuti stvari svete	višerječnica, kolokacija		
Verhängen	v. a.		was Gott verhängt	što bog hoće	višerječnica, kolokacija		
Verklären	v. a.			slaviti, proslaviti	višerječnica		
Verklärung	f.			slava, slavljenje	višerječnica		
Verkündigen	v. a.			navěstiti, navěstivati	višerječnica		
Verkündiger	m.			navěstitelj	m A		
Verkündigung	f.		Verkündi- gung Mariä	navěštenje, navěštivanje; blagověst	višerječnica		
Verpfründen	v. a.			providěti dobročinstvom (cárkvenim)	višerječnica, sintagma		
Verpfründung	f.			poděljenje dobročinstva (cárkvenoga)	višerječnica, sintagma		
Verruchtheit	f.			bezbožnost, opačina	višerječnica		
Verseßen	v. a.		unter die Heiligen verseßen	metnuti u broj od svetacah, zabroit medju svetce	višerječnica, frazem		
Versuchung	f.			napast	ž I		
Vesper	f.			večernja	ž E		
Vesperprediger	m.			pripovědalac večernji	višerječnica, sintagma		
Vesperpredigt	f.			predika večernja	višerječnica, sintagma		
Vicar	m.			vikar	m A		
Vicariat	n.			vikarstvo	s A		
Vorkirche	f.			pristrošak od cárkve	višerječnica, sintagma		
Vorname	m.			káršteno ime	višerječnica, kolokacija		
Vorpredigen	v. a.			predikati, predikovati što komu	višerječnica, sintagma		
Wallfahrt	f.			hodočastje, zavět, oproštenje	višerječnica		
Wallfahrten	v. n.			íci, poíi na zavět, na oproštenje	višerječnica, sintagma		

Wallfahrer, Wallfahrer	m.			pobožni putnik, hodočastnik	višerječnica, sintagma		
Wandlung	f.	(bei den Katholiken)		posvetjenje	s A	(u misi)	
Wasserbad	n.	(Taufe)		kárst, kárštenje	višerječnica		
Wasserweihe	f.			svetjenje, posvetjenje vode	višerječnica, sintagma		
Weihbischof	m.			posvetjen biskup	višerječnica, sintagma		
Weihe, Weihung	f.		die Weihe ertheilen	posveta, posvetjenje; sveti red; rediti koga	višerječnica, kolokacija, sintagma		
Weihen	v. a.			svetiti; posvetiti	višerječnica		
Weihnachten, Weihnachtsfest	f.; n.			božić, narodjenje Isusovo	višerječnica, kolokacija		
Weihnachtsabend	m.			badnjak, badnji dan	višerječnica, kolokacija		
Weihnachtsfeiertag	m.			blagdan božićni	višerječnica, sintagma		
Weihnachtsgeschenk	n.			dar božićni	višerječnica, sintagma		
Weihnachtszeit	f.			božić	m A		
Weihrauch	m.			tamjan	m A		
Weihrauchsbüchse	f.			tamjanica	ž E		
Weihrauchfaß	n.			kadilo, kadionica, kadionik	višerječnica		
Weihung							Weihe
Weihwasser	n.			sveta, blagoslovljena voda	višerječnica, kolokacija		
Weihwedel, Weihsprenkel	m.			kropilo, kropionik, škropionik	višerječnica		
Weltgeistliche	m.			světovni duhovnik	višerječnica, sintagma		
Weltgericht	n.			strašni sud, sudnji dan	višerječnica, kolokacija		
Wenden	v. a.		Gott wende es zum Besten!	bože daj, da dobro bude, da bog dá dobro izidje	višerječnica, frazem		
Westerhemd	n.			kárštena košulja	višerječnica, kolokacija		
Wiedertaufe	f.			prikárštenje	s A		
Wiedertaufer	v. a.			nova kárstiti, prikárstiti	višerječnica, sintagma		
Wiedertäufer	m.			prikárstitelj; anabaptista	višerječnica		
Wochenprediger	m.			svakdanji predikač, pripovjedalac	višerječnica, sintagma		
Wochenpredigt	f.			svakdanja predika	višerječnica, sintagma		
Wunderbild	n.			čudotvoran kip	višerječnica, kolokacija		
Wundercur	f.			lčenje, izlčenje čudnovito	višerječnica, sintagma		
Wundergabe	f.			dar čudotvorni	višerječnica, kolokacija		
Wunderglaube	f.			věra u čudesa	višerječnica, sintagma		
Wunderkraft	f.			čudnovita moć, sila, krěpost	višerječnica, sintagma		

Zug	m.	(Procession)		procesia	ž E		
Zurückfallen	v. n.		in Sünden zurückfallen	priupasti, priupadati u grěhe	višerječnica, frazem		

12.2. Prilog 2. Hrvatsko-njemački preokretnik

HRVATSKA ISTOVRIJEDNICA	GRAMATIČKA ODREDNICA	DODATNO OBJAŠNJE-NJE RIJEČI STAVLJENO U ZAGRADE	KOLOKACIJA, FRAZEM, PARAFRAZA U OKVIRU NATUKNICE	NJEMAČKA ISTOVRIJEDNICA	GRAMATIČKA ILI LEKSIČKA ODREDNICA	DODATNO OBJAŠNJE-NJE RIJEČI STAVLJENO U ZAGRADE
amen, amin	usklik			Amen	/	
anabaptista	m A			Wiedertäufer	m.	
anatema	ž E			Kirchenbann	m.	
angjeo	m A		angjeo čuvar; angjeo mira	Engel; Schußengel; Friedensbote	mehrere Wörter	
angjeoski	pridj.			Englisch	adj.	
antifonar	m A			Chorbuch	n.	
antikarst	m A			Antichrist	m.	
apostol, apošto	m A			Apostel	m.	
apostolski	pridj.			Apostolisch	adj.	
apostolstvo	s A			Apostelamt	n.	
arcibiskup, arkibiskup	m A			Erzbischof	m.	
arcibiskupia	ž E			Erzbisthum	n.	
arcibiskupski	pridj.			Erzbischöflich	adj.	
arcidekan	m A			Erzdechant	m.	
arcipop, arkipop	m A			Erzpriester	m.	
arcipopovski	pridj.			Erzpriesterlich	adj.	
arhidjakon	m A			Erzdechant	m.	
arkangjeo	m A			Erzengel	m.	
arkijerej	m A			Oberpfarrer, Oberpriester	mehrere Wörter	
augustinac	m A	(kaludjer)		Augustiner	m.	
augustinka	ž E			Augustinerin	f.	
baal	m A	(krivi bog)		Baal	m.	
baalovac	m A			Baalsdiener	m.	
badnjak	m A			Christabend, Christnacht, Weihnachtsabend	mehrere Wörter	
badnji	pridj.		badnji dan	Christnacht, Christabend; Weihnachtsabend	mehrere Wörter	
benediktinac	m A			Benedictiner	m.	
benediktinka	ž E			Benedictinerin	f.	
bernardin	m A			Bernardiner	m.	
bernardinka	ž E			Bernardinerin	f.	
besěda	ž E		besěda od pokore; besěda pogrebna; besěda duhovna	Predigt; Bußpredigt; Leichenpredigt	mehrere Wörter	
bezbožan	pridj.			Gottesvergessen, Gottlos, Heillos, Ungöttlich, Unheilig	mehrere Wörter	

bezbožanstvo	s A			Gottesleugnung	f.	
bezbožnik	m A			Gottesleugner	m.	
bezbožnost	ž I			Gottlosigkeit, Heillosigkeit, Verruchtheit	mehrere Wörter	
bezgrėšan	pridj.			Unsündig, Unsündlich	mehrere Wörter	
bezgrėšnost	ž I			Unsündlichkeit	f.	
bezzakon	pridj.			Unheilig	adj.	
bezzakonje	s A			Frevel	m.	(in heiligen Sachen)
bezženstvo	s A			Cälibat	n.	(von Männern)
biblia	ž E		biblia s kipovi	Bibel; Bilderbibel	mehrere Wörter	
biblički	pridj.			Biblich	adj.	
bičevanje	s A			Auspeitschung	f.	
bičevati	nesvr.			Abgeißeln	v. a.	
birma	ž E			Firmung, Firmelung	mehrere Wörter	
birmati	nesvr.			Firmen, Firmeln	mehrere Wörter	
biskup	m A		posvetjen biskup	Bischof; Weihbischof	mehrere Wörter	
biskupia	ž E			Kirchsprengel, Stift, Bischofsamt, Bischofswürde, Bisthum, Bischofsthum, Diöces	mehrere Wörter	
biskupov	pridj.			Bischöflich	adj.	
biskupski	pridj.			Bischöflich	adj.	
biti	dv.		tako budi	Amen	/	
blagdan	m A		blagdan duhovah; blagdan božični	Feier, Feiertag, Fest, Festtag; Pfingsten, Pfungstfest; Weihnachtsfeiertag	mehrere Wörter	
blagdanji	pridj.			Feiertäglich, Festtäglich	mehrere Wörter	
blagosivljanje	s A		blagosivljanje zvona	Glockentaufe	f.	
blagoslov	m A		blagoslov ženitbeni	Einsegnung, Einweihung; Ehesegen	mehrere Wörter	
blagosloviti	svr.			Einsegnen, Einweihen, Segnen, Benedeien	mehrere Wörter	
blagovėst	ž I			Verkündigung	f.	
blažen	pridj.			Glückselig	adj.	
blažena	pridj.			Heilige	f.	
blaženi	pridj.			Heiliger	m.	
blaženstvo	s A			Seligkeit, Glückseligkeit, Heil	mehrere Wörter	
bog	m A		krivi bog; višnji bog; za boga	Abgott; Allerhöchste Gott; um Gottes Willen	mehrere Wörter; Mehrwortverbin- dung, Phrase	
bogabojaznost	ž I			Frömmigkeit	f.	
bogaboječ, bogabojno	pril.			Gottesfürchtig; Andächtig	mehrere Wörter	
bog-čovėk	m A			Gottmensch	m.	
bogočastje	s A			Religion	f.	
bogojavljenje	s A			Dreikönigsfest	n.	
bogoljuban, bogoljubno	pridj.; pril.			Fromm, Religiös, Andächtig	mehrere Wörter	

bogoljubnost	ž I			Religiösität, Andacht, Frömmigkeit	mehrere Wörter	
bogomio	pridj.			Fromm, Gottesfürchtig	mehrere Wörter	
bogomolja	m E			Kopfhänger, Frömmling, Frömmler	mehrere Wörter	
bogomoljac	m A			Pietist, Andächtler, Betbruder, Bigott	mehrere Wörter	
bogomoljka	ž E			Betschwester	f.	
bogomoljstvo	s A			Pietisterei, Andächtelei	mehrere Wörter	
bogopsovan	pridj.			Gotteslästerlich	adj.	
bogopsovanje	s A			Gotteslästerung	f.	
bogopsovník	m A			Gotteslästerer	m.	
bogorodica	ž E			Gottesgebäerin	f.	
bogoslovac	m A			Gottesgelehrter, Theolog	mehrere Wörter	
bogoslovje	s A			Gottesgelehrtheit, Gottesgelehrsamkeit, Theologie	mehrere Wörter	
bogoslovski	pridj.			Theologisch	adj.	
bogoštovan	pridj.			Gottesdienstlich	adj.	
bogoštovje	s A			Religion	f.	
bogověrac	m A			Deist	m.	
bogověrstvo	s A			Deisterei	f.	
bogumilost	ž I			Frömmigkeit	f.	
bojat se	nesvr.		boj se boga	fürchte Gott	Mehrwortverbindung, Phrase	
božić	m A			Weihnachten, Weihnachtsfest, Weihnachtszeit, Christfest, Christtag	mehrere Wörter	
brat	m A	(reda kojega)	brat u Isukárstu	Ordensbruder; Mithrist	mehrere Wörter	
brevia	ž E			Breve	n.	
brod	m A		brod od carkve	das Schiff in einer Kirche	Mehrwortverbindung, Phrase	
brojanica	ž E		brojanice	Rosenkranz	m.	(zum Beten)
carkavica	ž E		carkavica od župe, od parokie, od plovania	Darbefarre	f.	
carkva	ž E		carkva stolna, párvostolna, glavna, saborna; carkva rimska, zapadna, latinska; carkva seoska, poljska; carkva dvorska; plovanska, župna, parokialna carkva	Dom, Domkirche, Hauptkirche, Kathedrale, Mutterkirche, Stift, Hochstift, Münster; die lateinische Kirche; Feldkirche; Hofkirche; Pfarrkirche	mehrere Wörter; Mehrwortverbindung, Phrase	
carkvar	m A			Kirchengänger	m.	
carkven, carkovan	pridj.			Kirchlich	adj.	
carkvenjak, carkovnjak	m A			Kirchendiener	m.	
carkvica	ž E			Oratorium	n.	
cedulja	ž E		cedulja od izpovědi	Beichtschein	m.	
celestinac	m A			Cölestiner	m.	

čas	m A		časi kanonički	Choramt	n.	
časť	ž I		časť biskupska	Bischofsamt	n.	
častiti	nesvr.			ein Fest feiern	Mehrwortverbindung, Phrase	
četa	ž E		četa angjeoska	Engelschar	f.	
čtvrtak	m A		veliki čtvrtak	der grüne Donnerstag	Mehrwortverbindung, Phrase	
čin	m A		čini apostolski	Apostelgeschichte	f.	
činiti	nesvr.		činit pokoru; činiti, učiniti pokoru rad česa	Büßen; Abbüßen	mehrere Wörter	
číslo	s A			Rosenkranz	m.	(zum Beten)
čověk	m A		čověk bezbožan; zao, pogan čověk; istoga věrozakona, jednoga věrozakona čověk	Gottesverräther; Sadrach; Glaubensgenoß	mehrere Wörter	
dan	m A		apostolski dan; sudnji dan; dan od pokore; dan postni, dan od posta; dan vazmeni, dan uskársnutja; párvi dan duhovah; badnji dan; ivanj dan; kárstni dan	Aposteltag; Weltgericht, der jüngste Tag; Bußtag; Fasttag, Fischtag; Auferstehungstag, Ostertag; Pfingsttag; Weihnachtsabend, Christabend; Johannisfest; Tauftag	mehrere Wörter; Mehrwortverbindung, Phrase	
dar	m A		dar božični; dar čudotvorni; dar kumov (pri kárštenju)	Weihnachtsgeschenk, Christgeschenk; Wundergabe; Eingebinde	mehrere Wörter	
darovati	svr.		darovati milost	Begnadigen	v. a.	
dáržat	nesvr.		dáržat na kárštenju děte	ein Kind aus der Taufe heben	Mehrwortverbindung, Phrase	
dáržava	ž E		dáržava papinska	Kirchenstaat	m.	
dati	svr.		bože daj, da dobrobude, da bog dá dobro izidje; bože daj	Gott wende es zum Besten!; Gott gebe es	Mehrwortverbindung, Phrase	
dekan	m A		dekan kapitulski	Decanus, Dechant; Domdechant	mehrere Wörter	
dekania	ž E			Decanat, Decanei	mehrere Wörter	
diakon	m A			Diaconus	m.	
dičiti	nesvr.			Auspreisen	v. a.	
dieceza	ž E			Diöces	f.	
dignuti	svr.		dignuti sárce svoje k Bogu	sein Herz zu Gott erheben	Mehrwortverbindung, Phrase	
děte, dětešce	s A	(Isus)		Christkindlein, Christkindchen	mehrere Wörter	
djavao	m A			Teufel	m.	
djavaoski, djávoski	pridj.			Teufelisch, Teuflich	mehrere Wörter	
doba	s A		doba molitveno	Betttag	m.	
dobiti, dobivati	svr.; nesvr.		dobiti, dobivati silom od molitve	Abbitten	v. a.	
dobro	s A		dobro cárkovno	Pfründe	f.	
dohodak	m A		dohodci cárkovni	Pfarrgebühren	pl.	

dom	m A		dom od molitve, molitveni dom; dom božji	Bethaus; Gotteshaus	mehrere Wörter	
dominikan	m A			Dominikaner	m.	
dominikanka	ž E			Dominikanerin	f.	
dostojan	pridj.		věre dostojan	Glaubhaft, Glaubwürdig	mehrere Wörter	
došastje	s A	(gospodinovo)		Advent	m.	
dováršiti	svr.		dováršit prediku	Auspredigen	v. a.	
duh	m A		duh pakleni	Höllengeist	m.	
duhovan	pridj.			Geistig	adj.	
duhovi	m. mn. A			Pfingsten, Pfingstfest	mehrere Wörter	
duhovni	pridj.			Geistlich	adj.	
duhovnici	m. mn. A			Clerisei, Geistlichkeit	mehrere Wörter	
duhovništvo	s A			Clerisei, Geistlichkeit	mehrere Wörter	
duhovnik	m A		kužnički duhovnik; světovni duhovnik	Geistlicher, Priester; Pestprediger; Weltgeistliche	mehrere Wörter	
dumna	ž E			Ordensschwester	f.	
duša	ž E		prokleta duša; Bog i duša; tako mi duše!	Höllensbrand; bei meiner Treue	Mehrwortverbin- dung, Phrase	
duvna	ž E			Klosterfrau, Klosterjungfrau, Klosterschwester, Nonne, Ordensschwester	mehrere Wörter	
dvorište	s A		dvorište oko cárkve	Kirchhof	m.	
evangjelički	pridj.			Evangelisch	adj.	
evangjelist	m E			Evangelist	m.	
evangjelje	s A			Evangelium	n.	
evangjeoski	pridj.			Evangelisch	adj.	
evrien	m A			Hebräer	m.	
evrienski	pridj.			Hebräisch	adj.	
feud	m A		cárkveni feud (dar)	Altarlehen	n.	
franciškan	m A			Franziskaner	m.	
franciškanka	ž E			Franziscanernonne	f.	
fratar	m A		fratar proševni	Mönch, Ordensgeistliche; Bettelmönch	mehrere Wörter	
fratarski	pridj.			Mönchisch	adj.	
gárditelj	m A		gárditelj boga	Gottesverräther	m.	
glasiti	nesvr.		glasiti, razglasiti s predikaonice; fig. karati,	Abfanzeln	v. a.	
glavoredovništvo	s A			Prälatur	f.	
glavoredovnik	m A			Prälat	m.	
glavosěk	m A			Enthauptung	f.	
godina	ž E		godina od milosti	Gnadenjahr	n.	
godište	s A		godište od milosti	Gnadenjahr	n.	

gospojina, gospoja	ž E		velika gospojina, velika gospoja	Himmelfahrt	f.	(Mariä)
gréh	m A		gréh iztočni; gréh glavni; gréh smártni	Missethat, Sünde, Sündenfall; Erbsünde; Hauptsünde; Todsünde	mehrere Wörter	
grěšan	pridj.			Sündenvoll	adj.	
grěšiti	nesvr.			Sündigen	v. n.	
grěhota	ž E			Sünde	f.	
grěšnica	ž E			Sünderin	f.	
grěšnik	m A			Sünder, Missethäter	mehrere Wörter	
grěšnost	ž I			Sündlichkeit	f.	
grobje	s A			Gottesacker	m.	
gvardian	m A			Guardian	m.	
habit	m A	(kaludjerski)		Mönchskutte	f.	
haljina	ž E		popovska haljina; kárstna, kárštena haljina	Priesterrock; Taufkleid	mehrere Wörter	
historia	ž E		historia cárkovna	Kirchengeschichte	f.	
hod	m A		hod do cárkve	Kirchgang	m.	
hodočastje	s A			Pilgerschaft, Pilgrimschaft, Pilgerfahrt, Wallfahrt, Betfahrt	mehrere Wörter	
hodočastnica	ž E			Pilgerin	f.	
hodočastnik	m A			Pilger, Pilgrim, Wallfahrer, Wallfahrer	mehrere Wörter	
hodočastvo	s A			Pilgerschaft, Pilgrimschaft, Pilgerfahrt	mehrere Wörter	
htjeti	dv.		što bog hoće; Bog je takó htio	was Gott verhängt; Gott hat es einmal so geschickt	Mehrwortverbindung, Phrase	
hudoba	ž E			Teufel	m.	
hvala	ž E		bogu hvala, hvala bogu!	Gottlob, Gott sei Dank	mehrere Wörter, Mehrwortverbindung, Phrase	
hvaliti	nesvr.			Auspreisen	v. a.	
ići	nesvr.		ić u fratre; ići, poći na zavět, na oproštenje; ić se pričestiti	die Kutte anlegen; Wallfahrten; zum Abendmahl gehen	Mehrwortverbindung, Phrase	
idol	m A			Abgott	m.	
idoloklanjalac	m A			Göbendiener	m.	
idoloklanjalica	ž E			Göbendienerin	f.	
idolopoklonik	m A			Bilderanbeter, Bilderverehrer	mehrere Wörter	
idolopoklonstvo	s A			Göbendienst	m.	
ikona	ž E		ikona majke božje	Bild, Abbild; Marienbild	mehrere Wörter	
ikonoklanjalac	m A			Bilderanbeter	m.	
ikonopoklonstvo	s A			Bilderdienst, Bilderverehrung	mehrere Wörter	
ime	s A		kárstno ime, káršteno ime	Taufname, Vorname	mehrere Wörter	
inkvizicia	ž E			Keßgericht	n.	
inkvizitur	m A			Keßrichter	m.	
istověrac	m A			Religionsverwandte	m.	

Isukárst	m A			Christ, Christus	mehrere Wörter	
Isus	m A			Jesus	m.	
ivanja, ivanje	s A			Johannistag	n.	
izabiranje	s A		izabiranje pape	Papstwahl	f.	
izbaviti	svr.			Erlösen	v. a.	
izbavljenje	s A			Erlösung	f.	
izbičevati	svr.			Auspeitschen	v. a.	
izdanje	s A		izdanje svetog pisma	Bibelausgabe	f.	
izkupiti	svr.			Einlösen	v. a.	
izlěčenje	s A		izlěčenje čudnovito	Wundercur	f.	
izmoliti	svr.			Abbeten	v. a.	
izpoviděti, izpovidět se	svr.			Beichten, Anerkennen	mehrere Wörter	
izpověd	ž I			Anerkennung, Beichte, Beicht, Glaubensbekenntniß	mehrere Wörter	
izpovědanje	s A		izpovědanje věre	Religionsübung	f.	
izpovědati, izpovědat se	nesvr.			Beichten	v. a.; v. n.	
izpověst	ž I			Beichte, Beicht	mehrere Wörter	
izpovědaonica	ž E			Beichtstuhl	m.	
izpovědina	ž E			Beichtgeld	n.	
izpověditi	svr.			Anerkennen	v. a.	
izpovědnik	m A			Beichtvater, Beichtiger	mehrere Wörter	
jednověrac	m A			Glaubensgenöß, Religionsverwandte	mehrere Wörter	
jělo	s A		jělo postno	Fastenspeise	f.	
jezuita	m E			Jesuit	m.	
Jezus	m A			Jesus	m.	
jutrenja	ž E			Mette	f.	
kadilo	s A			Weihrauchfaß	n.	
kadionica, kadionik	ž E; m A			Weihrauchfaß	n.	
kalež	m A			Kelch	m.	
kaludjer	m A		kaludjer proševni	Mönch, Ordensbruder, Ordensgeistliche; Bettelmönch	mehrere Wörter	
kaludjerica	ž E			Nonne, Ordensschwester	mehrere Wörter	
kaludjerski	pridj.			Klösterlich, Mönchisch	mehrere Wörter	
kaludjerstvo	s A			Möncherei, Mönchswesen	mehrere Wörter	
kalvária, kalvarij	ž E; m A			Schedelstätte	f.	
kanonia	ž E			Canonicat	n.	
kanonički	pridj.			Canonisch	adj.	
kanonik	m A			Canonicus, Capitelherr, Capitular, Capitularherr, Chorherr, Domherr, Stiftsherr	mehrere Wörter	
kanonikinja	ž E			Stiftsfrau	f.	
kanonski	pridj.			Canonisch	adj.	

kapa	ž E	(kaludjerska)		Mönchskappe	f.	
kapela	ž E			Capelle, Beikirche, Tochterkirche, Filial	mehrere Wörter	
kapelan	m A			Capellan	m.	
kapelania	ž E			Capellanei	f.	
kapitul	m A			Domcapitel	n.	
kapitulski	pridj.			Stiftisch	m.	
kapituo	m A			Capitel, Stift	mehrere Wörter	
kaptol	m A		kaptol stolni, pàrvostolni	Capitel; Domcapitel	mehrere Wörter	
kapucin	m A			Capuciner	m.	
kapucinka	ž E			Capucinerin	f.	
karati	nesvr.		Bog kara zlo	Abfanzeln; Gott ist der Bestrafer des Bösen	mehrere Wörter; Mehrwortverbin- dung, Phrase	
kardinal	m A			Cardinal	m.	
kardinalstvo	s A			Cardinalswürde	f.	
karmelitan	m A			Carmeliter	m.	
kàrst	m A		kàrst sv. Andrie	Kreuz; Taufe, Kindtaufe, Wasserbad; Andreaskreuz	mehrere Wörter	
Kàrst	m A			Christus	m.	
kàrstionica	ž E			Taufstein	m.	
kàrstitelj	m A			Täufer	m.	
kàrstiti, kàrstit se	nesvr.		nova kàrstiti	Taufen; Kreuzen, sich, Kreuzigen, sich, Segnen; Wiedertaufen	mehrere Wörter	
kàrstjani	m. mn. A			Christenheit	f.	
kàrstjanin	m A		lažljiv, pretvoran kàrstjanin	Christ; Scheinchrist	mehrere Wörter	
kàrstjanka	ž E			Christin	f.	
kàrstjanski	pridj.			Christlich	adj.	
kàrstjanstvo	s A			Christenheit, Christenthum	mehrere Wörter	
kàrstnik	m A			Taufling	n.	
kàrstoboj	m A			Kreuzzug	m.	
kàrstonoša	m A			Kreuzträger	m.	
kàrstenje	s A		kàrstenje u potrebi	Taufe, Kindtaufe, Wasserbad; Nothtaufe	mehrere Wörter	
kartuzian	m A			Carthäuser-Mönch	m.	
kasa	ž E		kasa càrkovna	Gotteskasten	m.	
kaštigovati	nesvr.		Bog kaštiguje	Gott ist der Bestrafer des Bösen	Mehrwortverbin- dung, Phrase	
kateketa	m E			Katechet	m.	
katekizam	m A		katekizam za děcu	Katechismus	m.	
katoličanka	ž E			Katholikin	f.	
katoličanski	pridj.			Katholisch	adj.	
katolički	pridj.			Katholisch	adj.	
katoličkinja	ž E			Katholikin	f.	
katolik	m A			Katholik	m.	
kazniti	svr.		Bog kazni	Gott ist der Bestrafer	Mehrwortverbin-	

				des Bösen	dung, Phrase	
kći	ž I	(cárkva)		Tochterkirche	f.	
kerubin	m A			Cherub	m.	
kip	m A		kip od oltara; kip boga krivoga; kip čudotvorni; kip majke božje	Abbild; Altarblatt, Altarstich; Gößenbild; Gnadenbild, Wunderbild; Marienbild	mehrere Wörter	
klanjati	nesvr.			Anbethen	v. a.	
klauzura	ž E			Clausur	f.	
klecalo	s A			Betbank, Betstuhl, Stuhl	mehrere Wörter	
klobuk	m A		klobuk kardinalski	Cardinalshut	m.	
kloštar	m A			Mönchskloster	n.	
klupa	ž E			Stuhl	m.	
ključ	m A		ključ sv. Petra	Bindschlüssel	m.	
knjiga	ž E		knjiga molitvena; knjiga od prědikah	Gebetbuch, Betbuch; Predigtbuch	mehrere Wörter	
kolekta	ž E			Collecte	f.	
koludrica	ž E			Klosterfrau, Klosterjungfrau, Klosterschwester, Nonne, Ordensschwester	mehrere Wörter	
konsistorija	ž E			Consistorium	n.	
kor	m A	(od cárkve)		Chor; Emporkirche	mehrere Wörter	
koralista	m E			Choralist	m.	
korista	m E			Chorschüler, Chorist	mehrere Wörter	
korizma	ž E			Fasten, Fastenzeit	mehrere Wörter	
košulja	ž E		misna košulja; kárštena, kárstna košulja	Chorhemd; Taufhemd, Westerhemd	mehrere Wörter	
kradljivac	m A		kradljivac cárkovni	Kirchendieb	m.	
kralj	m A		tri kralja	Dreikönigsfest	n.	
kraljestvo	s A		kraljestvo nebesko; kraljestvo vražje, paklensko	Gnadenreich, Himmelreich; Höllenreich	mehrere Wörter	
krěpost	ž I		čudnovita krěpost	Wunderkraft	f.	
Krist	m A			Christ, Christus	mehrere Wörter	
krivnja, krivina	ž E			Sündenschuld	m.	
krivobožac	m A			Abgötter	m.	
krivobožan; krivobožno	pridj.; pril.			Abgöttlich	adj.	
krivobožica	ž E			Abgötterin	f.	
krivobožtvo	s A			Abgötterei	f.	
krivověrac	m A			Keßer	m.	
krivověran	pridj-			Irrgläubig	adj.	
krivověrka	ž E			Keßerin	f.	
krivověrnost	ž I			Irrgläubigkeit	f.	

krivovršski	pridj.			Keßerisch	adj.	
krivovršstvo	s A			Keßerei	f.	
krizma	ž E			Chrisam, Firmung, Firmelung	mehrere Wörter	
krizmanje	s A			Firmung, Firmelung	mehrere Wörter	
krizmati	nesvr.			Firmen, Firmeln	mehrere Wörter	
križ	m A		biskupski križ; križ sv. Andrie; križ Antunov; križ domaći	Kreuz; Bischofskreuz; Andreaskreuz; Antoniuskreuz; Hauskreuz	mehrere Wörter	
križar	m A			Kreuzträger	m.	
križat se	nesvr.			Kreuzen, sich, Kreuzigen, sich, Segnen	mehrere Wörter	
križevo	s A			Betttag	m.	
križoboj	m A			Kreuzzug	m.	
kropilo	s A			Weihwedel, Weihspengel	mehrere Wörter	
kropionik	m A			Weihwedel, Weihspengel	mehrere Wörter	
kruna	ž E		kruna od mučenika	Märterkrone	f.	
krunica	ž E			Rosenkranz	m.	(zum Beten)
kučma	ž E			Bischofsstab	m.	
kuća	ž E		kuća božja; parokova, župnikova kuća	Gotteshaus; Pfarrhaus, Pfarrwohnung	mehrere Wörter	
kum	m A		kárstni, káršteni kum	Taufpathe, Taufzeuge	m.	
kuma	ž E		kárstna kuma	Taufzeugin	f.	
kumir	m A			Abgott	m.	
kupiti	svr.			Colectiren	v. a.	
kúpljenje	s A		kúpljenje lemozine	Almosensammlung	f.	
kutia	ž E		kutia za lemozinu	Almosenbüchse	f.	
kvatre	ž mn. E			Frohnfasten	f.	
laik	m A			Klosterbruder	m.	
lajk	m A			Laie, Laienbruder	mehrere Wörter	
lajkinja	ž E			Laienschwester	f.	
lanac	m A	(reda)		Ordenskette	f.	
lažokárst	m A			Antichrist	m.	
lažopapa	m A			Gegenpapst	m.	
lemozina	ž E			Almosen	n.	
lemozinar	m A			Almosenier, Almosenpfleger	mehrere Wörter	
lemozinarstvo	s A			Almosenam, Almosenpflege	mehrere Wörter	
lemoznica	ž E			Almosenbüchse, Almosenkasten, Klingelbeutel	mehrere Wörter	
lěčenje	s A		lěčenje čudnovito	Wundercur	f.	
list	m A		kárstni list; list apostolski; list od zapovědih božjih	Taufschein; Apostelbrief; Denkzettel	mehrere Wörter	
luteran	m A			Lutheraner	m.	

luteranski	pridj.			Lutherisch	adj.	
luteranstvo	s A			Lutherthum	n.	
lěto	s A		lěto od milosti	Gnadenjahr	n.	
ljubav	ž I		za ljubav božju	um Gottes Willen	Mehrwortverbindung, Phrase	
malobraćanin	m A	(kaludjer)		Franziscaner	m.	
malověran	pridj.			Kleingläubig	adj.	
malověrnost	ž I			Kleingläubigkeit	f.	
manastir	m A		kartuzijanski; kapucinski	Kloster, Mönchkloster, Stift; Carthause, Carthäuserkloster; Capucinerkloster	mehrere Wörter	
manastirski	pridj.			Klösterlich, Stiftisch	mehrere Wörter	
maša	ž E		maša vėnčana	Messe (in der Kirche), Meßopfer; Brautmesse	mehrere Wörter	
matica	ž E		matica od kárštenja	Taufbuch	n.	
mesia	m E			Messias	m.	
meštar	m A		meštar od kapele; meštar reda kojega	Capellmeister; Ordensmeister	mehrere Wörter	
metnuti	svr.		metnuti u broj od svetacah	unter die Heiligen verseßen	Mehrwortverbindung, Phrase	
milosárdan	pridj.			Barmherzig, Erbarzungsvoll, Gnädig	mehrere Wörter	
milosárdje	s A			Barmherzigkeit, Erbarzen, Erbarzung, Gnade	mehrere Wörter	
milosárdnik	m A			Erbarmer	m.	
milost	ž I		milost imati	Gnade, Gnadenbezeugung, Gnadenzeichen, Mildthätigkeit, Barmherzigkeit, Begnadigung, Erbarzen, Erbarzung; Erbarzen, sich	mehrere Wörter	
milostinja	ž E			Collecte, Almosen	mehrere Wörter	
milostinjstvo	s A			Almosenamnt	n.	
milostiv	pridj.			Gnädig, Gnadenreich, Mildthätig, Barmherzig, Erbarzungsvoll	mehrere Wörter	
mir	m A		mir bogoštovni	Religionsfriede	f.	
misa	ž E		jutrinja, rana misa; misa vėnčana; cárna, mártačka misa; misa za dušu; velika misa	Messe (in der Kirche), Meßopfer, Meßamnt; Frühmette; Brautmese; Todtenamnt; Seelenamnt, Seelamnt; Hochamnt	mehrere Wörter	
misal	m A			Meßbuch	n.	
misionar	m A			Heidenbekehrer	m.	
mistik	m A			Mystiker	m.	
mistika	ž E			Mystik	f.	
mitra	ž E			Bischofshut, Bischofsmüße	mehrere Wörter	
město	s A			Stuhl	m.	
moć	ž I		čudnovita moć	Wunderkraft	f.	

moči	ž mn. I			Reliquien	pl. f.	
molište	s A			Oratorium	n.	
molitelj	m A			Beter	m.	
moliteljica	ž E			Beterin	f.	
moliti, molit se	nesvr.		molit se za koga; molit se Bogu; molit na izust, molit na pamet; molit se za oproštenje gréhah svojih	Beten, Anflehen; eine Fürbitte einlegen; sein Herz zu Gott erheben; Herbeten; Seine Sünden abbeten	mehrere Wörter. Mehrwortverbindung, Phrase	
molitva	ž E		molitva pokorna; molitva stolna; molitva jutarnja; molitva večernja; vruća, usárdna molitva; molitva gospodinova; rudarska molitva	Gebet, Andacht; Bußgebeth; Tischgebet; Morgengebet, Frühgebet, Morgensegen; Abendgebet, Abendandacht; Stoßgebet; Vaterunser; Berggebeth	mehrere Wörter	
molitvarica	ž E			Betbuch	n.	
molitvenik	m A			Betbuch	n.	
moljenje	s A		moljenje proštenja	Abbitte	f.	
monak	m A			Mönch	m.	
more	s A		čárljeno more	Schilfmeer	n.	
mučenica	ž E			Märthin	f.	
mučeničtvo	s A			Märterthum	n.	
mučenik	m A			Märthrer	m.	
muka	ž E		muka Isukárstova; muka paklena	Passion Christi; Höllenbrand	mehrere Wörter; Mehrwortverbindung, Phrase	
muzika	ž E		čárkvena muzika	Choral; Choralmusik	mehrere Wörter	
nadstojnik	m A			Präfect	m.	
nadvečerje	s A		nadvečerje vazmeno	Osterabend	m.	
namastir	m A		namastir kapucinski; ženski namastir	Kloster, Mönchskloster; Capucinerkloster; Nonnenkloster, Frauenkloster	mehrere Wörter	
naměstnik	m A		naměstnik biskupski	Chorbischof	m.	
napast	ž I			Anfechtung, Versuchung	mehrere Wörter	
napastnik	m A			Anfechter	m.	
narodjenje	s A		narodjenje Isusovo	Weihnachten, Weihnachtsfest	mehrere Wörter	
našastje	s A		našastje sv. križa	Kreuzerfindung	f.	
naučitelj	m A		lažljiv naučitelj	Irrlehrer	m.	
nauk	m A		nauk kárstjanski; nauk čárkovni; nauk za děcu; kriv, lažljiv nauk	Katechisation; Glaubenslehre; Kinderlehre; Irrlehre	mehrere Wörter	
navěštiti, navěštivati	svr.; nesvr.			Verkündigen	v. a.	
navěstitelj	m A			Verkündiger	m.	

navēštenje, navēštivanje	s A			Verkündigung, Aufgebot	mehrere Wörter	
nebeski	pridj.			Hehr	adj.	
nebo	s A			Himmel; Himmelreich	mehrere Wörter	
nebog	m A			Abgott	m.	
nebohod	m A			Himmelfahrt	f.	
nebožji	pridj.			Ungöttlich	adj.	
nedati	nesvr.		nedaj bože; nedaj bog	behüte Gott!; behüt' dich Gott!	Mehrwortverbin- dung, Phrase	
nedēlja	ž E		velika nedēlja; cvētna nedēlja; uskāršnja nedēlja; duhovska nedēlja	Marterwoche, Charwoche; Palmsonntag; Osterwoche; Pfingstwoche	mehrere Wörter	
negrēšan	pridj.			Unsündig, Unsündlich	mehrere Wörter	
negrēšnost	ž I			Unsündlichkeit	f.	
nekārstjanin	m A			Unchrist	m.	
nekārstjanski	pridj.			Unchristlich	adj.	
nemilosārdan	pridj.			Unbarmherzig, Ungnädig	mehrere Wörter	
nemilosārdje	s A			Unbarmherzigkeit, Ungnade	mehrere Wörter	
nemilost	ž I			Ungnade, Unbarmherzigkeit	mehrere Wörter	
nemilostan	pridj.			Ungnädig	adj.	
nemilostiv	pridj.			Unbarmherzig	adj.	
nepobožan	pridj.			Unandächtig	adj.	
neprijatelj	m A			Anfechter	m.	
nesmiljen	pridj.			Ungnädig	adj.	
nesvet	pridj.			Unheilig	adj.	
obārnūt se	svr.			Kehren, sich	v. r.	
obavljati	nesvr.		obavljat službu božju	den Gottesdienst halten	Mehrwortverbin- dung, Phrase	
običajnik	m A			Kirchenbuch	n.	
obračalac	m A		obračalac poganah	Heidenbekehrer	m.	
obratiti, obratit se	svr.		obratit, obratjat u pepeo	Kehren, sich; Aeschern	mehrere Wörter	
očistilo	s A			Fegefeuer	n.	
očištenje	s A		očištenje mariino	Lichtmesse	f.	
od	prij.		od novoga testamenta, zakona	Neutestamentlich	adj.	
odēlo	s A		odēlo cārkveno	Meßgewand	n.	
odkupitelj	m A			Erlöser	m.	
odkupiti	svr.			Erlösen, Einlösen	mehrere Wörter	
odkupljenje	s A			Erlösung	f.	
odmetan	pridj.			Abtrünnig	adj.	
odmetat se, odmetnut se	nesvr.; svr.			Abschwören	v. a.	
odmetnica	ž E			Abtrünnige	f.	
odmetnik	m A			Abtrünnige	m.	

odmetnost	ž I			Abtrünnigkeit	f.	
odpadan	pridj.			Abtrünnig	adj.	
odpadnica	ž E			Abtrünnige	f.	
odpadnik	m A			Abtrünnige	m.	
odpadnost	ž I			Abtrünnigkeit	f.	
odpasti	svr.			abtrünnig werden	Mehrwortverbindung	
odpros	m A			Abbitte	f.	
odpustiti	svr.		odpustiti grēh	Vergeben	v. a.	
odpuštenje	s A			Vergebung	f.	
odricat se, odreći se	nesvr.; svr.		odricat se, odreći se věre	abtrünnig werden; die Religion abschwören	Mehrwortverbindung, Phrase	
odrěšiti, odrěšivati	svr.; nesvr.			Absolviren	v. a.	
ogledalo	s A		ogledalo od izpovědi	Beichtspiegel	m.	
okó	prij.		okó uzkársa	um Ostern	Mehrwortverbindung	
oltar	m A		oltar veliki; oltar krivoga boga	Altar; Choraltar, Frohnaltar, Hauptaltar, Hochaltar; Gößenaltar	mehrere Wörter	
opačina	ž E			Verruchtheit	f.	
opat	m A			Abt	m.	
opatia	ž E			Abtei	f.	
opatica	ž E			Aebtissin	f.	
opatov	pridj.			Abtlich	adj.	
opatovina	ž E			Abtei	f.	
opatski, opatovski	pridj.			Abtlich	adj.	
opepeliti	svr.			Aeschern	v. a.	
oprostiti	svr.			Absolviren, Vergeben	mehrere Wörter	
oprostiv	pridj.			Abbitlich	adj.	
oproštenje	s A		oproštenje podpuno, obilno, obilato	Vergebung, Begnadigung; Wallfahrt; Kirchenfest, Kirchmesse, Kirchweihe, Kirchweihfest, Kirmse; vollkommener Ablaß	mehrere Wörter; Mehrwortverbindung, Phrase	
oratorij	m A			Oratorium	n.	
oskvárnuti	svr.		oskvárnuti stvari svete	sich an heiligen Dingen vergreifen	Mehrwortverbindung, Phrase	
ostatci	m mn. A		ostatci od svetacah	Reliquien	pl. f.	
ostia	ž E			Abendmahlsbrot, Hostie	mehrere Wörter	
osuda	ž E		osuda svetoga pisma	Bibelausspruch	m.	
osveta	ž E		vojna osveta	Kreuzzug	m.	
otac	m A		otac duhovni; carkveni otac; sveti otci	Beichtvater, Gewissensrath; Kirchvater; Kirchenväter	mehrere Wörter	
otajan	pridj.			Geheimnißvoll	adj.	
otajanstven	pridj.			Geheimnißvoll, Mystisch	mehrere Wörter	
otajanstvenik	m A			Mystiker	m.	
otajstva	s mn. A			Mysterien	pl.	

otajstvo	s A			Geheimniß, Heimlichkeit, Mystik	mehrere Wörter	
otčenaš	m A			Paternoster	n.	
pakao	m A			Hölle	f.	
paklen, paklenski	pridj.			Höllisch	adj.	
panaćur	m A			Kirchenfest	n.	
papa	m E			Papst, Pabst	mehrere Wörter	
papin	pridj.			Päpstlich	adj.	
papinac	m A			Papist, Päbstler	mehrere Wörter	
papinski	pridj.			Päpstlich	adj.	
papinstvo	s A			Papstthum	n.	
papista	m E			Papist	m.	
papistički	pridj.			Papistisch	adj.	
parok	m A			Pfarrer	m.	
parokia	ž E			Pfarrre, Sprengel, Kirchspiel	mehrere Wörter	
parokianac	m A			Pfarrgenosse, Pfarrkind	mehrere Wörter	
pārvenstvo	s A			Primat	n.	
pārvestolnik	m A			Primas	m.	
pastēr	m A		pastēr duhovni	Seelenhirt	m.	
patrice	ž mn. E			Rosenkranz	m.	(zum Beten)
pedepsati	nesvr.		Bog pedepsa	Gott ist der Bestrafer des Bösen	Mehrwortverbin- dung, Phrase	
pepeliti	nesvr.			Aeschern	v. a.	
pepeljaviti	nesvr.			Aeschern	v. a.	
petak	m A		veliki petak	Charfreitag, Rüsttag	mehrere Wörter	
pismo	s A		sveto pismo; sveto pismo s kipovi; sveto pismo s protumačenjem; pismo apostolsko; pismo kāršteno; vēčano pismo	Bibel; Bilderbibel; Bibelwert; Apostelbrief; Geburtsbrief; Tauschein	mehrere Wörter	
pitanje	s A		pitanje proštenja	Abbitte	f.	
pēsma	ž E		pēsma, pēsan cārkovna; pogrebna pēsma; pēsma od pokore, pēsma, pēsan pokorna	Kirchenlied, Kirchengesang; Grablied; Bußlied, Bußpsalm	mehrere Wörter	
pēvač, pēvac	m A		pēvač, pēvac cārkvēni	Choralist	m.	
plašt	m A			Bischofsmantel	m.	
platja	ž E		platja od izpovēdi	Beichtgeld, Beichtpfennig	mehrere Wörter	
plovan	m A			Pfarrer	m.	
plovania	ž E			Pfarrre, Sprengel, Pfarrkirche	mehrere Wörter	
po	prij.		po pismu svetom	Bibelmäßig	adj.	
pobožan, pobožno	pridj.			Andächtig, Fromm, Gottesfürchtig, Gottselig, Religiös	mehrere Wörter	

pobožnost	ž I		pobožnost večernja; pobožnost laživa	Andacht, Frömmigkeit, Gottseligkeit, Religiösität; Abendandacht; Andächtelei	mehrere Wörter	
poděliti	svr.		poděliti milost	Begnadigen	v. a.	
poděljenje	s A		poděljenje dobročinstva (cárkvenoga)	Verpfründung	f.	
podložiti	svr.		parokii, plovanii podložiti	Einpfarren	v. a.	
pogan	pridj.			Unchristlich	adj.	
poganin	m A			Heide, Unchrist	mehrere Wörter	
poganski	pridj.			Heidnisch	adj.	
poganstvo	s A			Heidenthum	n.	
poglavarstvo	s A		poglavarstvo popovsko	Hohepriesterthum	n.	
poglavica	m E		poglavica popovska	Hohepriester	m.	
poglavice	m mn. E		poglavice popovske	Hohepriesterlich	adj.	
pogled	m A		pogled milostiv	Gnadenblick	m.	
pogreb	m A			Beerdigung, Bestattung	mehrere Wörter	
pokajan	pridj.			Bußfertig	adj.	
pokajanje	s A			Buße	f.	
pokajat se	svr.			Büßen	v. n.	
pokarati	svr.			Abfanzeln	v. a.	
pokárstiti	svr.			Taufen	v. a.	
pokop	m A			Beerdigung, Begrabung, Bestattung	mehrere Wörter	
pokopati	svr.			Beerdigen	v. a.	
pokora	ž E		pokora očita	Abbüßung, Buße, Kasteiung; Kirchenbuße	mehrere Wörter	
pokoriti	svr.			Kasteien	v. a.	
pokornica	ž E			Beichtkind, Büßerin	mehrere Wörter	
pokornik	m A			Beichtiger, Beichtkind, Büßer	mehrere Wörter	
pokrivač	m A		pokrivač od oltara	Altardecke	f.	
polag	prij.		polag svetog pisma	Biblich	adj.	
polnočnica, polnočka	ž E			Christmesse, Christmette, Mette	mehrere Wörter	
poluvěrac	m A			Keßer	m.	
poluvěrka	ž E			Keßerin	f.	
poluvěrski	pridj.			Keßerisch	adj.	
poluvěrstvo	s A			Keßerei	f.	
pomazanje	s A		poslednje pomazanje	letzte Oelung	Mehrwortverbin- dung, Phrase	
pomilovati	svr.		gospodine pomiluj	Kyrie eleison	Mehrwortverbin- dung, Phrase	
pomoć	ž I		Bog vam bio u pomoći	gnade euch Gott!	Mehrwortverbin- dung, Phrase	
ponočnica, pónočka	ž E			Christmesse, Nachtmette	mehrere Wörter	
pop	m A		světovni pop; baalov pop	Priester, Geistlicher; Laienpriester;	mehrere Wörter	

				Baalspaffe		
popinja	ž E			Priesterin	f.	
popovi	m mn. A			Geistlichkeit	f.	
popovski	pridj.			Pfaffenmäßig, Pfäffisch, Priesterlich	mehrere Wörter	
popovstvo	s A			Priesteramt, Priesterschaft, Priesterstand, Priesterthum, Geistlichkeit	mehrere Wörter	
popovština	ž E			Pfafferei	f.	
porta	ž E		porta oko cárkve	Kirchhof	m.	
porugivalac	m A		porugivalac věre	Religionpötter	m.	
post	m A		post veliki	Fasten, Fasttag; Fastenzeit	mehrere Wörter	
postiti, postit se	nesvr.			Fasten	v. n.	
posveta	ž E			Weihe, Weihung, Canonisierung, Canonisation	mehrere Wörter	
posvetilište	s A		posvetilište večernje; posvetilište od pokore; posvetilište bogu krivomu	Aufopferung, Meßopfer; Abendopfer; Sündopfer; Gößenopfer	mehrere Wörter	
posvetiti	svr.			Weihen, Einweihen, Canonisiren, Aufopfern, Einsegnen, Heiligen, Heiligsprechen	mehrere Wörter	
posvetjenje	s A	(u misi)	posvetjenje vode	Weihe, Weihung, Einweihung, Canonisierung, Canonisation, Aufopferung, Einsegnung, Seligsprechung, Heiligung, Heiligsprechung; Wandlung (bei den Katholiken); Wasserweihe	mehrere Wörter	
potop	m A			Sündfluth	f.	
potvárditi	svr.			Firmen, Firmeln, Einsegnen	mehrere Wörter	
potvárdjenje	s A			Firmung, Firmelung, Einsegnung	mehrere Wörter	
pověřiti	svr.		pověřiti komu otajstvo	in ein Geheimniß einweihen	Mehrwortverbin- dung, Phrase	
pozdravljenje	s A			Betglocke	f.	
požup	m A			Kirchner, Küster, Meßner, Sacristan	mehrere Wörter	
prakatur	m A			Kirchner	m.	
praotac	m A			Altvater	m.	
praotci	m mn. A			Altvordern	m. pl.	
praroditelj	m A			Altvater	m.	
prati	nesvr.		prati, oprati (grěh); prati, oprati grěhe svoje postom	Abbüßen; seine Sünden durch Fasten abverdienen	Mehrwortverbin- dung, Phrase	
pravo	s A		pravo cárkovno	Kirchenrecht	n.	
pravoslavan	pridj.			Rechtgläubig	adj.	

pravoslavnost, pravoslavje	ž I; s A			Rechtgläubigkeit	f.	
pravovčeran	pridj.			Rechtgläubig	adj.	
pravovčerni	pridj.			Gläubige	m.	
pravovčernost	ž I			Rechtgläubigkeit	f.	
prebenda	ž E			Pfründe	f.	
predika, prëdika	ž E		predika jutarnja; predika večernja; pârva, nastupna, početna predika; svakdanja predika; predika od prokušanja; predika od pokore	Predigt; Frühpredigt; Vesperpredigt; Antrittspredigt; Wochenpredigt; Probepredigt; Bußpredigt	mehrere Wörter	
predikač	m A		svakdanji predikač	Prediger, Kanzelredner; Wochenprediger	mehrere Wörter	
predikačtvo	s A			Predigtamt	n.	
predikaonica	ž E			Kanzel	f.	
predikati	nesvr.		predikati, predikovati što komu	Predigen; Vorpredigen	mehrere Wörter	
predikatur	m A			Prediger	m.	
prefekt	m A			Präfect	m	
prekârstiti	svr.			Umtaufen	v. a.	
prelat	m A			Prälat	m.	
prelatura	ž E			Prälatur	f.	
prepozit	m A		prepozit kapitulski	Propst, Propst; Domprobst	mehrere Wörter	
prepozitora, prepozitura	ž E		prepozitora kapitulska	Probstei; Domprobstei	mehrere Wörter	
prepušt	m A		prepušt kapitulski	Domprobst	m.	
prepuštia	ž E		prepuštia kapitulska	Domprobstei	f.	
presvet	pridj.			Allerheiligst	adj.	
prevendar	m A			Pfründer	m.	
pribijati	nesvr.		pribijati čavlom	Annageln	v. a.	
pribijen	pridj.		pribijen čavli	Nagelfest	adj.	
pričesnik	m A			Communicant	m.	
pričest	ž I			Communion, Abendmahl, Nachtmahl	mehrere Wörter	
pričestiti; pričestit se	svr.		pričestiti umirajućega; pričestiti boleznika	Communiciren; einen Sterbenden berichten; einen Kranken abspesen	Mehrwortverbindung, Phrase	
pričestjivati se	nesvr.		pričestjivati koga	einem das Abendmahl geben	Mehrwortverbindung, Phrase	
pričestjenje	s A			Communion, Nachtmahl	mehrere Wörter	
prikârstitelj	m A			Wiedertäufer	m.	
prikârstiti	svr.			Wiedertaufen	v. a.	
prikârštenje	s A			Wiedertaufe	f.	
prikivanje	s A	(čavlom)		Annagelung	f.	
prilika	ž E		prilika boga krivoga; prilika čudotvorna	Bild, Abbild; Götzenbild; Gnadenbild	mehrere Wörter	

primacia	ž E			Primat	n.	
primas	m A			Primas	m.	
priněti	svr.		priněti, prinositi na posvětilište	Aufopfern	v. a.	
pripovědalac	m A		svakdanji pripovědalac; pripovědalac večernji	Prediger; Wochenprediger; Vesperprediger	mehrere Wörter	
pripovědati	nesvr.			Predigen	v. a.	
pripovědnik	m A			Prediger	m.	
pristrošak	m A		pristrošak od cárkve	Vorkirche	f.	
prístup	m A	(od mise)		Eingang	m.	
prisutnost	ž I		prisutnost duha	Geistesgegenwart	f.	
prišastje	s A	(gospodinovo)		Advent	m.	
priupasti	svr.		priupasti, priupadati u grěhe	in Sünden zurückfallen	Mehrwortverbin- dung, Phrase	
priznanje	s A			Anerkennung	f.	
priznati	svr.			Anerkennen	v. a.	
procesia	ž E			Procession, feierlicher Aufzug, Umgang, Umzug, Zug	mehrere Wörter	
proklestvo	s A			Kirchenbann	m.	
proklet	prídj.			Heillos	adj.	
propetje	s A			Kreuzigung	f.	
propověd	ž I			Predigt	f.	
propovědalac	m A			Kanzelredner	m.	
propovědati	nesvr.			Predigen	v. a.	
propovědnictvo	s A			Predigtamt	n.	
propovědnik	m A			Prediger	m.	
proslaviti	svr.			Verklären	v. a.	
prostiv	prídj.			Abbittlich	adj.	
prošenje	s A			Betttag; Procession	mehrere Wörter	
prošnja	ž E		prošnja neuslišana; ponizna prošnja	Fehlbitte; Anflehung	mehrere Wörter	
proštenje	s A			Vergebung	f.	
protestant	m A			Protestant	m.	
protestantički	prídj.			Protestantisch	adj.	
protestantkinja	ž E			Protestantin	f.	
protopop	m A			Oberpfarrer, Oberpriester	mehrere Wörter	
providěti	svr.		providěti dobročinstvom (cárkvenim)	Verpfänden	v. a.	
providjenje, providjenstvo	s A		providjenje božje	Gottes Fügung; die göttliche Führung	Mehrwortverbin- dung, Phrase	
psalam	m A		psalam pokorni	Bußpsalm	m.	
psalamnik	m A			Psalmist	m.	
psalmista	m E			Psalmist	m.	
pun	prídj.		pun grěhah	Sündenvoll	adj.	
purgatorij	m A			Fegefeuer	n.	

put	m A		put spasenja; put križa, križni put; put do cárkve	Heilsordnung; Kreuzweg (in den Kirchen); Kirchgang	mehrere Wörter	
putnica	ž E		pobožna putnica	Pilgerin, Wallfahrer, Wallfahrer	mehrere Wörter	
putnik	m A		putnik pobožni	Pilger, Pilgrim, Wallfahrer, Wallfahrer	mehrere Wörter	
putovanje	s A		pobožno putovanje	Pilgerschaft, Pilgrimschaft, Pilgerfahrt	mehrere Wörter	
račun	m A		račun cárkovni	Kirchenrechnung	f.	
rajski	pridj.			Hehr	adj.	
rat	m A		rat križarski; rat bogoštovni	Ritterzug; Religionskrieg	mehrere Wörter	
razdor	m A		razdor, razkol bogoštovni	Religionstrennung	f.	
razglasiti	svr.		razglasit za svetca	Canonisiren	v. a.	
razkolništvo	s A			Religionstrennung	f.	
razpeti	svr.			Kreuzigen	v. a.	
razpinjanje; razpetje	s A			Kreuzigung	f.	
razumjeti	svr.		tko se razumie u bibliu	Bibelfest	adj.	
red	m A		sveti red; red redovnički; red kaludjerski; red benediktinski; celestinski red; proševni red, red prosečih (fratarah); karmelitanski red; red templarski	Weihe, Weihung; Priesterweihe; Mönchsorden; Benedictinerorden; Cölestinerorden; Bettelorden; Carmeliterorden; Tempelorden	mehrere Wörter	
rediti	nesvr.		rediti koga	Weihe, Weihung	mehrere Wörter	
redovnica	ž E			Priesterin	f.	
redovnici	m mn. A			Geistlichkeit	adj.	
redovnički	pridj.			Priesterlich	adj.	
redovništvo	s A			Priesteramt, Priesterschaft, Priesterstand, Priesterthum	mehrere Wörter	
redovnik	m A			Geistlicher, Ordensgeistliche, Priester	mehrere Wörter	
reformacia	ž E			Reformation	f.	
reformat	m A			Reformirte	m.	
reformiran	pridj.			Reformirt	adj.	
reformirati	nesvr.			Reformiren	v. a.	
relikvie	ž mn. E			Reliquien	pl. f.	
reč	ž I		reč božja	Gotteswort, Predigt	mehrere Wörter	
ritual	m A			Kirchenbuch	n.	
riza	ž E			Meßgewand	n.	
ruka	ž E		ruka božja	Finger Gottes	Mehrwortverbin- dung, Phrase	
sabiranje	s A		sabiranje lemozine	Almosensammlung	f.	
sabirati	nesvr.			Colectiren	v. a.	
sabor	m A		sabor cárkveni	Kirchenversammlung,	mehrere Wörter	

				Synode		
saboran	pridj.			Synodisch	adj.	
sačuvati	svr.		bože me sačuvaj; sačuvaj bože; sačuvaj bog	das sei fern von mir; behüte Gott!; behüt' dich Gott!	Mehrwortverbindung, Phrase	
sagrěšiti	svr.			Sündigen	v. n.	
sagrěšenje	s A			Sündenfall	m.	
sahraniti	svr.			Beerdigen	v. a.	
sahranjenje	s A			Beerdigung, Begrabung, Bestattung	mehrere Wörter	
sakrament, sakramenat	m A		oltarski sakrament; sveti sakramenat	Sacrament; Allerheiligste; Hochwürdige, Liebesmahl Christi	mehrere Wörter; Mehrwortverbindung, Phrase	
sakramentalan; sakramentaoski	pridj.			Sacramentlich	adj.	
sakristia	ž E			Sacristei	f.	
salam	m A		salam pokorni	Bußpsalm	m.	
saltěr	m A			Psalter, Psalmbuch	mehrere Wörter	
samostan	m A		samostan koludarski; benediktinski samostan; samostan kapucinski; samostan kartuzianski	Kloster, Mönchskloster; Nonnenkloster; Benedictinerkloster; Capucinerkloster; Carthause, Carthäuserkloster	mehrere Wörter	
samostanski	pridj.			Klösterlich	adj.	
samoživac	m A			Mönch	m.	
sbor	m A			Chor	m.	
sbornik	m A			Betbuch	n.	
serafin	m A			Seraph, Seraphin	mehrere Wörter	
shodan	pridj.		shodan, skladan, podoban pismu svetomu	Bibelmäßig	adj.	
silas	ž E		čudnovita sila	Wunderkraft	f.	
simonia	ž E			Simonie	f.	
sinagoga	ž E			Judenschule	f.	
sinod	m A			Synode	f.	
sinodski	pridj.			Synodisch	adj.	
sišastje	s A		sišastje, silazak nad pakao	Höllenfahrt	f.	
skapular	m A			Scapulier	m.	
skrušen	pridj.			Bußfertig	adj.	
slava, slavljenje	ž E; s A			(heiligenschein) Glorie; Verklärung	mehrere Wörter	
slaviti	nesvr.		slaviti koi blagdan; slaviti i hvaliti Boga	Verklären, Auspreisen, Benedeien, Celebriren, ein Fest feiern; ein Fest begehen; Gott loben und preisen	mehrere Wörter; Mehrwortverbindung, Phrase	
sloboda	ž E		sloboda bogoštovna	Religionsfreiheit	f.	
sluga	m E		sluga carkovni	Kirchendiener	m.	
služba	ž E		služba božja, služba carkovna	Kirchenamt, Kirchendienst, Meßamt, Gottesdienst	mehrere Wörter	

smärt	ž I		smärt od mučenika	Märtertod	m.	
smilovanje, smiljenje	s A			Erbarmen, Erbarmung	mehrere Wörter	
smilovat se, smilit se	svr.		neka vam se Bog smiluje	Erbarmen, sich; gnade euch Gott!	mehrere Wörter; Mehrwortverbindung, Phrase	
smiljen	pridj.			Erbarnungsvoll, Gnädig	mehrere Wörter	
sotona	m E			Satan	m.	
sotonski	pridj.			Satanisch	adj.	
spas	m A			Erlöser	m.	
spasenje	s A			Erlösung, Seligkeit, Heil, Ausweg	mehrere Wörter	
spasitelj	m A			Erlöser	m.	
spasiti	svr.			Erlösen	v. a.	
spasovo	s A			Himmelfahrt	f.	(Christi)
sprava	ž E		sprava carkovna	Kirchengeräthe	n.	
srčda	ž E		čista srčda	Aschermittwoch	m.	
stališ	m A		stališ kaludjerski, stališ redovnički	Mönchsstand, Priesterstand	mehrere Wörter	
stanje	s A		stanje kaludjersko	Mönchsstand	m.	
starešina	m E		starešina carkovna	Kirchenälteste, Kirchenpfleger, Kirchenvorsteher	mehrere Wörter	
stol	m A		stol božji, stol gospodinov	Gottestisch, der Tisch des Herrn	mehrere Wörter; Mehrwortverbindung, Phrase	
strah	m A		strah božji; strah smärtan	Gottesfurcht; Höllenangst	mehrere Wörter	
stupiti	svr.		stupit na predikaonicu	die Ranzel betreten	Mehrwortverbindung, Phrase	
sud	m A		sud duhovni; sud božji; strašni sud; sud za poluvërce	Consistorium; Gottesurtheil; Weltgericht; Keßbergericht	mehrere Wörter	
sudac	m A		sudac poluvërakah	Keßerrichter	m.	
sveblag	pridj.			Allgütig	adj.	
svečan, svečano	pridj.; pril.			Feierlich, Feiertäglich, Festlich	mehrere Wörter	
svečanost	ž I		svečanost ukopna	mehrere Wörter	mehrere Wörter	
svemoguć, svemogućan, svemog	pridj.			mehrere Wörter	mehrere Wörter	
svet, sveto	pridj.; pril.			Heilig, Gottselig, Gottesdienstlich, Hehr	mehrere Wörter	
sveta	pridj.			Heilige	f.	
svetac	m A			Heiliger; Feier, Feiertag, Fest, Festtag	mehrere Wörter	
sveti	pridj.		svi sveti (blagdan)	Heiliger; Allerheiligen	mehrere Wörter	
svetica	ž E			Heilige	f.	
svetinja	ž E			Heiligthum	n.	
svetište, svetnica	s A; ž E			Heiligthum	n.	
svetitelj	m A			Heiligmacher	m.	
svetiti	nesvr.			Heiligen, Weihen, Canonisiren, ein Fest feiern	mehrere Wörter; Mehrwortverbindung, Phrase	
svetjenica	ž E			Priesterin	f.	

svetjenički	pridj.			Priesterlich	adj.	
svetjeničtvo	s A			Priesteramt, Priesterschaft, Priesterthum	mehrere Wörter	
svetjenik	m A			Priester	m.	
svetjenje	s A		svetjenje vode	Heiligung, Seligsprechung, Feierung; Wasserweihe	mehrere Wörter	
svetkovan, svetkovano	pridj.			Feierlich, Festlich	mehrere Wörter	
svetkovanje	s A			Feierung	f.	
svetkovati	nesvr.			ein Fest begehen, ein Fest feiern	mehrere Wörter; Mehrwortverbin- dung, Phrase	
svetkovina	ž E		svetkovina ukopna; svetkovina od mira; velika svetkovina	Feiertag, Fest, Festtag, Festlichkeit	mehrere Wörter	
svetogárdje	s A			Frevel	m.	(in heiligen Sachen)
svetohranište	s A			Tabernakel	n.	
svetokradac	m A			Kirchenräuber	m.	
svetokradja	ž E			Kirchenraub	m.	
svetoprodaja	ž E			Simonie	f.	
svetost	ž I			Heiligkeit	f.	
svetotajan	pridj.			Sacramentlich	adj.	
svetotajstvo	s A			Sacrament	n.	
svetotvoran	pridj.			Heiligmachend	adj.	
svetotvorje	s A			Heiligmachung	f.	
svevidec	pridj.			Allsehend	adj.	
sveznan, sveznajuč	pridj.			Allwissend	adj.	
svět	m A		svět duhovah, svět duhovni	Geisterwelt, die geistige Welt	mehrere Wörter; Mehrwortverbin- dung, Phrase	
světnjak	m A		světnjak od oltara	Altarleuchter	m.	
svědočba	ž E		svědočba od věčanja	Trauschein	m.	
světlo	s A		světlo marinje	Lichtmesse	f.	
světovnjak	m A			Laie	m.	
škrinja	ž E		škrinja za lemozinu	Almosenkasten	m.	
škrinjica	ž E		škrinjica za milostinju; škrinjica za relikvie	Gotteskasten; Reliquienskästchen	mehrere Wörter	
škropionik	m A			Weihwedel, Weihsprengel	mehrere Wörter	
štap	m A		pastěrski štap	Bischofsstab	m.	
štovati	nesvr.		koga preko měre štovati	Anbethen; einen abgöttlich verehren	mehrere Wörter; Mehrwortverbin- dung, Phrase	
tabernakul	m A			Anbethen	v. a.	
tajan	pridj.			Geheimnißvoll	adj.	
tajna	ž E			Geheimniß, Heimlichkeit	mehrere Wörter	
tamjan	m A			Weihrauch	m.	

tamjanica	ž E			Wehrauchsbüchse	f.	
tárpeza	ž E		tárpeza božja, tárpeza gospodinova	Gottestisch, der Tisch des Herrn	mehrere Wörter; Mehrwortverbin- dung, Phrase	
tárpěti	nesvr.			Abbüßen	v. a.	
tat	m A		tat cárkovni	Kirchendieb, Kirchenräuber	mehrere Wörter	
templar	m A			Tempelherr, Tempelritter	mehrere Wörter	
tentacia	ž E			Anfechtung	f.	
teolog	m A			Gottesgelehrter, Theolog	mehrere Wörter	
teologia	ž E			Gottesgelahrtheit, Gottesgelehrsamkeit, Theologie	mehrere Wörter	
teologički	pridj.			Theologisch	adj.	
testament	m A		u testamentu, po testamentu	Testamentisch, Testamentlich	mehrere Wörter	
tělo	s A		tělo gospodinovo, sv. tělo	Frohleichnam, Liebesmahl Christi	mehrere Wörter; Mehrwortverbin- dung, Phrase	
tjedan, tédanj	m A		veliki tjedan; vazmeni tjedan	Charwoche; Osterwoche	mehrere Wörter	
torbica	ž E		torbica za milostinju	Klingelbeutel	m.	
trapiti	nesvr.			Kasteien	v. a.	
trapljenje	s A			Kasteiung	f.	
trepet	m A		veliki trepet	Höllenangst	f.	
trojaki	pridj.			Pfingsten, Pfingstfest	mehrere Wörter	
tumačenje	s A		tumačenje svetoga pisma	Bibelauslegung	f.	
tumačnik	m A		tumačnik, tumačitelj svetoga pisma	Bibelausleger	m.	
ubrus	m A		ubrus od oltara	Altartuch	n.	
učiniti	svr.		učiniti za svetca; učinit, da se tko odmetne	Canonisiren; abtrünnig machen	mehrere Wörter; Mehrwortverbin- dung	
učitelj	m A		učitelj u věri	Katechet	m.	
učiti	nesvr.		učit nauk kárstjanski	Katechisiren	v. a.	
udariti	svr.		udario, šinuo grom u cárkvu	der Blitzstrahl fuhr in die Kirche	Mehrwortverbin- dung, Phrase	
ufati	nesvr.		ufat (se) u boga	auf Gott haren, auf Gott hoffen	mehrere Wörter; Mehrwortverbin- dung, Phrase	
ukloniti	svr.		htět ukloniti, odvratiti, odvárnut nevrěme, oluju, nepogodu molitvom	das Gewitter abbeten wollen	Mehrwortverbin- dung, Phrase	
ukop	m A			Begrabung, Bestattung	mehrere Wörter	
ulje	s A		sveto ulje	Salböl, Chrisam	mehrere Wörter	
uněti	svr.		unět medju svetce	Heiligsprechen	v. a.	
ura	ž E		ura od molitve	Betstunde	f.	
ure	ž mn. E		ure kanoničke	Choramt	n.	
ures	m A		ures cárkovni	Kirchenschmuck	m.	
usěkovanje	s A		usěkovanje sv. Ivana kárstitelja	Enthauptung Johannis des Täufers	Mehrwortverbin- dung, Phrase	

uskárs	m A			Ostern, Osterfest, Auferstehung, Auferstehungsfest	mehrere Wörter	
uskársnuti	svr.			Auferstehen	v. n.	
uskársnutje	s A			Auferstehung, Erstehung	mehrere Wörter	
uskársnuvši	glag. pril. prol.			Auferstanden	adj.	
uskáršnji	pridj.			Oesterlich	adj.	
uskrisiti	svr.			Auferwecken	v. a.	
uskrišenje	s A			Auferweckung	f.	
uslišenje	s A			Erhörung	f.	
uslišiti	svr.			Erhören	v. a.	
uvesti	svr.		uvest u napast	in Versuchung führen	Mehrwortverbindung, Phrase	
uzašastje	s A		uzašastje gospodinovo; uzašastje (tëlesah nebeskih)	Himmelfahrt (Christi), die Auffahrt Christi; Aufsteigung	Mehrwortverbindung, Phrase	
uzdanje	s A		Bog je moje uzdanje	Gott ist mein Berather	Mehrwortverbindung, Phrase	
uzdignutje	s A		uzdignutje sv. križa	Kreuzerhöhung	f.	
uziči	svr.		uzić na nebo	gen Himmel fahren	Mehrwortverbindung, Phrase	
uzkársnuti	svr.			Erstehen	v. n.	
uzkrisiti	svr.			von dem Tode erwecken	Mehrwortverbindung, Phrase	
uzrok	m A		uzrok biti, da se tko odmetne	abtrünnig machen	Mehrwortverbindung	
užupiti	svr.			Einpfarren	v. a.	
vangjelista	m E			Evangelist	m.	
vangjelje	s A			Evangelium	n.	
vapijuć	glag. pril. sad.		u nebo vapijuć	Himmelschreiend	adj.	
vaskresenie	s A			Ostern	f.	
vazam	m A			Ostern, Osterfest, Auferstehungsfest	mehrere Wörter	
vazmen	pridj.			Oesterlich	adj.	
večer	ž I		večer pred uskáršom	Osterabend	m.	
večera	ž E		poslédnja, tajna večera	Abendmahl	n.	
večernja	ž E			Abendmesse, Vesper	mehrere Wörter	
vikar	m A		vikar biskupski	Vicar; Chorbischof	mehrere Wörter	
vikarstvo	s A			Vicariat	n.	
višnji	m -eg	(bog)		der Höchste	m.	(Gott)
vitez	m A		vitez kárstonosni	Kreuzritter	m.	
věra	ž E		věra kárstjanska; kriva věra; věra u čudesu; věra i bog; věre mi	Glaube, Glaubensbekenntniß; Christenthum; Irrglaube; Wunderglaube; bei meiner Treue	mehrere Wörter; Mehrwortverbindung, Phrase	
věrní	pridj.			Gläubige	m.	
věroizpovědanje	s A			Glaubensbekenntniß	n.	

věrovan	pridj.			Glaubhaft, Glaubwürdig	mehrere Wörter
věrovati	nesvr.		što se věrovat može; věrovat u što	Glauben; Glaubhaft, Glaubwürdig; an etwas glauben	mehrere Wörter; Mehrwortverbindung, Phrase
věrozakon	m A			Religion, Glaube	mehrere Wörter
věstnik	m A		věstnik od mira	Friedensbote	m.
věšt	pridj.		věšt pismu svetomu	Bibelfest	adj.
voda	ž E		kárstna voda; sveta, blagoslovljena voda	Taufwasser; Weihwasser	mehrere Wörter
volja	ž E		volja božja; bila je božja volja	Gottes Fügung; Gott hat es einmal so geschickt	mehrere Wörter; Mehrwortverbindung, Phrase
vražji	pridj.			Teufelisch, Teuflich, Satanis	mehrere Wörter
vreteno	s A			Drehbaum, Drehkreuz	mehrere Wörter
vrědan	pridj.			Glaubhaft, Glaubwürdig	mehrere Wörter
vrěme	s A		vrěme od milosti	Gnadenzeit	f.
zabrojiti, zabrojiti se	svr.		zabrojiti se medju kaludjere; zabrojiti medju svetce	die Kutte anlegen; unter die Heiligen verseßen	mehrere Wörter; Mehrwortverbindung, Phrase
zadušnica	ž E			Seelenamt, Seelamt	mehrere Wörter
zagovor	m A			Angelobung, Gelübde	mehrere Wörter
zakletva	ž E		pod zakletvu tajiti, zatajiti, nekati	die Religion abschwören	Mehrwortverbindung, Phrase
zakon	m A		stari i novi zakon; zakon reda kojega	Christenthum; altes und neues Testament; Ordensregel	mehrere Wörter; Mehrwortverbindung, Phrase
zakopati	svr.			Beerdigen	v. a.
zamoliti	svr.			Anflehen	v. a.
zapověd	ž I		deset zapovědih božjih	die zehn Gebote Gottes	Mehrwortverbindung, Phrase
zaprošiti	svr.			Anflehen	v. a.
zárcalo	s A		zárcalo od izpovědi	Beichtspiegel	m.
zaštitnik	m A		zaštitnik carkve koje	Schirmvogt	m.
zaufati	svr.		zaufati komu otajstvo	in ein Geheimniß einweihen	Mehrwortverbindung, Phrase
zavada	ž E		zavada bogoštovna	Religionsstreit	f.
zavist	ž I			Abgunst	mehrere Wörter
zavět	m A			Gelübde	n.
zazivati	nesvr.			Anflehen	v. a.
zdravo	čest.		zdrava maria	Abendglocke, Betglocke	mehrere Wörter
znamenje	s A		znamenje od milosti	Gnadenzeichen	n.
znati	dv.		bog zna	das weiß der Himmel	Mehrwortverbindung, Phrase
zornica	ž E			Mette	f.
zvonar	m A			Sacristan, Kirchner, Küster, Meßner	mehrere Wörter
zvonik	m A			Kirchthurm	m.
zvoniti	nesvr.		zvoniti na blagdan, na	das Fest einläuten; zu Grabe läuten	mehrere Wörter; Mehrwortverbindung

			večernju, na misu, itd.; zvonit na mártvaca		dung, Phrase	
zvono	s A		molitveno zvono	Betglocke	f.	
žakan	m A			Diaconus	m.	
žartva	ž E		žartva od pokore; žartva večernja	Aufopferung; Sündopfer; Abendopfer	mehrere Wörter	
žartvenik	m A			Altar	m.	
žartvovanje	s A			Aufopferung	f.	
žartvovati	nesvr.			Aufopfern	v. a.	
žena	ž E		pogana žena	Sadrach	m.	
žestina	ž E		žestina bogoštovna	Religionseifer	m.	
žežin	m A			Fasten	n.	
žid, židov	m A			Hebräer, Jude	mehrere Wörter	
židovka	ž E			Jüdin	f.	
židovski	pridj.			Hebräisch, Jüdisch	mehrere Wörter	
židovstvo	s A			Judentum	n.	
život	m A		život kaludžerski	Klosterleben, Mönchsleben	mehrere Wörter	
žudia, žudio	m E; s A			Hebräer	m.	
žudielski, žudinski	pridj.			Hebräisch	adj.	
župa	ž E			Pfarrkirche, Kirchspiel, Sprengel	mehrere Wörter	
župljanin	m A			Pfarrgenosse, Pfarrkind	mehrere Wörter	
župnik	m A		župnik seoski	Pfarrer; Landpfarrer	mehrere Wörter	

13. Životopis

Rođena sam 12. studenoga 1993. godine u Zagrebu. Godine 2000. upisujem, a 2008. završavam Osnovnu školu Ante Kovačića s odličnim uspjehom. Iste godine upisujem Jezičnu gimnaziju Lucijana Vranjanina koju završavam 2012. godine također s odličnim uspjehom i s položenom državnom maturom. Akademske godine 2012./2013. upisujem preddiplomski studij kroatistike i germanistike na Filozofskome fakultetu u Zagrebu. Tijekom studija u ljetnom semestru 2016. godine odlazim na studentsku razmjenu na Sveučilište u Beču (Universität Wien – Zentrum für Translationswissenschaft), gdje stječem dodatno obrazovanje iz germanistike i prevođenja. Akademske godine 2016./2017. nastavljam svoje školovanje na diplomskome studiju kroatistike i germanistike. U ljetnome semestru 2018. polažem sve ispite na germanistici i kroatistici i pripremam svoj diplomski rad.

Svoje radno iskustvo započela sam 2011. godine radeći za *Društvo za promicanje hrvatske kulture i znanosti Croatica*, gdje najprije radim administrativne poslove, a tijekom godina i korekture i lekture novih tiskovnih izdanja te vodim radionice za djecu hrvatskih iseljenika o hrvatskome jeziku u Beču i Zürichu. Godine 2013. krećem s volonterskim radom na portalu *Sportnet*, na kojem godinu dana pišem sportske reportaže i članke te intervjuje. Paralelno radim i u web-administraciji za agenciju *Drap* sve do 2015. godine. U prosincu 2014. počinjem raditi i kao animator i voditelj radionica za djecu tvrtke *Maskote.hr*, gdje povremeno radim i danas. U listopadu 2015. do ožujka 2016. kao predavačica njemačkoga jezika u školi stranih jezika *Sokrat* vodim grupne i intenzivne tečajeve. Iste godine počinjem raditi u drugoj školi stranih jezika *Jezici i komunikacije* kao predavačica njemačkoga jezika učenicima osnovne škole, u kojoj ostajem raditi do srpnja 2018. Početkom 2017. godine paralelno držim godinu dana online individualne tečajeve hrvatskoga kao stranoga jezika u *Školici Croatian Language School*. U ljeto 2017. godine krećem s radom u Ljetnoj školi Digitalne akademije u organizaciji *Algebre*, a s radom nastavljam i u ljeto 2018. U jesen 2017. počinjem raditi u centru za strane jezike *HalPet*, gdje vodim poslovne individualne tečajeve njemačkoga jezika. U siječnju 2018. radim na rukometnome Europskom prvenstvu u Zagrebu kao službenik za medije *Hrvatskoga rukometnog saveza*, a u svibnju kao zamjena na nastavi hrvatskoga jezika u Osnovnoj školi Ante Kovačića.